

EESTI KULTUURKAPITAL

2023. AASTA TEGEVUSARUANNE

Avalik-õigusliku juriidilise isiku nimi	Eesti Kultuurkapital
Registrikood	74001328
Aadress	Suur-Karja 23, 10148 Tallinn
Telefon	699 9150
E-post	kulka@kulka.ee
Kodulehekülje aadress	www.kulka.ee
Majandusaasta algus	1. jaanuar 2023
Majandusaasta lõpp	31. detsember 2023

Tegevusaruanne

Sissejuhatus

Eesti Kultuurkapital (edaspidi ka Kultuurkapital) on avalik-õiguslik juriidiline isik, mille tegevuse eesmärk on kunstide, rahvakultuuri, kehakultuuri ja spordi edendamine ning kultuuriehitiste rajamise ja renoveerimise toetamine rahaliste vahendite sihipärase kogumise ja sihtotstarbelise jagamise kaudu.

Seadusest tulenevalt on Kultuurkapitali ülesanne toetada kaunite kunstide, rahvakultuuri ning kehakultuuri ja spordi edendamise, tutvustamise ja populariseerimise projekte, samuti loomingulisi ühendusi, ka kultuuri- ja spordialaseid teadusuuringuid, kunsti- ja sporditegelaste mälestuste jäädvustamist, kultuuri- või spordialal andekaid ja arenguvõimelisi isikuid ning võimaldada neile enesetäiendamist, toetada silmapaistnud kunsti- ja sporditegelasi või nende surma puhul nende perekondi. Veel on Kultuurkapitali ülesanne toetada riiklikult tähtsate kultuuriehitiste rajamist ja renoveerimist.

Kultuurkapital jagab toetusi valdkondlike sihtkapitalide, maakondlike ekspertgruppide ning nõukogu loodud programmide kaudu. Lisaks jagab Kultuurkapitali nõukogu valdkondade vahelisi ja üleseid toetusi.

Tegevusaruanne on koostatud Eesti Kultuurkapitali seaduse §10` lg2 p3, §11 lg2 p7 ja §14 lg2 p5 alustel.

Kultuurkapitali majandustegevus 2023. aastal

Kultuurkapitali iga-aastase eelarve koostamise aluseks on Rahandusministeeriumi poolt tehtav alkoholi- ja tubakaaktsiisimaksu ning hasartmängumaksu laekumiste prognoos järgmiseks eelarveaastaks. Alkoholi- ja tubakaaktsiisist laekub seaduse alusel Kultuurkapitalile 3,5% ning hasartmängumaksust 47,8%. Need kaks laekumist annavad valdava osa Kultuurkapitali tuludest. Vara paigutamise, majandustegevusest või annetustest ja pärandustest saadav tulu on vaid mõni protsent.

2023. aasta eelarve tuludeks ja sellele vastavateks kuludeks kinnitas Kultuurkapitali nõukogu aasta alguses **40 374 042** eurot. Aasta teises pooles, kui oli näha, et alkoholi- ja tubakaaktsiis laekub plaanitud tagasihoidlikumalt ja hasartmängumaks on tugevas ülelaekumises, kinnitas nõukogu korrigeeritud eelarve, mille tuludeks ja sellele vastavateks kuludeks **41 916 506** eurot. Kultuurkapitali tegelikult saadud tuluks kujunes koos varasematest perioodidest ülekandunud reserviga ehk halduskulude jäägiga 2023. aastal **41 505 664** eurot. Korrigeeritud eelarvega kavandatust on see pea protsendi võrra vähem, sest aktsiiside laekumine halvenes oodatust kiiremini, aga kokkuvõttes on see 5,7% parem tulemus kui aasta varem, kui vastav tulu oli 39 232 950 eurot. Tulemiarunde järgi kujunes 2023. aasta tulemiks **12 698 288** eurot, millest valdava osa moodustab riiklikult tähtsate kultuuriehituste sihtfinantseeringu vahendite jääk.

Eraldi äramärkimist väärib tulu, mida saadi vara paigutusest ehk põhiliselt intressitulu tähtajalistelt hoiustelt ning vähesel määral tulu põhikapitali koosseisus olevatelt aktsiatelt ning teistelt väärtpaperitelt. Tulemus oli oodatust 1,8 korda parem.

Põhiosas sõltub eelarve tulude poole täitmine siiski eelmainitud kahe maksu tegelikust laekumisest. Nende laekumise alusel korrigeeritakse neli korda aastas jooksvalt kulusid ehk vastavalt tegelikule laekumisele saavad sihtkapitalid, maakondlikud ekspertgrupid ning nõukogu teha eraldusotsuseid. Vastavalt tegelikule laekumisele määratakse eraldised ka õppejõudude loometegevuse toetuseks ning riiklikult tähtsate kultuuriehituste rahastamiseks. Ainuke kulugrupp, mida laekumiste alusel ei korrigeerita, on halduskulud. Neid võrreldakse eelarvega ja püütakse hoida eelarvega ettenähtud piires. Eelarvega halduskuludeks ettenähtu ja tegeliku kulu vahe ehk halduskulude jääk oli 2023. aastal 17 441 eurot. Seda jääki saab kasutada järgmistel aastatel halduskulude puudujäägi katteks või nagu tehti 2023. aastal, kui halduskulude jääk eraldati valdkondade vaheliste projektitoetuste täiendavaks katteks. See selgitab ka eelmistest eelmistest perioodidest ületuleva reservi kahanemist. 2023. aasta alguses oli jääk 342 306 eurot ja aasta lõpuks kahanes see 32 306 eurole. Detailsema ülevaate 2023. aasta kinnitatud eelarvest ja selle täitmisest annab järgnev tabel.

2023. aasta eelarve ja selle täitmine

	2023 lisaelarve	2023 eelarve täitmine	eelarve täitmise %
TULUD KOKKU	41 916 506	41 505 664	99,0%
Tulud alkoholi- ja tubakaaktsiisi laekumistest	17 745 000	17 533 906	98,8%
Tulud hasartmängumaksu laekumisest	23 374 200	23 219 232	99,3%
Tulu vara paigutusest	297 900	538 150	180,6%
Muud tulud	17 100	21970	0,0%
Annetused ja pärandused	140 000	160 100	114,4%
Eelmiste perioodide ületulev reserv	342 306	32 306	9,4%
KULUD JA RESERV KOKKU	41 916 506	41 505 665	99,0%
Eraldised kultuuriehitiste sihtfinantseerimiseks kokku	14 164 765	14 070 855	99,3%
Tartu südalinna kultuurikeskus	1 200 000	166 747	13,9%
Arvo Pärdi nimeline muusikamaja Rakveres	10 000 000	771 649	7,7%
Vabad vahendid kultuuriehitiste finantseerimiseks	2 964 765	13 132 459	443,0%
Eraldised toetuste jagamiseks kokku	25 943 301	25 626 370	98,78%
Sihtkapitalidele toetuste jagamiseks	19 785 911	19 753 627	99,8%
Ekspertgruppidele toetuste jagamiseks	3 237 395	3 249 518	100,4%
Nõukogule toetuste jagamiseks	1 891 775	1 580 795	83,6%
Õppejõudude loometegevuse toetusprogrammidele	888 220	882 330	99,3%
Annetustest programmidele toetuste jagamiseks	140 000	160 100	114,4%
Halduskulud kokku	1 776 134	1 758 692	99,02%
Juhtimiskulud	116 370	121 700	104,6%
Ekspertiisikulud	437 106	433 839	99,3%
Siseauditi, välisaudiitori ja auditikomitee kulud	29 256	27 606	94,4%
Personalikulud	714 335	696 689	97,5%
Bürookulud	199 340	201 285	101,0%
Arenduskulud	104 690	105 191	100,5%
Turunduskulud	155 037	151 725	97,9%
Kinnisvarainvesteeringu majandamiskulud	20 000	20 657	103,3%
2023. aasta halduskulude jääk	0	17 441	
RESERV (eelmist perioodide akumulatsioonid jääk)	32 306	32 306	

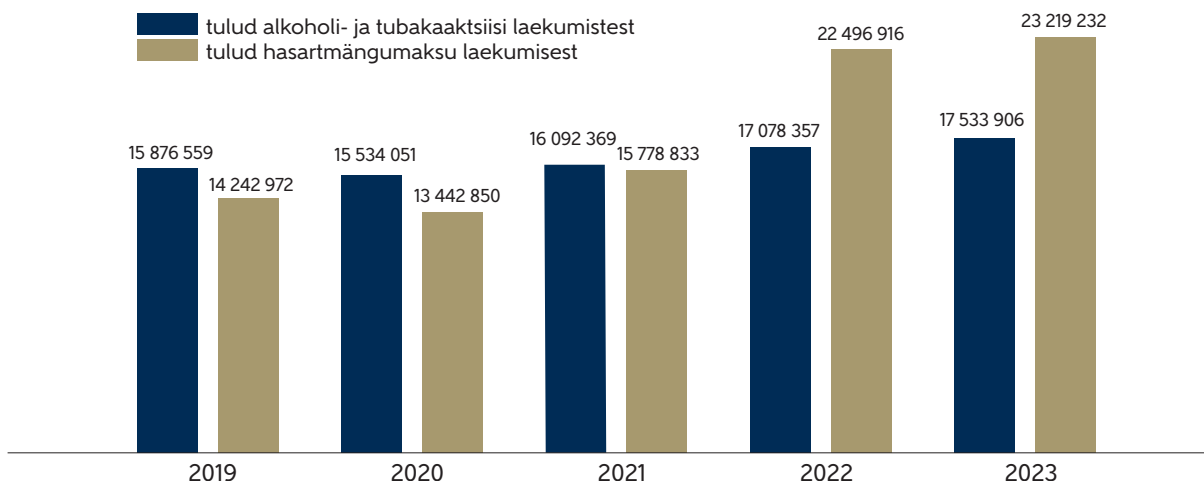
Käesolevas tegevusaruandes on eelarve täitmise veerus maksutulud kajastatud maksuhaldurile tegelikult laekunud ja Kultuurkapitalile edasi antud laekumiste järgi. Aastaruande tulemiaruan- des kajastatakse maksudest laekuv tulu maksuhaldurile esitatud maksudeklaratsioonide andme- te alusel.

Kultuurkapitali põhitegevusest ehk kunstide, rahvakultuuri ja spordi edendamiseks ning kultuu- riehtiste rajamiseks rahaliste vahendite sihipärasest kogumisest ja toetuste, preemiate ning sti- pendiumite sihipärasest jagamisest saab sisulisema vaate, kui vaadata laekumisi ja neile vastavaid eraldusotsuseid suuremate tulu- ja kulugruppide kaupa ning võrdluses varasemate aastatega.

Esmalt aktsiiside ja hasartmängumaksu laekumisest. Oluline on märkida, et alkoholi- ja tubaka- aktsiisi laekumine on läbi aastate või isegi aastakümnete olnud väikese ja stabiilse kasvuga. Ainult koroonapandeemia esimesel aastal, kui kõik restoranid laus-suleti, toimus väike tagasilangus. Sar- naselt kasvas kuni 2022. aastani ka hasartmängumaks. Pisike langus toimus samuti 2020. aastal,

kui kõik kasiinod olid suletud, samas andis nende sulgemine võimsa arengutõuke elektroonilistele kasiinodele ja ennustumängudele ning suurendas 2022. aastal hüppeliselt hasartmängumaksu laekumise kasvu. 2023. aastal kasv normaliseerus ning oli oodatust isegi pisut tagasihoidlikum. Nende kahe tululiigi laekumistest viimase viie aasta jooksul annab ülevaate järgnev graafik.

Aktiiside ja hasartmängumaksu tulude laekumine aastatel 2019–2023 (eurodes)

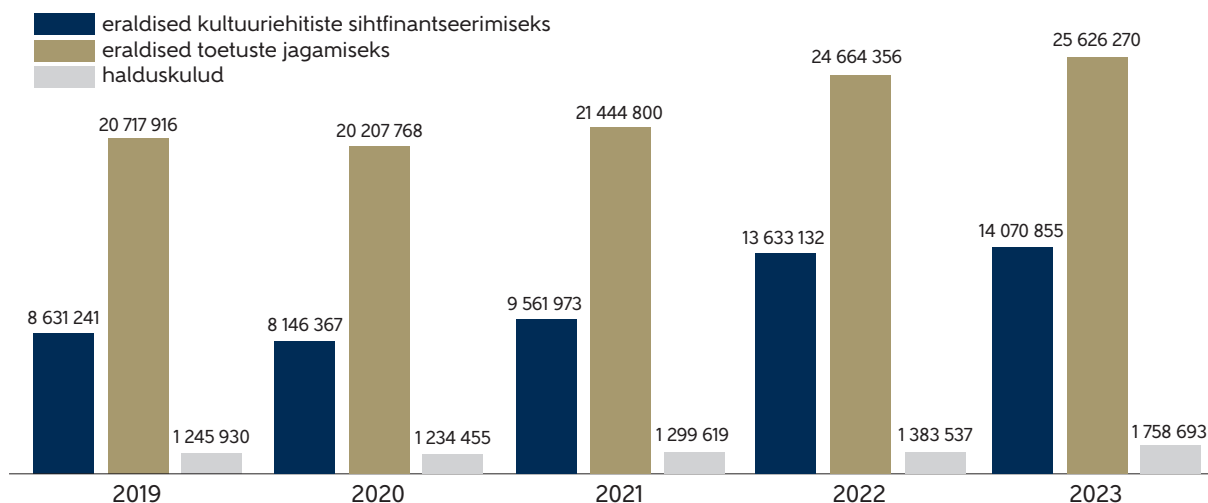

Kultuurkapitali tulud jagatakse vastavalt seadusele suuremate kulugruppide vahel. 2023. aasta hasartmängumaksu laekumisest 60,6% ehk 14,1 miljonit eurot suunati arvestusliku eraldisena riiklikult tähtsate kultuuriehitiste sihtfinantseerimiseks.

Suurimaks kulugrupiks, kuhu tulud vastavalt seadusele suunatakse, on eraldised toetuste jagamiseks. 2023. aastal oli toetustena määratavate eraldiste kogusumma 25,6 miljonit eurot.

Kultuurkapitali 2023. aasta halduskulud, sh nõukogu ja komisjonide kulud, personali töötasud, ruumide üür jms, olid kokku 1,7 miljonit eurot. Eelkirjeldatud suuremate kulugruppide vahel jagunevate summade võrdlus varasema kolme aastaga on toodud järgnevas tabelis.

Eraldiste jaotus suuremate kulugruppide vahel aastatel 2019–2023 (eurodes)

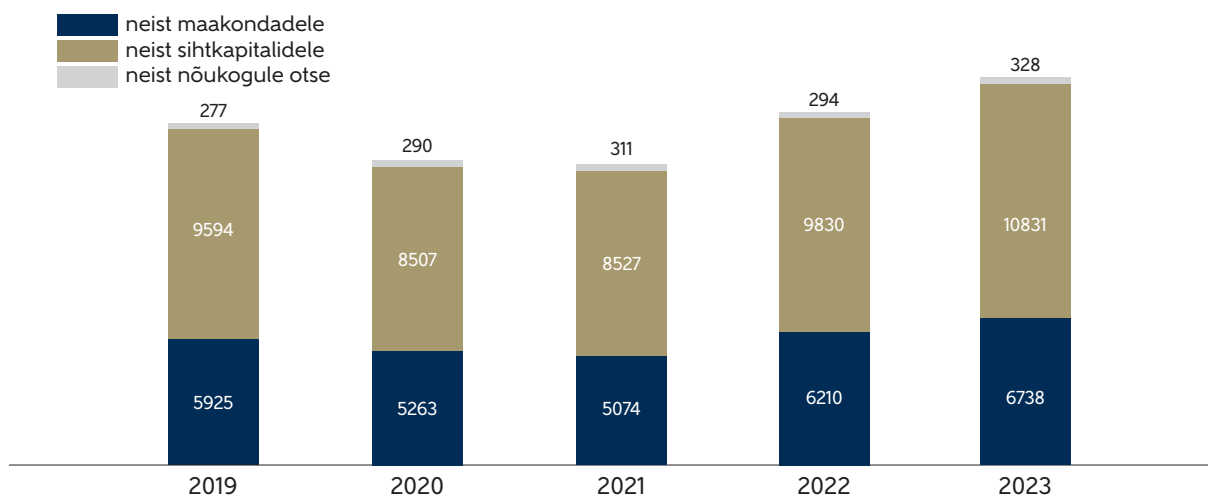

Toetused, stipendiumid ja preemiad

Suurimaks kulugrupiks, kuhu tulud vastavalt seadusele suunatakse, on eraldised toetuste, stipendiumite ja preemiate jagamiseks. 2023. aastal moodustati vastavaid eraldisi kokku summas 26,5 miljonit eurot, mida kaheksa sihtkapitali, viisteist maakondlikku ekspertgruppide ja Kultuurkapitali nõukogu jagasid vastavalt laekunud taotlustele või ka omaalgatuslike eraldusotsuste alusel.

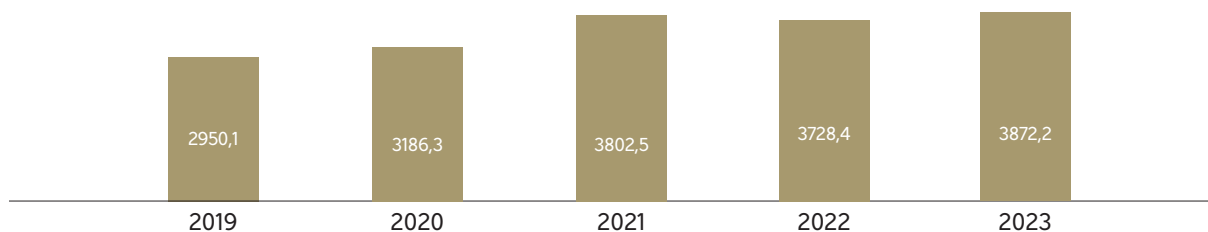
2023. aastal laekus taotlusi kokku 17 897. See on üle aegade kõige suurem taotluste arv, ületades aasta varem esitatud taotluste arvu 9,6%. Sihtkapitalidele esitatud taotluste hulk kasvas 1001 taotluse võrra ehk 10,2% ja maakondlikele ekspertgruppidele esitatud taotluste arv kasvas 8,5%. Parema ülevaate taotluste arvu dünaamikast viimase viie aasta jooksul annab järgmine graafik.

Taotluste arv aastatel 2019–2023

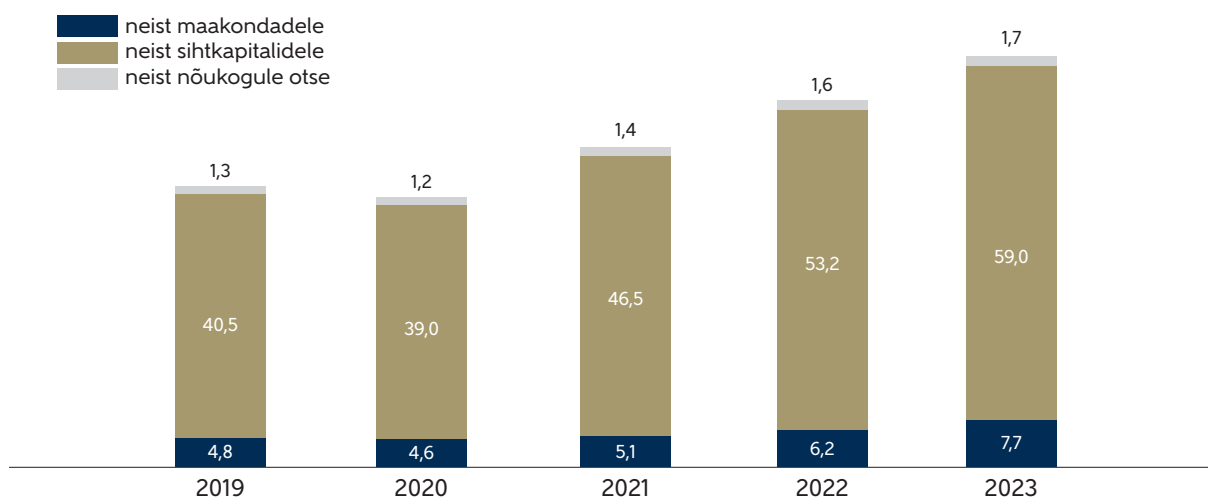
Taotluste rahaline maht kasvas proportsionaalselt taotluste arvuga. Kokku esitati 2023. aastal taotlusi summas 69,3 miljonit eurot. Võrreldes aasta varasema perioodiga on seda 13,8% enam. Samas, kui võrrelda ühe taotluse kohta tulevat keskmist summat (taotluste rahaline maht jagatud taotluste arv) 2023. aastal ja neljal varasemal aastal, näeme, et taotluse kohta tulev keskmine summa ei ole peale koroonapandeemiat järsult kasvanud. Ülevaate viie viimase aasta taotluste keskmiselt taotletud summadest annab järgnev graafik.

Ühe taotluse kohta keskmiselt taotletud summad aastatel 2019–2023 (eurodes)

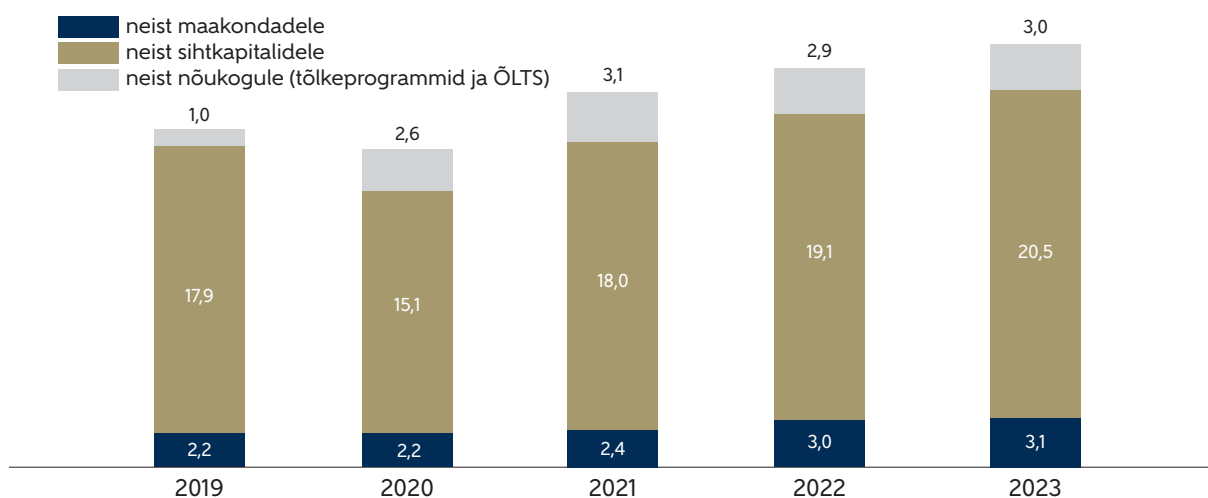
Maakondlikele ekspertgruppidele esitatud taotluste rahaline maht kasvas pea veerandi võrra ehk täpsemalt 24,2% ja sihtkapitalidele esitatud taotluste rahaline maht kasvas 11,1%. Ülevaate laekunud taotluste rahalistest mahtudest viiel viimasel aastal annab järgnev graafik.

Taotluste rahaline maht aastatel 2019–2023 (miljonites eurodes)

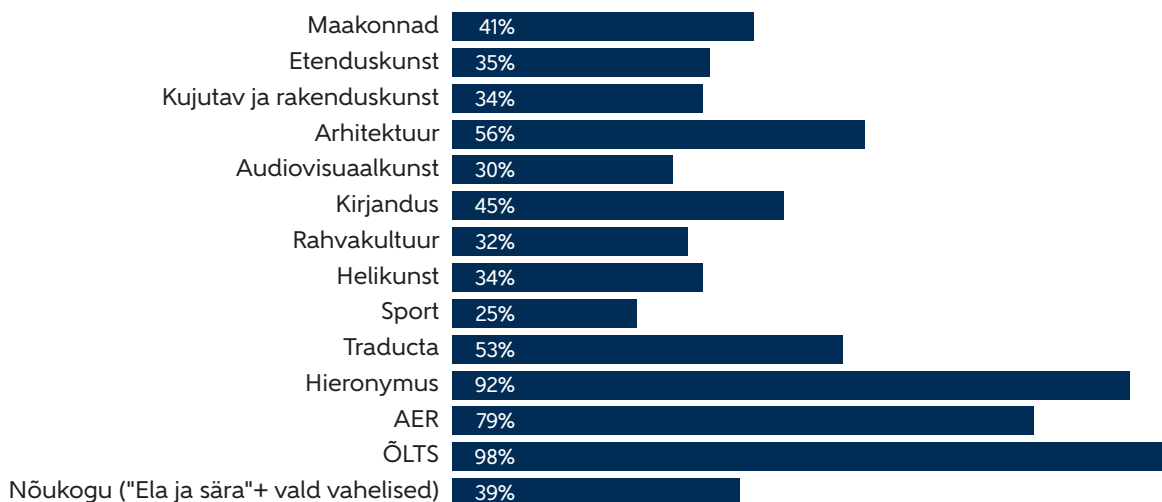
2023. aasta kõigi aegade suurimale taotluste rahalisele mahule vastas ka kõigi aegade suurim eralduste summa. Toetuste, stipendiumide, elutöötoetuste ja preemiate väljamaksmiseks tehti eraldusi kogusummas 26,5 miljonit eurot. See summa kajastub ka tulemiaruanandes. Ülevaate viimase nelja aasta eraldusotsuste rahalistest mahtudest annab järgnev graafik.

Eraldusotsuste rahaline maht ja jaotus aastatel 2019–2023 (miljonites eurodes)

Küsitud toetuste rahalisest mahust rahuldati 2023. aastal 38%. Vastav suhtarv 2021. aastal oli 44% ja aasta hiljem ehk 2022. aastal oli see 41%. Sihtkapitaliti, programmide, nõukogu ja maakondade lõikes annab taotluste ja neile vastavate eralduste suhtarvudest ülevaate järgnev graafik.

Taotlustele vastavate eraldusotsuste suhtarvud 2023. aastal

Riiklikult tähtsad kultuuriehitised

Kultuurkapitali tulud jagatakse vastavalt seadusele suuremate kulugruppide vahel. 2023. aasta hasartmängumaksu laekumisest 60,6% ehk 14 063 591 eurot suunati arvestusliku eraldisena riiklikult tähtsate kultuuriehitiste sihtfinantseerimiseks, millest kasutati ära 938 396 eurot. See summa jagunes kahe riiklikult tähtsa kultuuriehitise – Tartu südalinna kultuurikeskuse ja Arvo Pärdi nimelise muusikamaja sihtfinantseerimise esimesteks makseteks. 2022. aastal suunati arvestusliku eraldisena riiklikult tähtsate kultuuriehitiste sihtfinantseerimiseks 13 366 781 eurot ja ära kasutati sellest 3 373 865 eurot. Aastate jooksul kogunenud kultuuriehitiste sihtfinantseerimise jääk oli 2023. aasta lõpuks 25,8 miljonit eurot.

2023. aasta jaanuaris lõppesid ettevalmistused kultuuriehitiste pingereas oleva teise objekti, Rakvere Arvo Pärdi nimelise muusikamaja arenduseks antava investeeringutoetuse lepingu sõlmimiseks. Nõukogu arutas Rakvere Linnavalitsuse taotlust ja lepingu tingimusi veebruari koosolekul ning otsustas eraldada muusikamaja ehituseks 21,0 miljonit eurot (taotlus oli 22,0 miljonit eurot). Leping sõlmiti 15. veebruaril.

Mais esitas investeeringutoetuse taotluse filmilinnakut rajav osaühing Tallinn Film Wonderland, kes on riiklikult tähtsate kultuuriehitiste nimekirjas viiendal positsioonil. Nõukogu arutas seda juuni koosolekul ning kinnitas filmilinnaku investeeringutoetuse summas kuni 22,0 miljonit eurot. Lepingut ettevalmistama volitati juhataja. Kahjuks 2023. aastal siiski lepingu sõlmimiseni ei jõutud, märkimisväärne aeg kulus riigiabi reeglite kohalduvuse analüüsile. Ekspertide ja juristide abiga jõuti veendumusele, et investeeringutoetuse saab eraldada üldise grupierandi määruse artikkel 53 alusel lisatingimusega, et filmilinnaku ruume kasutatakse ette määratud kultuuriliste tegevuste eesmärkidel, aastas vähemalt 80% ning Kultuurkapitalil on võimalus seda kontrollida. Samuti kulus aega filmilinnakus tehtavate kultuuriliste tegevuste määratlemisele, mis mahuksid mainitud artikli raamidesse ning alles detsembriks jõuti kokkuleppele lepingu põhiliste tingimuste osas. Seejärel selgus, et osaühingu Tallinn Film Wonderland olulisteks osanikeks on neli või viis stuudiot ning teiste stuudiote ning filmitööstuse arengust huvitatud osapoolte esindatus oli pea olematu. Kultuurkapitali ettepanekul alustati läbirääkimisi Tallinn Film Wonderlandi osanike ringi kaasamiseks Eesti Filmi Instituudi ning filmitööstust esindava Eesti Filmi Klastriga.

Halduskulud

Kui sihtkapitalidele, nõukogule ja maakondlikele ekspertgruppidele laekuvad vahendid eraldusotsuste tegemiseks vastavalt seadusele ehk vastavalt maksude tegelikule laekumisele ja eraldusotsuseid tehakse laekumise piires, ei ole sisuline nende tulude ja kulude võrdlus eelarvega. Seevastu halduskulud tervikuna on ainus kulurida, mis peab jääma eelarvega kavandatu piirsesse.

Kultuurkapitali 2023. aasta halduskulud (sh juhtimiskulud, nõukogu ja komisjonide kulud, personali töötasud, amortisatsioon, ruumide üür, kinnisvara majandamine jne) olid kokku 1,759 miljonit eurot. See on eelarvega kavandatust, mis oli 1,776 miljonit eurot, pea nelikümmend tuhat vähem. Ülevaate halduskulude suurematest gruppidest võrdluses eelarvega annab järgnev tabel.

2023. aasta halduskulude võrdlus eelarvega

	Eelarve	Täitmine	Vahe	%
Halduskulud kokku, sh	1 776 134	1 758 692	17 411	97,8%
juhtimiskulud	116 370	121 700	-5 330	104,6%
eksperitiisikulud	437 106	433 839	3 267	99,3%
siseauditi, välisaudiitori ja auditikomitee kulud	29 256	27 606	1 650	94,4%
personalikulud	714 335	696 689	17 646	97,5%
bürookulud	199 340	201 285	-1 945	101,0%
arenduskulud	104 690	104 191	499	99,5%
turunduskulud	155 037	152 725	2 312	98,5%
kinnisvarainvesteeringu majandamiskulud	20 000	20 657	-657	103,3%
Reservid kokku	32 306	32 306		

Tabelist on näha, et halduskulude ületamist esines kolmes kulugrupis. Juhtimiskulusid ületati 4,6%, sest juhatajale määratud tulemustasu katteallikaks oli küll personalikulude reserv, aga tulemiaruanandes kajastub see preemia ikkagi juhtimiskulude real. Eelarvega kavandatust olid 1,0% suuremad ka bürookulud ning 3,3% Oru tänaval asuva kinnisvara (Ernesaksa maja) majandamiskulud.

Bürookulude ületamine tulenes ennekõike sellest, et planeeritust suuremaks kujunesid kulud õigusabile seoses filmilinnaku lepingu ettevalmistamisega. Oru tänava maja oli aasta esimese poole ilma rentnikuta ja kõik selle maja kulud (küte, valve, elekter jne) tuli kanda Kultuurkapitalil.

Halduskulude kokkuvõtteks on oluline märkida, et Kultuurkapitali halduskulud on läbi aegade hoitud madalad ja need on moodustanud kogukuludest maksimaalselt kuni 4,5%, 2023. aastal oli see 4,2%.

Kultuurkapitali taustategevused

Järelevalve

Üheks peamiseks 2023. aastat läbivaks tööks oli Kultuurkapitali poolt makstavate toetuste eesmärgipärase kasutuse järelevalve ja seda toetava süsteemi, 2022. aastal välja töötatud suundade ning neile vastavate protseduuride, rakendamine. Kasutusele võeti järelevalve uued põhimõtted, mis lähtuvad seisukohast, et kõige olulisem on saada usaldusväärne kinnitus toetuse eraldamise eesmärgi täitumisest – kontsert või etendus toimus, raamat ilmus, koolitusel või õppereisil käidi, spordivõistlus korraldati jne. Teiseks, eelnevaga kaasnevaks eesmärgiks oli rakendada halduskoormust vähendav ning taotlejaid hoidev järelevalvesüsteem, kus kontroll ei hõlmaks enam 100% kuludokumentide lisamist ja kontrollimist.

Kultuurkapitalile on oluline saada järelevalve tegemisel kinnitus, et eraldatud raha kasutati sihipäraselt. Kui see kinnitus on taotleja aruandest selgelt väljaloetav, pole üksikasjalik kontroll enam põhjendatud ega seega ka vajalik. Kahtluse korral on Kultuurkapitalil õigus küsida kõiki kuludokumente ja kinnitust sellele, et toetuse eesmärk ikkagi saavutati. Järelevalve süsteemi uuendamisega kaasnes vajadus uuendada ka e-kulka taotluskeskkonda ning raamatupidamisprogrammil SAF põhinevat infobaasi.

Järelevalve uusi põhimõtteid sõnastav dokumentatsioon ning sellega kaasnevad tegevused (sh e-kulka arendused) said valmis 2023. aasta esimeses pooles ja neid hakati rakendama 2023. aasta teises pooles. Toetuste kasutamise rahalise poole järelevalvet teostab valimi koefitsiendi alusel või pistelise kontrolli vajadusel toetuste ja järelevalve audiitor. Finantskontrolli valimisse satub u 10% aruannetest. Kokkuvõtvalt saab öelda, et järelevalve on senisest sisulisem ja vähem formaalsem.

E-kulka

Teise olulise teemana jätkus 2023. aastal e-kulka uuendamine. Kavas oli teha arendusi kokku kolmel suunal.

Esmalt korrastati ning viidi taotluste blankettidega vastavusse erinevad projekti- ja tegevustoe- tuste aruannete blanketid. Sellega lihtsustati veelgi aruandlust või muudeti see aruandvale isikule oluliselt mugavamaks. Selliselt ülesehitatud aruandlus annab ka sisulisema ülevaate toetuse kasutamisest.

Mahukas arendus tehti e-kulka juriidiliste isikute kliendikontode vaates. Selle käigus muudeti juriidiliste isikute kontode haldamise põhimõtteid – muudeti esindusõigusega seotud kontrollid ning kontoga seotud isikute volitamise ja toimetamise loogikat.

Arenduse tulemusel teostakse juriidiliste isikute kehtivuskontrolle automaatselt läbi äriregistri andme-API, saades nii infot juriidilise isiku staatuse kohta (sh kustutamishoiatuse vms kohta) ning esindusõigusega isikute kohta. Esindusõigusega või selleks e-kulka kaudu volitatud isikutel on võimalus/õigus näha ja allkirjastada vastava juriidilise isiku kõiki taotlusi, lepinguid ja aruandeid. Toimetamise õigust saab esindusõigusega isik jagada nt raamatupidajatele, et neil oleks võimalik täita taotluste või aruannete finantsosi. Arenduse käigus loodud võimalused tagavad juriidiliste isikute esindajatele täieliku ülevaate temaga seotud asutuse või asutuste tegevuse üle, eriti oluline on see suurte organisatsioonide puhul, kus erinevaid osakondi ja kontaktisikuid on palju. Muudatused on taotlejatelt heakskiidu saanud ning väga suures osas ka kliendikontodel klientide endi poolt vajaduse põhiselt juurutatud või hallatud.

Aasta teises pooles alustati ekspertide menetluskeskkonna arendustöödega. Tööd lõppesid 2024. a alguses ning alates veebruarikuu jaotusest said eksperdid taotlustega tööd teha juba e-kulka keskkonnas. Muudatus teeb ekspertide töö mugavamaks ja efektiivsemaks, võimaldades lisaks sama taotleja või sama projektiga seotud varasemate taotluste või aruannete kaudu hindamiseks täiendavat infot saada, mis terminali töökoha kaudu varasemalt võimalik ei olnud. Kultuurkapitalis menetlevad taotlusi ligi 150 eksperti.

Ekspertgrupid

Kohe aasta alguses tehti mitu muudatust maakondlike ekspertgruppide suunal. Varem ekspertgruppidele jagamiseks eraldatud vahendite jaotuse analüüs näitas, et mõnes maakonnas on vahendeid ebapiisavalt ja mõnes kipub üle jääma.

2023. aasta eelarves jagati maakondlike ekspertgruppide käsutusse suunatud vahendid põhimõttel, et 30% vahenditest jaguneb kõikide maakondlike ekspertgruppide vahel võrdselt ning 70%

vahenditest jaguneb ekspertgruppide vahel sõltuvalt maakonna suuruselt, kultuurikollektiivide arvust, maakonna omavalitsuste maksubaasist jne. Varem jagati 50% vahenditest maakondade vahel võrdselt ja 50% vastavalt maakonna eripäradele.

Teine maakondlike ekspertgrupe puudutanud muutus seisnes selles, et senise viieteistkümneme raha jagamise korra asemele kehtestati kõigile maakondadele ühine raha jagamise kord. Maakonniti jäeti korda mõned erisused, aga olulisel osal toimus maakondlike ekspertgruppide raha jagamise korralduses ühtlustamine.

Kolmas muudatus tulenes otseselt seadusest, mis ütleb, et iga ekspertgrupi koosseisu volituste tähtaeg on kaks aastat ja ekspertgrupi liige võib kuuluda järjest kahte koosseisu. Kuna aprillis lõppesid ühe (senise) koosseisu volitused, alustas 1. maist tööd uus maakondlike ekspertgruppide koosseis. Igas maakonnas on viis eksperti ja kokku on maakondlike eksperte 75 inimest. Varasemast koosseisust jätkas uues kokku 24 eksperti.

Valdkondadevahelised suurprojektid

Oluliseks Kultuurkapitali raha jagamise põhimõtteid mõjutanud muutuseks oli otsus, millega kultuurivaldkondade vaheliste (rohkem kui ühte valdkonda hõlmavate) ning valdkondlike suurprojektide puhul peab taotluse nõukogusse edasi saatmiseks olema sihtkapitali või ekspertgrupi enda poolt eraldatud toetus vähemalt 50% ehk pool summast, mis komisjoni hinnangul oleks esitatud taotluse alusel põhjendatud ja võimalik eraldada. Lisaks otsustati, et sihtkapitalid ja ekspertgrupid saavad esitada nõukogusse ainult neid projekte, mille Kultuurkapitalilt küsitud toetuse summa kokku on vähemalt 10 000 eurot.

Teiseks otsustati, et valdkondadevahelisi aastast aastasse korduvaid suurprojekte vaadatakse edaspidi läbi üks kord aastas. Seda kahel põhjusel. Ühiselt ja üheaegselt menetledes saab suurprojekte omavahel võrrelda, aga veelgi olulisem on see, et nii saavad sihtkapitalid ja nõukogu nende käsutusse antud rahalisi vahendeid paremini planeerida. Suurprojektide korraldajatele saadeti suvel teade, et 2024. aasta suurprojektide taotlused tuleb esitada 2023. aasta viimasesse taotlusvooru ning detsembris toimunud koosolekul tehti ära enamik järgmise aasta suurprojektide puudutavaid otsuseid. Kokkuvõtvalt saab öelda, et selline muudatus peaks andma täiendava selguse ja pikaajalisema vaate ka suurprojektide korraldajatele.

Riskiregister

Siseaudiitori eestvedamisel jõuti 2023. aastal taaskord üle pika aja riskiregistri koostamiseni. Riskiregister on töötajate ühine jõupingutus ja selles püütakse ära kirjeldada kõik Kultuurkapitali tegevusega seotud riskid, mõtestatakse läbi riskide maandamise vajadused, neile vastavad tegevused ning määratakse maandustegevuste eest vastutajad. Edaspidi vaadatakse kord aastas üle riskiregistris toodu, hinnatakse võimalikke uusi riske ja analüüsitakse juba kirjeldatud riskitaset.

Arendustegevuste kava

Aasta teises pooles arutati läbi ja kinnitati Eesti Kultuurkapitali arendustegevuste kava aastateks 2024–2025. Eelmine strateegiliste arendustegevuste kava hõlmas aastaid 2022–2023. Varasemalt on Kultuurkapitali nõukogu otsustanud, et väga selgelt seaduse poolt sõnastatud eesmärkide ning ülesannetega Kultuurkapitalil ei ole vaja iseseisvat arengukava. Piisab, kui on olemas plaan, mille alusel teha töökorralduslikke arendustegevusi või algatada tegevusi, mis läbi erinevate seadusandlike regulatsioonide aitavad täita Kultuurkapitali eesmärki – toetada kunstide, rahvakultuuri, kehakultuuri ja spordi arengut ning kultuuriehitiste rajamist ja renoveerimist rahaliste vahendite sihipärase kogumise ja sihtotstarbelise jagamise kaudu. Selle teadmise põhjal kinnitas Kultuurkapitali nõukogu 27. septembri koosolekul uue, kaheksast punktist koosneva Eesti Kultuurkapitali arendustegevuste kava aastateks 2024–2025.

Aruandeaastat kattev kava aastateks 2022-2023 nägi ette mitmeid tegevusi, mis pidid lõppema 2023. aasta jooksul. Kõik Kultuurkapitali poolt lõpuni juhitavad ja kontrollitavad tegevused edenesid ehk võetud eesmärgid täideti, mõned neist eesmärkidest täideti juba 2022. aasta jooksul. Eelnevalt oli juba juttu järelevalvest ja selle põhimõtete muutmise vajadusest, e-kulka arendustest ja sellest, et raha jagamise korrad vajavad korrastamist ning ühtlustamist.

Veel nägi arendustegevuste kava ette vajadust analüüsida disaini sihtkapitali loomise vajadust ja analüüsi tulemusel jõuti järeldusele, et arhitektuuri sihtkapital ning kujutava ja rakenduskunsti sihtkapital katavad disainerite vajadused ning iseseisvat disaini sihtkapitali pole esialgu otstarbekas asutada.

Arendustegevuste kava kohustas analüüsima ka vahendite jaotust sihtkapitalide vahel. Varasemate aastate statistikat uurides jõuti järeldusele, et muutuste vajadust kirjeldavad argumentid on vastuargumentidest nõrgemad. Ainult kehakultuuri ja spordi sihtkapitali senine ainult aktsiisimaksu laekumisel põhinev rahastusmudel vajab korrigeerimist. Otsustati, et alates 2024. aastast eraldatakse kehakultuuri ja spordi sihtkapitalile osa hasartmängumaksust, mis esmalt korvab aktsiisimaksude kahaneva laekumise ja lisaks sellele hoiab selle sihtkapitali laekumised teiste sihtkapitalidega samas rütmis.

Veel nägi arendustegevuste kava ette kaht eesmärki Kultuurkapitali varade paremaks haldamiseks. Esimene neist nägi ette mitte tulutoova lepingu lõpetamist Eesti Kontserdiga ja uue rentniku leidmist Oru tn 10 asuvale majale. Eesmärgi kohaselt pidi uus rentnik katma kõik maja eksploateerimisega seotud kulud, välja arvatud hoonestusõiguse tasu, ja lisaks sellele maksma Kultuurkapitalile renti, mis arvestuslikult aitaks tulevikus katta maja rekonstrueerimisega seotud kulud. Pea pooleaastase avaliku otsinguga õnnestus leida rentnik, kes maksab renti 3800 eurot kuus. Lisaks maksab rentnik kõik kulud ja tagab peale lepingu lõppemist maja üleandmise seisukorras, mis vastas lepingu sõlmimise hetkele. Rendilepingu kestus on 5 aastat.

Varade parema haldamise teise eesmärgina nägi arendustegevuste kava ette põhikapitali ja vabade vahendite paigutamiseks selliselt, et need teeniksid Kultuurkapitalile täiendavat tulu. See eesmärk sõnastati veel ajal, kui varade paigutusest saadav tulu oli negatiivne. Tänu majanduses ja panganduses toimunud muutustele osutus selle eesmärgi täitmine lihtsaks. Praegu on kõik Kultuurkapitali vabad vahendid ja põhikapital paigutatud selliselt, et varade keskmine tootlus aastas on 4%.

Kultuurkapitali seadus

Tulenevalt loominguiliste liitude mitmetest ettepanekutest ja 2023. aasta kevadel alustanud valitsuskabineti koalitsioonilepingus sisalduvatest punktidest osales Kultuurkapital aasta teises pooles aktiivselt Kultuurkapitali seadust ja hasartmängumaksu seadust muutva seaduseelnõu väljatöötamise protsessis. Eelnõu esimene lugemine toimus detsembris ja seaduseks sai see 2024. aasta aprillis. Seaduste muutmise eesmäärke oli kolm.

Esmalt sooviti muuta Kultuurkapitali seadust selliselt, et loominguiliseks tegevuseks toetust saavatele vabakutselistele ja ka põhitöö kõrvalt loominguuga tegelevatele loovisikutele tehtava väljamaksega kaasneks ravikindlustus ning teised sotsiaalsed garantiid. Otsustati asendada loometöötoetus loometöötasuga, millega kaasnevad kõik seadustest tulenevad maksud ja neile vastavad või neist tulenevad sotsiaalsed tagatised.

Teiseks võeti eesmärgiks korrigeerida hasartmängumaksust õppejõudude loometegevuse toetuseks laekuva eralduse protsendimäära 3,8 protsendilt 2 protsendile, et vabanevad vahendid täiendavalt suunata sihtkapitalide ning ekspertgruppide käsutusse sotsiaalsete garantiidega kaasnevate kulude katteks. Korrigeerimise tegi lihtsaks teadmine, et algselt 2018. aastal võetud

eesmärk, 50 stipendiumit, oli kahekordselt ületatud tänu hasartmängumaksu planeeritust paremale laekumisele ning 2024. aastast jõustuv maksumäärade kasv oleks väljamakstavate stipendiumite arvu eesmärgiga võrreldes kolmekordistanud.

Kolmandaks sooviti luua võimalused lisaks riiklikult tähtsate kultuuriehitiste rajamise ja renoveerimise pingereas olevatele kultuuriehitistele veel ühe üleriigilise ja strateegilise tähtsusega kultuuriehitise rahastamiseks, klausliga, et toetuse eraldamine ei tohi mõjutada Riigikogu otsusega kinnitatud riikliku tähtsusega kultuuriehitiste valmimist.

Sihtkapitalid

Kõige olulisemad arengud puudutasid kehakultuuri ja spordi sihtkapitali. Arendustegevuste kava ülevaates sai juba märgitud, et selle sihtkapitali rahastamise ühtlustamise vajadus võrreldes teiste sihtkapitalidega on olnud pikalt aruteluks, kuna kehakultuuri ja spordi sihtkapitali kasutusse jõudvad toetuste eraldamiseks vajalikud vahendid on jäigalt seotud ainult aktsiisimaksude laekumisega. Olukorras, kus aktsiiside laekumine on olnud aasta-aastalt järjest tagasihoidlikum kui hasartmängumaksu osa, on kehakultuuri ja spordi sihtkapitali võimalused taotlusi rahuldada langenud alla 30% ning prognoosid näitasid edasist langust ka lähiaastateks. Märgatav hasartmängumaksu kasv on suurendanud vahet kehakultuuri ja spordi sihtkapitali ning teiste sihtkapitalide võimaluste vahel.

Sellest lähtuvalt vaatas Kultuurkapitali nõukogu detsembrikuu koosolekul üle sihtkapitalide rahastusmäärad sellisel, et ülejäänud seitsme sihtkapitali toetuste jagamiseks eraldatud vahendid korrigeeriti kehakultuuri ja spordi sihtkapitali kasuks, kasvuga orienteeruvalt 300 000 eurot ja klausliga, et kehakultuuri ja spordi sihtkapitali rahastada jäävad seni nõukogu valdkondadevaheliste projektide eelarve kaudu rahastatud olümpia- ja paraolümpiavõitjate preemiad, suurusjärgus 150 000 eurot aastas.

Sisult mitte nii oluliseks, aga vormilt märkimisväärseks tulemuseks tuleb lugeda sedagi, et õnnestus viia kehakultuuri ja spordi sihtkapitali nõukogu ehk ekspertide koosseisu vahetumine samasse rütmi teiste sihtkapitalidega. Seda oli kavandatud aastaid, aga mingil põhjusel oli see vormilt vajalik muudatus jäänud venima.

Seadusest tulenevalt kinnitas kultuuriminister 3. novembril kõigi kaheksa sihtkapitali uued koosseisud ja esimese sihtkapitalide ühise töökoosoleku kutsus kultuuriminister kokku 15. novembriks. Sellel koosolekul valisid sihtkapitalide eksperdid valdkondlike nõukogude esimehed, aseesimehed ja esindajad Kultuurkapitali nõukogusse.

Kultuurkapitali kantselei töökorraldus

2023. aastal toimus Kultuurkapitalis mitu olulist töökorralduslikku muudatust. Struktuurimuutusega jagati sihtkapitalid olemasolevate töötajate vahel nii, et iga sihtkapital sai oma kuraatori, kes haldab valdkonna tegevusi taotlustest kuni aruanneteni. Arhitektuuri sihtkapitali ja audiovisuaalse kunsti sihtkapitali jäi haldama üks kuraator. Muudatuse eesmärgiks oli võimaldada pärast taotluste laekumist kõigis sihtkapitalides üheaegselt alustada taotluste läbivaatamise protseduure. Teiseks lõi see võimaluse anda toetuste kasutamise tulemuslikkuse järelevalve sihtkapitalide kuraatoritele, kes omavad esitatud taotluste kontrollimise järgselt järjepidevat ja head ülevaadet ka lõpphinnangu tegemiseks. Samadel põhimõtetel korraldati ümber ka maakondlike ekspertgruppide järelevalvetegevused. Tulemusena on järelevalve senisest sisulisem ja vähem formaalsem. Toetuste kasutamise rahalise poole järelevalvet teostab valimi koefitsiendi alusel või pistelise kontrolli vajadusel toetuste ja järelevalve audiitor. Sihtkapitalide projektijuhtide ja maakondlike ekspertgruppide kontaktisikute ametinimetused ühtlustati ning uueks ametinimetuseks sai kõigil kuraator. Nõukogu poolt rahastatavate tõlkeprogrammide osas muudatusi ei tehtud, nende

haldamine jäi toimima senistel alustel. Kultuurkapitali töötajaskonna hulgas toimus 2023. aastal ainult üks muutus – aasta teises pooles lahkus omal soovil sekretär, kelle tööülesanneteks olid muu hulgas ka nõukogu ja auditikomitee töö korraldamine ning koosolekute protokollimine. Tema kohustused võttis üle kantselei juhataja, ühtegi uut töötajat juurde ei võetud.

Lähiaastate arengud

Kultuurkapitali tulud moodustuvad valdavalt alkoholi- ja tubakaaktsiisi ning hasartmängumaksu laekumiste alusel. 2023. aasta suvel võeti vastu hasartmängumaksu seaduse muutmise seadus, millega tõstetakse riigieelarve tulu suurendamiseks erinevate hasartmänguliikide maksumääri. Seaduse järgi tõuseb kaughasartmängu ja toto kehtiv viieprotsendiline maksumäär kahes etapis: 2024. aastal tõuseb maksumäär kuuele ja 2026. aastal seitsmele protsendile. Loterii ja kaubandusliku loterii maksumäär kasvab 2024. aastast 18-lt 22 protsendile, mängulaudade maksumäär 1278,23 eurolt 1406 eurole ja osavusmängu mänguautomaatide maksumäär 31,95 eurolt 32 eurole masina kohta.

Samal ajal võeti vastu ka alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seadus. Alkoholiaktsiisi tõstetakse kolmel aastal alates 2024. aastast 5% aastas ja sarnane tõus rakendub ka kõigile tubakatoodetele.

Rahandusministeeriumi prognoosi kohaselt kompenseerib aktsiiside kasv tarbimise vähenemisest tingitud laekumiste vähenemise, aga veel mitte 2024. aastaks. Kultuurkapitalile tähendab see aktsiisidest laekuvate vahendite kahanemist prognoosi kohaselt 3,1%. Laekumiste mõningast kasvu prognoositakse alles 2025. aastaks. Seevastu hasartmänguliikide maksumäärade kasv toob juba 2024. aastal kaasa laekumiste kasvu, prognoosi kohaselt 18%. Kasv jätkub ka järgnevatel aastatel.

Nende kahe maksulaekumise koosmõjul, lisaks vara paigutusest teenitud omatulu, on Kultuurkapitali 2024. aasta prognoositud eelarve maht 47,1 miljonit eurot. Võrreldes 2023. aasta sügisel korrigeeritud eelarvega suurenevad tulud 12,4% ehk 5,2 miljonit eurot. Kui võrrelda 2023. aasta algsest kinnitatud eelarvega, siis tulud suurenevad 16,7% ehk 6,7 mln eurot. Omatulu sellest on 1,0 miljonit eurot, millest 96% tuleb tähtjaliste hoiuste intressituluna.

2024. aasta eelarve tuludest ei ole plaanis suunata vahendeid põhikapitali täiendamiseks ja reserviks.

Planeeritust parema laekumise korral suurendatakse proportsionaalselt tulude suurenemisega ka toetuste, preemiate ja stipendiumite maksmiseks minevaid summasid. Hasartmängumaksu seadusest tulenevalt suurenevad automaatselt ka kultuuriehitiste finantseerimiseks eraldatavad summad ning õppejõudude loometegevuse toetuseks kasutatavad summad.

2022. aasta lõpus sõlmis Kultuurkapital lepingu Tartu Linnavalitsusega, et alustada 2023. aastal riiklikult tähtsate kultuuriehitiste nimekirjas oleva Tartu südalinna kultuurikeskuse investeringutoetuse väljamaksetega. Kui aruandeaastal tehti Tartule väljamakseid mõnisada tuhat, siis lepingu järgi peaks 2024. aastal väljamakseid kokku tulema kuni 3,0 miljonit eurot.

2023. aasta alguses sõlmiti leping ka teise riiklikult tähtsa kultuuriehitise, Arvo Pärdi nimelise muusikamaja omanikuga ehk Rakvere Linnavalitsusega. See leping näeb ette investeringutoetuse väljamakseid kuni 8,0 miljonit eurot 2024. aastal.

On võimalik, et 2024. aasta jooksul jõutakse lepinguni ka kolmanda riiklikult tähtsa kultuuriehitise

ehk Tallinna Filmilinnaku arendajatega, kelleks on OÜ Tallinn Film Wonderland. Kultuurkapitali nõukogu on vastu võtnud otsuse ja pidanud võimalikuks eraldada Tallinn Film Wonderlandle investeringutoetust kuni 22,0 miljonit eurot, millest 2024. aastal võib teha väljamakseid kuni 5,0 miljonit.

2024. aasta aprillis muutis Riigikogu Kultuurkapitali seadust selliselt, et lisaks viiele Riigikogu otsusega nimetatud riiklikult tähtsale kultuuriehitisele võib Kultuurkapital rahastada ka kuuendat objekti, kui selleks on vabu vahendeid. Sellekohase ettepaneku teeb kultuuriminister ja seda ettepanekut toetab Riigikogu kultuurikomisjon. Aastaruande koostamise ajal on kultuuriminister ka vastava ettepaneku teinud ning Kultuurkapitali nõukogu on põhimõtteliselt nõustunud ettepanekuga eraldada Eesti Rahvusringhäälingule telemaja ehituseks kuni 62,0 miljonit eurot. Seda siis järgneva 6-7 aasta jooksul ja vastavalt sellele, kuidas Riigikogu otsusega nimetatud objektide rahastusgraafikud seda võimaldavad.

Juhtimine

Kultuurkapitali tegevust juhib Kultuurkapitali nõukogu, kuhu kuulub 11 liiget. Nõukogu esimeheks on seadusest tulenevalt alati kultuuriminister. Nõukogusse kuuluvad lisaks kultuuriministrile Kultuurkapitali sihtkapitalide poolt valitud esindajad, üks kultuuriministri nimetatud esindaja ning üks rahandusministri nimetatud esindaja. Nõukogu liikmete volituste tähtaeg on kaks aastat ja aruandeaastal vahetus nõukogu koosseis pea täienisti. Olnutest jätkab ainult Kaarel Kuurmaa, aga muutunud rollis. Nõukogu liikmed 2023. aastal olid:

Piret Hartman	kultuuriminister ja nõukogu esimees 18.07.2022 kuni 17.04.2023
Heidy Purga	kultuuriminister ja nõukogu esimees alates 17.04.2023
Peeter Lusmägi	kehakultuuri ja spordi sihtkapitali esindaja kuni 8.12.2023
Alo Lõoke	kehakultuuri ja spordi sihtkapitali esindaja alates 8.12.2023
Kaarel Kuurmaa	audiovisuaalse kunsti sihtkapitali esindaja kuni 8.12.2023
Katrin Kissa	audiovisuaalse kunsti sihtkapitali esindaja alates 8.12.2023
Jaak Allik	näitekunsti sihtkapitali esindaja kuni 8.12.2023
Priit Volmer	näitekunsti sihtkapitali esindaja alates 8.12.2023
Jorma Sarv	rahvakultuuri sihtkapitali esindaja, nõukogu aseesimees kuni 8.12.2023
Dagmar Ingi	rahvakultuuri sihtkapitali esindaja alates 8.12.2023
Mait Väljas	arhitektuuri sihtkapitali esindaja kuni 8.12.2023
Toomas Tammiss	arhitektuuri sihtkapitali esindaja alates 8.12.2023
Berk Vaher	kirjanduse sihtkapitali esindaja kuni 8.12.2023
Jaanika Palm	kirjanduse sihtkapitali esindaja alates 8.12.2023
Marje Lohuaru	helikunsti sihtkapitali esindaja kuni 8.12.2023
Tiia Teder	helikunsti sihtkapitali esindaja, nõukogu aseesimees alates 8.12.2023
Maarin Ektermann	kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali esindaja kuni 8.12.2023
Kadri Laas-Lepasepp	kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali esindaja alates 8.12.2023
Jaan Manitski	kultuuriministri nimetatud esindaja kuni 8.12.2023
Kaarel Kuurmaa	kultuuriministri nimetatud esindaja alates 8.12.2023
Anu Alber	rahandusministri nimetatud esindaja kuni 8.12.2023
Raigo Uukkivi	rahandusministri nimetatud esindaja alates 8.12.2023

Igapäevaselt juhib ja esindab Kultuurkapitali juhataja **Margus Allikmaa**.

Sihtkapitalide tegevus

Sihtkapital on Kultuurkapitali struktuuriüksus, kelle ülesanne on Kultuurkapitali nõukogu poolt konkreetsele kultuurivaldkonnale eraldatud raha jaotamine esitatud taotluste alusel ja omal algatusel.

Kultuurkapitali koosseisu kuulub kaheksa sihtkapitali järgmistes valdkondades: kirjandus, helikunst, kujutav ja rakenduskunst, arhitektuur, näitekunst, audiovisuaalne kunst, rahvakultuur ning kehakultuur ja sport.

Sihtkapitalidele esitati 2023. aastal taotlusi 59,0 miljoni euro ulatuses ja eraldusi tehti 20,5 miljoni euro ulatuses.

Kirjanduse sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023	
(kinnitatud 3.11.2021 kultuuriministri käskkirjaga nr 176)	
Maarja Vaino	esimees
Triin Soone	aseesimees, sihtkapitali esindaja Traducta komisjonis
Berk Vaher	sihtkapitali esindaja nõukogus
Ilvi Liive-Roosipuu	(kuni 12.05.2022)
Kadri Rahusaar	
Mart Orav	
Rebekka Lotman	
Piret Viires	(alates 13.05.2022)

Sihtkapitali koosseis 2023–2025	
(kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)	
Piret Viires	esimees
Kadri Rahusaar	aseesimees
Jaanika Palm	sihtkapitali esindaja nõukogus
Ilona Kivirähk	
Lauri Eesmaa	sihtkapitali esindaja Traducta komisjonis
Mari Klein	
Sirje Olesk	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi 2023. aastal	1156	4 315 263,59
Taotluste alusel tehtud eraldused	695	2 142 375,20
Sihtkapitali algatused	4	2 000,00
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	104	124 800,00
Nõukokku edasi saadetud taotlused	4	154 410,00

Kirjanduse sihtkapitali eesmärk on tegutseda eesti kirjandusliku kõrgkultuuri, kirjanikest loovisikute ja kirjanduse toetajana. 2023. aastal said need eesmärgid täidetud. Toetasime nii autoreid, kirjandussündmuste korraldajaid kui ka kirjastusi, et hoida kaanehinda soodsamana. 2023. aastal suurenes suurte kirjandusfestivalide toetuse protsent sihtkapitali vahenditest (vajalik oli katta sihtkapitalide vahenditest 50%, nõukogust sai juurde taotleda 50%), seetõttu jäi muudeks toetusteks võimalusi vähem. Ka tulid sihtkapitali kanda mõned suuremad projektid, mis olid varem nõukogu rahastada, nt „Eesti mõttelugu“. Autoreid saaks kahtlemata toetada rohkem ja suuremate summadega (autoripoogna tasu ning esinemistasusid tõsta), kui eelarve suureneks. Veel ei saa hinnata, kuidas hakkab sihtkapitali jaotusi mõjutama 2024. aastal tehtud Kultuurkapitali seaduse muudatus loometöötasude osas.

2023. aastal oli n-ö eriseisundis ajakiri Looming, mis on ainus järjepidevalt ilmuv kirjandusajakiri Eestis ning millel täitus aprillis 100 aastat esimese numbril ilmumisest. Juubeli tähistamisega seotud taotlused said kõik rahuldatud.

Raha jagamise korras püüdsime rakendada reisikulude piirmäära, sest samadele messidele sõitjate kulud võisid erineda mitmekordselt. Siiski ei ole me kindlad selle süsteemi efektiivsuses, seega tegime ka ise erandeid.

Oleme jätkuvalt lähtunud toetuste jagamisel sellest, et kirjanduse sihtkapital on ennekõike ilukirjanduse mõiste alla mahtuva kirjanduse sihtkapital. Seetõttu on meie üldine strateegia mitte toetada teiste valdkondade (põllumajandus, meditsiin, ajakirjandus, sotsioloogia jne) alla liigituvat kirjandust. Samas on näha, et teiste valdkondade, eriti ajaloo ja teadusega seonduvaid taotlusi saadetakse meile üha enam. Seega nagu ka eelnevatel aastatel, teeme ettepaneku Kultuurkapitalile, leida viis, kuidas tagada nende valdkondade toetamine, mis liigituvad kultuuri alla, kuid mis kukuvad olemasolevate sihtkapitalide (valdkondade) vahele.

Toetatud projektidest on valdkonnale kõige suurem mõju vast kirjandusfestivalidel – HeadRead, Prima Vista, Kirjandustänav festival, Koidula kirjandusfestival, Tagaranna kirjandusfestival jt, mis toovad kogu valdkonnale nii publiku kui meedia tähelepanu. Oluline oli Loomingu 100 aasta

juubeli tähistamine ja sellega seoses ilmunud Tiit Hennoste monograafia „Kuldsete lehtede peal. Looming 100“, mis on väike iseseisev kirjanduslugu. Oluline samm oli ka 2023. aasta viimasest jaotusvoorst rahuldatud Eesti Kirjanike Liidu tegevustoetus, mis koondab mitmed varem eraldi esitatud projektitaotlused ja toetab stabiilselt Eesti suurimat kirjandusorganisatsiooni.

Sihtkapital toimis üldiselt üksmeelselt, erimeelsused toetuste osas lahendati hääletades.

Ekspertide jaoks oli Kultuurkapitali taotluste menetlemise süsteemi tõhustamine eelmise aasta lõpus väga oluline, uue veebilahendusega on töö tegemine olulisel määral paranenud.

Oluline mõju kirjanduse sihtkapitali tööle on 2024. a jõustuv Kultuurkapitali seaduse muudatus ja loometöötasude kehtestamine. Kuna senised loometöötoetused moodustasid 2023. aastal sihtkapitali jaotustest 340 735 eurot (15,9%), siis mõjutab see muudatus märgatavalt just kirjanduse sihtkapitali. Sihtkapital leiab, et peaks olema tagatud kindlus, et selle muudatuse tagajärjel rahastuse ei väheneks, vaid pigem suureneks.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostasid Maarja Vaino ja Piret Viires.

Eraldusotsuste statistika 2023. a

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	444	1 253 552	53,9%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	397	1 195 342	51,4%
sh projektitoetused eraisikutele	47	58 210	2,5%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	1	184 000	7,9%
Loometöötoetused (eraisikutele)	189	340 735	14,7%
Muud toetused (matuseetoetused) (eraisikutele)	104	124 800	5,4%
Regulaarsed elutöötoetused (eraisikutele)	4	2 000	0,1%
Stipendiumid (eraisikutele)	61	364 088	15,7%
Preemiad kokku	14	55 000	2,4%
sh preemiad eraisikutele	14	55000	2,4%
sh preemiad juriidilistele isikutele	0	0	0,0%
KOKKU	817	2 324 175	

Suurimad toetuse saajad 2023. aastal

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Eesti Kirjanike Liit	330 776	14,9%
Kirjastus Ilmamaa OÜ	81 627	3,7%
HEADREAD MTÜ	66 000	3,0%
Emakeele Sihtasutus	56 720	2,6%
Varrak AS	50 721	2,3%
Kirjandusfestival Prima Vista MTÜ	50 000	2,3%
Kultuurileht SA	40 000	1,8%
Aktsiaselts Tänapäev	38 900	1,8%
Tallinna Kirjanduskeskus	32 880	1,5%
Tartu Ülikool	25 144	1,1%
KOKKU	772 768	34,9%

Kujutava ja rakenduskunsti sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023	
(kinnitatud 3.11.2021 kultuuriministri käskkirjaga nr 176)	
Maarin Ektermann	esimees, sihtkapitali esindaja nõukogus
Indrek Grigor	aseesimees
Anu Vahtra	
Jana Huul	
Urmas Lüüs	
Sten Ojavee	
Kaire Rannik	

Sihtkapitali koosseis 2023–2025	
(kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)	
Kadri Laas-Lepasepp	esimees, sihtkapitali esindaja nõukogus
Kaisa Eiche	aseesimees
Jana Huul	
Ketli Tiitsar	
Paul Kuimet	
Terje Ojaver	
Urmas Puhkan	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi 2023. aastal	1355	6 764 288,03
Taotluste alusel tehtud eraldused	813	2 462 125,00
Sihtkapitali algatused	5	51 500,00
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	91	109 200,00
Nõukokku edasi saadetud taotlused	11	164 000,00

Kuna kogu kunstielu on põhimõtteliselt Kulkas, siis on raske välja tuua midagi eraldi – kõik pallid tuleb korraga õhus hoida. „Millise eesmärgi toetamine võinuks olla edukam?“ – oleks rohkem raha, olekski toetamine edukam. Me ei ole tundnud mandaati, et valdkond lepiks „rohkem, aga vähematele“ suunaga, kuna alternatiive rahastuse osas tegelikult ei ole. Ehk tuleb seda mandaati valdkonnalt veelkord ja kuidagi selgemini küsida minna, aga praegu tekitab igasugune aimdus, et tõenäosus Kulka potist raha saada väheneb, paanikat. Ehk kõige enam teeb muret, et väiksemad organisatsioonid ei mahu rea peale, sest n-ö eest ära liikumine on nii aeglane, kuigi lähiaastate näitel siiski võimalik. Sellega on uute platvormide arenemine ning kunstielu mitmekesisus löögi all. Samuti ei mahu taotlustesse kunstnikutasud ehk isegi kui need kirjutatakse sisse, ohverdatakse need lõpuks produktsiooni nimel, mis ei ole valdkonna arengu mõttes väga jätkusuutlik mõtlemine, aga nii on „ajalooliselt“ kujunenud, et tehakse.

Kõige rohkem oli tegelemist stipendiumite süsteemi muutmise ja selle kommunikeerimisega valdkonnale, et stipendium ei ole mõeldud näituste tegemiseks, vaid seadusele vastavalt enese täiendamiseks, katsetamiseks, uurimiseks jne. Näitust on käsitletud siiski tööna, mille eest kunstnik peaks saama tasu, aga tihti ei ole loomingute tegemise puhul neid faase harjutud eraldama. Kindlasti tuleb kasuks, kui loometöötoetusest saab loometöötasu, mis eraldab selgemalt näituste produktsiooni, selle eest saadava tasu ja siis eraldi veel stipendiumid.

Teine teema 2023. aastast oli disainivaldkonna toetamine ning arutelud, kas oleks võimalik luua eraldi sihtkapital. Tegelikult jäi pooleli arutelu, mis protseduurid on Kulkal selleks puhuks ette nähtud, kui tekib kultuurivaldkonnast adekvaatne uue sihtkapitali ettepanek – millises vormis ettepanekuid esitatakse, milliseid analüüse tellitakse jne. Pean oluliseks, et need lähemal ajal välja töötatakse, et arendada Kulka veel läbipaistvamaks ja muutustele avatumaks. Lähtudes disainivaldkonna toetamise suunast lisandus 2023. aasta IV taotlusvoorus ainsa uue tegevustoetuse saajana Eesti Disainikeskus.

Kolmas teema on jätkuvalt tegevustoetused, mille osas on ühelt poolt olnud viimasel paaril aastal väga rõõmustavaid arenguid – ETDMi, Tartmusi ja EKKMi liikumine Kultuuriministeeriumi reale vabastas vahendeid ning aitab Kulka ja sihtkapitali poolt saata signaali, et selle avaliku raha

eesmärk võiks üha vähem olla end tõestanud institutsioonide ülalpidamine ning pigem loovisikute ja väiksemate algatuste toetamine.

Meie koosseisude strateegia on olnud kindlasti ka avanenud vaate kommunikeerimine valdkonnale – pigem on levinud arvamus, et Kulkas raha on, lihtsalt nad MULLE ei taha anda. Oleme püüdnud numbritega varustatult välja tuua, et tegelikult ei saa öelda, et Kulkas raha küll oleks – valdkonna ootuste ja Kulka võimaluste vahel on juba ammu suured käärid seoses valdkonna professionaliseerumise ja nüüd muidugi ka üldise hinnatõusuga.

Kas toetatud projektidest võiks valdkonnale kõige suurem mõju olla tudengite õppereiside toetamisel, suurte ja ambitsioonikate näituseprojektide toetamisel, laiapõhjaliselt kunstnike loometegevuse toetamisel või regionaalse aspekti toetamisel? Raske on niimoodi kõrvutada. Jällegi, kõik pallid tuleb õhus hoida.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Maarin Ektermann.

Eraldusotsuste statistika 2023. a

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	603	1 582 086	60,3%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	225	995 789	38,0%
sh projektitoetused eraisikutele	378	586 297	22,4%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	18	497 408	19,0%
Loometöötoetused (eraisikutele)	103	148 480	5,7%
Muud toetused (matusetootused) (eraisikutele)	91	109 200	4,2%
Regulaarsed elutöötoetused (eraisikutele)	3	1 500	0,1%
Stipendiumid (eraisikutele)	88	234 151	8,9%
Preemiad kokku	19	50 000	1,9%
sh preemiad eraisikutele	19	50 000	1,9%
sh preemiad juriidilistele isikutele	0	0	0,0%
KOKKU	925	2 622 825	

Suurimad toetuse saajad 2023. a

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Tartu Kunstnike Liit MTÜ	140 400	5,2%
Eesti Kunstimuuseum SA	72 180	2,7%
Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum	69 325	2,6%
Eesti Kaasaegse Kunsti Muuseum MTÜ	66 000	2,4%
Tartu Kunstimuuseum	59 000	2,2%
Eesti Kunstnike Liit	54 700	2,0%
Kogo galerii MTÜ	53 000	2,0%
Lugemik MTÜ	43 400	1,6%
Eesti Kunstiakadeemia	43 093	1,6%
KAI Kunstikeskus MTÜ	42 000	1,5%
KOKKU	643 098	23,7%

Arhitektuuri sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023

(kinnitatud 3. 11.2021 kultuuriministri käskkirjaga nr 176)

Koit Ojaliiv	esimees
Epp Lankots	aseesimees
Mait Väljas	sihtkapitali esindaja nõukogus
Kai Süda	
Marit Ilison	
Kristjan Mändmaa	
Eva Liisa Kubinyi	

Sihtkapitali koosseis 2023–2025

(kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)

Kai Süda	esimees
Reet Aus	aseesimees
Toomas Tammis	sihtkapitali esindaja nõukogus
Carl-Dag Lige	
Grete Veski	
Kalle Vellevoog	
Maarja Valk-Falk	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	372	3 073 896,59
Taotluste alusel tehtud eraldused	238	1 767 647,00
Sihtkapitali algatused	3	26 900,00
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	92	110 400,00
Nõukokku edasi saadetud taotlused	3	111 800,00

Kultuurkapitali kodulehelt võib lugeda, et arhitektuuri sihtkapitali eesmärk on aidata kaasa Eesti ruumilise keskkonna kvaliteedi tõstmisele ning arhitektuuri loomingulisuse ja sotsiaalse tundlikkuse edendamisele. Julgen väita, et üldiselt on meie eesmärgi täitmine õnnestunud. Kultuurkapitali toel (kuigi mitte ainult) tegutsevad kõik meie olulisemad ruumilise temaatikaga tegelevad erialaliidud, muuseumid, ruumiharidust andvad ülikoolid jt. Nende toetustega saabki Kultuurkapital kõige paremini toetada Eesti ruumilise keskkonna kvaliteedi tõstmist ja hoidmist.

Mõtisklus läheb siin nüüd pisut filosoofilisemaks, kuid kui vaadata süsteemi veidi laiemalt, siis on siin ka teatud paradoks. Sihtkapitalil on tekkinud päris arvestatav hulk institutsionaalseid n-ö püsitoetuste saajaid. Ja võib ehk veidi arutleda selle üle, kas selle tõttu on „arhitektuuri loomingulisuse ja sotsiaalse tundlikkuse edendamisele“ minev rõhk piisav. Kui tekib kas mõni üksikisik või isikute grupp, kes kuidagi tahab tegeleda päriselt arhitektuurse loominguga, paradigmat muutmisega, otsingute ja katsetustega, siis selliste algatuste jaoks võib jääda pikemas plaanis üha vähem vahendeid. Ja kui ka on veidi vahendeid, siis mingil hetkel võivad sellised väiksemad grupeeringud muutuda sihtkapitali silmis samuti justkui „püsisaajateks“, mistõttu tuleks ka neil mingist hetkest iseseisvuda, aga see võib olla võrdlemisi keeruline.

Kokkuvõttes usun, et üldine süsteem on hea ja toimiv, kuid siiski on ainet mõtlemiseks. Kuidas saaks jätkuvalt toetada tugevaid ja vajalikke institutsioone või ettevõtmisi ning samal ajal leida võimalusi n-ö päris loomingu toetamiseks?

Oleme võtnud fookusesse toetada rohkem n-ö päris asju, mis ka tegelikult mõjutavad meie ruumikultuuri. Seetõttu suhtusime üha kriitilisemalt kõikvõimalikesse ringsõitudesse, mille laiem mõju meie arhitektuurimaastikule on kaheldav või olematu. Samuti oleme olnud üha kriitilisemad eri sorti ürituste korralduste osas, kus lähevad meeletud summad lihtsalt produktsiooni peale, mis justkui ei ole ruumikultuuri kui sellist otseselt edendav.

Kindlasti on suurim mõju erialaliitude toetamisel. Need on vajalikud organisatsioonid, mille kaudu mõjutatakse tugevalt eesti ruumikultuuri ja arhitektuuripoliitikat. Sümpaatsed on olnud väiksemad grupeeringud, kes tegelevad pigem arhitektuuri loomingulise poolega. Heaks näiteks on siin kuidas.works laboratooriumi toetamine, mis tegeleb jätkusuutliku (ehitus)materjali uurimisega.

Raha jagamise kord on muutunud taotlejatele üsnagi arusaadavaks ja lihtsalt loetavaks. Ühe algatusena lisasime Kulka kodulehele näpunäiteid taotlejatele selle kohta, kuidas taotlusi täita. Tuleb tunnistada, et vaatamata sellele on teatud organisatsioonid siiani hädas taotluste korrektse ja selge vormistamisega

Ruumikultuurist laiemalt rääkides on üks suur mure disainivaldkonnaga. Sihtkapitali tööperioodi alguses soovisid disainivaldkonna esindajad muuta sihtkapitali nime ja ka selle tegevuse eesmärgi sõnastust ning mõtet, soovides lisada sihtkapitalile täiendavaks eesmärgiks ka disainiloomingu edendamise. See on väike sõna, aga meeletult lai valdkond. Oleks olnud vastutustundetult muuta lihtkorras sihtkapitali eesmärgi, mille mõju kogu ruumikultuurile on väga suur. Kui tulevikus soovida sihtkapitali eesmärkide muutmist, tuleks neisse aruteludesse kaasata kõikide erialaliitude ja olulisemate ruumiinstitutsioonide esindajad. Tulevikus võib põhjendatud olla disainivaldkonna edendamiseks oma sihtkapitali loomine – aga nii laialivalguv, kui on sõna disain, on ka meil laiali valgunud selle valdkonna juhtimine erinevate gruppide poolt.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Koit Ojaliiv.

Eraldusotsuste statistika 2023. aastal

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	201	1 168 579	61,3%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	184	1 125 388	59,1%
sh projektitoetused eraisikutele	17	43 191	2,3%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	4	518 868	27,2%
Loometöötoetused (eraisikutele)	5	9 300	0,5%
Regulaarsed elutöötoetused (eraisikutele)	92	110 400	5,8%
Muud toetused (juubeli- ja matusetootused)	59	29 900	1,6%
Stipendiumid (eraisikutele)	19	33 900	1,8%
Preemiad kokku	18	34 000	1,8%
sh preemiad eraisikutele	17	1,4%	1,4%
sh preemiad juriidilistele isikutele	1	0,4%	0,4%
KOKKU	398	1 904 947	

Suurimad toetuse saajad 2023. aastal

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Eesti Arhitektide Liit	329 818	17,1%
Eesti Sisearhitektide Liit	221 805	11,5%
Eesti Kunstiakadeemia	170 958	8,9%
Eesti Disainerite Liit	165 588	8,6%
Eesti Maastikuarhitektide Liit	104 955	5,4%
Disainiöö MTÜ	100 000	5,2%
Eesti Arhitektuurimuuseum	87 454	4,5%
Eesti Arhitektuurikeskus MTÜ	85 200	4,4%
Arhitektuurikirjastus MTÜ	83 725	4,3%
Eesti Disainikeskus MTÜ	52 463	2,7%
KOKKU	1 401 966	72,8%

Audiovisuaalse kunsti sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023	
(kinnitatud 3.11.2021 kultuuriministri käskkirjaga nr 176)	
Kaarel Kuurmaa	esimees, sihtkapitali esindaja nõukogus
Katrin Kissa	aseesimees
Laura Liina Raud	
Marju Lepp	
Priit Tender	
Tiina Teras	
Veiko Õunpuu	

Sihtkapitali koosseis 2023–2025	
(kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)	
Tristan Priimägi	esimees
Marju Lepp	aseesimees
Katrin Kissa	sihtkapitali esindaja nõukogus
Marko Raat	
Martinus Daane Klemet	
Mati Sepping	
Tiiu-Ann Pello	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi 2023. aastal	757	8 889 272,49
Taotluste alusel tehtud eraldused	447	2 829 243,00
Sihtkapitali algatused	11	65 760,00
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	84	100 800,00
Nõukokku edasi saadetud taotlused	5	288 000,00

Audiovisuaalse kunsti sihtkapitali põhilised ülesanded pole muutunud – sarnaselt eelnevatele aastatele on ikka eesmärk toetada Eesti audiovisuaalmaastikku kogu tema mitmekesisuses. Sihtkapital on oluline partner ning rahastaja filmide ja filmitegijate toetamisel, alates stsenaariumist kuni filmitootmiseni.

2022. aastal tegi sihtkapital suuri muudatusi, millel oli oluline mõju valdkonna arengule, sh 2023. aasta eraldustele – tõstisime tootmise osas märkimisväärselt rahastuse piirmäärasid ning samuti loomeinimestele eraldatavate stipendiumite suurust. Meie peamiseks fookuseks sai inflatsiooniga seonduvalt üle vaadata kõik toetusliigid ja juhul, kui antud toetuste tõstmine tähendas mahtude vähendamist (korralik toetus vähematele), siis tuli sellega tegeleda. Kuna kõige kallim toetusliik on täispikkade mängu- ja animafilmide tootmine ning suurim kulurida nendega seoses just tootmistoetus, siis otsisime head balanssi otsuste tegemisel. Suunaks võtsime suurema riskijulguse toetuste eraldamisel projekti alguses – stsenaariumi kirjutamine, idee arendus. Sinna suunasime rohkem toetusi. Filmi arenduse toetamises võtsime hoogu maha ja erakordselt nõudlikuks muutusime just tootmisotsuse tegemisel. Kui varasemalt sai tootmisi käima lükatud juba põhjusel, et teine riiklik toetaja EFI on filmile rohelise tule andnud, siis 2022/2023. aasta komisjon otsustas, et taoline poolautomaatne süsteem ei ole pädev. Kultuurkapitali audiovisuaalse sihtkapitali komisjoni kuuluvad seitse oma valdkonna eksperti ning saavad lõpptulemuse kvaliteeti muuta oma nõudlikkusega projekti rahastamisel. Mõnikord on taoline tootmisrahastuse pidurdus ühest või teisest fondist heaks indikatsiooniks produtsendile tegeleda veel projekti arendamisega ning mitte tormata kõige kallimasse faasi, kus toimub olemasoleva vormistus ja projektis sisalduvad nõrkused vormistatakse paratamatuseks.

Komisjon seadis eesmärgiks hoida fookuses küll autorit ja filmiloojat, aga toetusotsuse kese peab olema kvaliteedil – professionaalsel audiovisuaalsel sisul ja originaalse, omanäolise nägemuse kvaliteetsel teostusel ja levil. Oluline on Eesti audiovisuaalse maastiku arenemine liigirikaks ökosüsteemiks.

Teine oluline samm on sihtkapitali tegevuses kinokultuuri lahutamatu osana ka publikuga tegelemine. Selleks toetame maailma kinokunsti rikkaliku mitmekesisuse jõudmist Eesti auditoriumini erinevate filmisündmuste ja kinode toetamise kaudu.

2023. aastal proovisime korrastada kinolevi maastikku sellega, et ootasime kinodelt linnadevahelist koostööd. Kui Sõprus või Elektriteater teevad eriprogrammi, siis peab selle programmi materjal jõudma ka teise kinno, sest vastasel korral on taoliste eriprogrammide korraldamine ebamõistlikult kulukas, olgugi et ääretult vajalik ja filmialase lugemisose tarbeks väga väärtuslik. See-ega vähemalt osaliselt võiks Kulka poolt toetatav eriüritus liikuda ühest konkreetsest kinost välja. Kuna otseseid ettekirjutusi me teha ei saa, siis reguleerimine käis pigem läbi jagatud koostööde eelistamise toetusotsustes. 2023. aasta lõpuks oli sellel ka juba tuntav mõju ja programmid hakkasid kinode vahel laiemalt liikuma.

Kolmandaks sambaks on otsene loojate toetamine, seda nii loomestipendiumite, filmitegijate koolituste, enesetäiendamise kui ka professionaalse silmaringi avardamise võimaluste toetamise kaudu.

Sihtkapital tegutseb lootuses, et kõik toetused mõjutavad valdkonda moel või teisel positiivselt ning iga toetus on mingil määral panus valdkonna arengusse. Filmide tootmine on justkui olulisima valdkondliku mõjuga, aga ilma loomestipendiumiteta kaotaksime valdkonnast olulisi loojaid, ilma väärtfilmi kinode ja festivalide toetamiseta jääks valdkonnas tegutsevate inimeste ja ka tarbija silmaring ahtaks. Kõige enam valdkonda kaasav on mängufilmi tootmistoetus, sest selle otsusega kaasnev toetus laotub laiale ringile ja kaasab suurel hulgal valdkonnas tegutsevaid professionaale.

Meie kaks aegadeülest probleemide allikat – Pimedate Ööde Filmifestivali märkimisväärne toetusvajadus audiovisuaalse sihtkapitali laualt ja fotokunsti toetusotsuste tegemise vajadus leidsid 2022. aastal lahenduse. Foto liikus kujutava ja rakenduskunsti sihtkapitali lauale ning PÖFF liikus Kultuuriministeriumi reale. Sihtkapitali rahastamise piiridest üle ääre ajanud suure mahuga projekti Pimedate Ööde Filmifestivali osas tuli kauaoodatud toetusotsus riigieelarvelistest vahenditest. Pimedate Ööde Filmifestivali liikumine audiovisuaalse kunsti sihtkapitali laualt Kultuuriministeriumisse oli suur kergendus, sest oleme pikalt hoidnud selget kurssi, et fookus peab olema audiovisuaalse sisu loomel ning festivalide maht ei tohi kasvada – seega ootasid nii mõnedki tugevad väiksemad festivalid PÖFFi seljataga võimalikku lisatoetust, mis inflatsiooni valguses oli hädavajalik, aga vahendite nappus ei lasknud sihtkapitalil seda leevendust pakkuda.

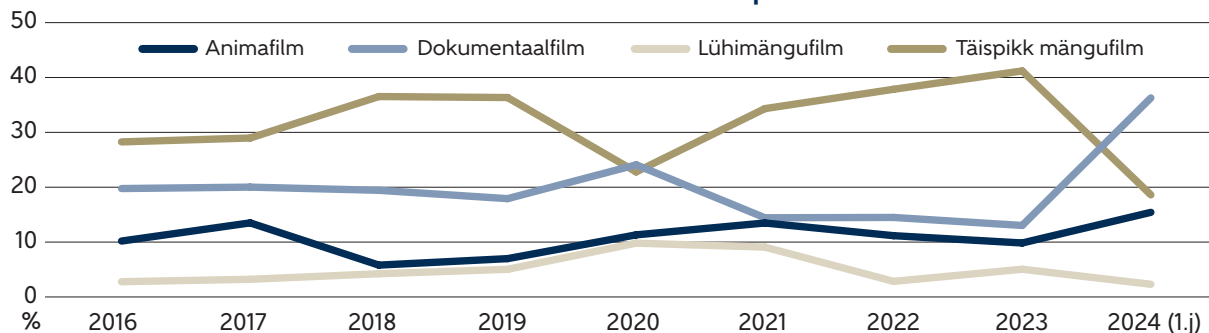
Lahendust ja tähelepanu vajab BFMi filmiõppe alarahastus, millel on märkimisväärne mõju tuleviku vaates, sest määrab meie audiovisuaalse sisu kvaliteeti tulevikus. Pealekasvaval põlvkonnal on ehk rohkem võimalusi kui BFMi algusaegadel, aga maailm on muutunud ning audiovisuaalse sisu olulisus on hüppeliselt kasvanud. Ebapiisava väljaõppega noored jäävad rahvusvahelises mõttes oma karjääriga hiljaks ja seega asetuvad pigem teenindavasse sektorisse. Ideaalis võiks Eestist tulla silmapaistvaid autoreid – seda nii kodu- kui rahvusvahelise publiku jaoks. BFMi erialase käsitööoskuse võimekuse juures on eredate tähtede tekkimine aga pigem ime. 2023. aastal see lahenduseni veel ei jõudnud. Tudengifilmide piisava tootmise jaoks ja filmiõppe tehniliste alade õppeks on lahendusi vaja leida erinevate ministeriumite ja fondide koostöös.

Kuna 2023 IV kvartalist alustanud uus koosseis soovis aru saada, milliseks võiksid kujuneda nende uued prioriteedid, tegime 2023. aasta lõpetuseks väikese analüüsi aastatest 2016–2024, mis näitas, et toetused eraisikutele on aastate lõikes olnud väga stabiilsed. 2023 oli väike langus ja toetused eraisikutele olid 8,61% kogumahust. Sinna sisse olid arvestatud ka institutsioonidele eraldatavad matuse- ja juubelitoetused. Seoses 2024 algava loometöötasu maksimisega hakkab see number suure tõenäosusega jõudsalt tõusma.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Toetused juriidilistele isikutele	88,83%	92,24%	91,67%	89,68%	90,86%	89,95%	89,64%	91,39%
Toetused eraisikutele, sh matuse- ja juubelitoetused	11,17%	7,76%	8,33%	10,32%	9,14%	10,05%	10,36%	8,61%

Võrdlesime toetusi ka filmiliikide kaupa 2016–2023 ja tulemus näitas, et anima on aastate lõikes olnud suhteliselt stabiilne, peksupoisiks on saanud lühifilm, kus toetused on langenud. Kui lühifilmide real kajastuksid ka eksperimentaalsemad projektid, mis liigituvad justkui debütantide käealuseks ja seega ettevalmistavaks osaks filmitegijate professionaalses karjääris („Mo Mamma“, „Mo Papa“), siis oleks pilt ehk veidi teine ja üldsegi mitte nii nukker. Dokumentaalfilm ei ole 2023. aastaks saavutanud koroonaeelset mahubaasi. Mängufilmi toetuste kasv on olnud loogiline, sest mängufilm oli kaua aega alarahastatud. 2023. aasta tõus on tingitud nii tootmismäärade muutustest kui ka jätkutoetustest varasemalt toetatud mängufilmidele, mis jäid koroonaja ja sõja alguse aega. Nende hulgas olid „Must auk“, „Biwa järve 8 nägu“, „Tume paradiis“, „Taevatrepp“, „Nähtamatu võitlus“ ja „Emalövi“.

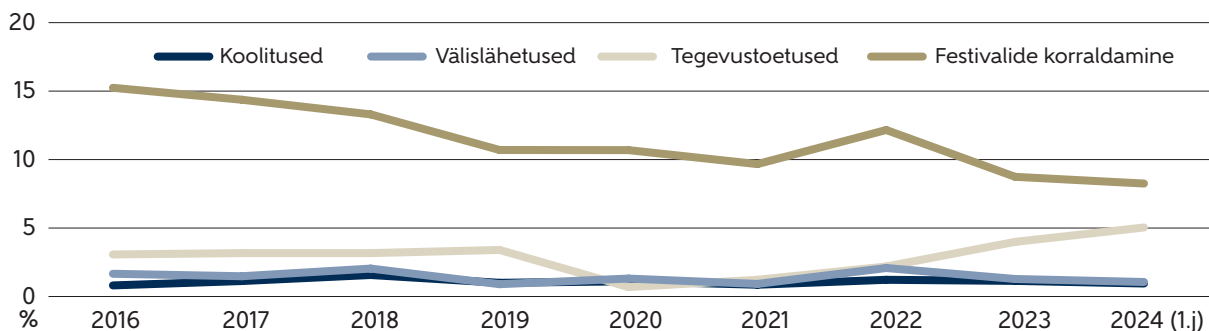
Toetuse filmiliikide kaupa

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 (1.j)
Animafilm	10,38%	13,69%	6,00%	7,18%	11,51%	13,67%	11,36%	10,03%	15,61%
Dokumentaalfilm	19,94%	20,20%	19,62%	18,10%	24,26%	14,62%	14,68%	13,22%	36,44%
Lühimängufilm	2,98%	3,42%	4,43%	5,24%	10,00%	9,28%	3,04%	5,25%	2,51%
Täispikk mängufilm	28,43%	29,14%	36,69%	36,51%	22,97%	34,49%	38,01%	41,35%	18,79%

Võrdlesime 2016–2023 (sh ka 2024. aasta esimene voor) vaates ka muid audiovisuaalse sihtkapitali laualt toetust saavaid kulugruppe, kus filmide tootmine on ühe kokkuvõtva reana ja muud auvi rahastatavad tegevused eraldi välja toodud. Allolevalt võrdlevad tegevused ei ole 100% auvi eralduste mahust. On veel tegevusi ja toetusi, mida selles võrdluses ei ole – preemiad, elutöötetused jne. Aastate lõikes on taolised toetused olnud keskmiselt 16% toetuste mahust ehk siis suhteliselt stabiilsed.

Koolitused, välislahetused, tegevustoetused ja festivalide korraldamine

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024 (1.j)
Koolitused	1,66%	1,48%	2,04%	0,90%	1,31%	0,92%	2,08%	1,28%	1,06%
Välislahetused	3,07%	3,17%	3,17%	3,40%	0,69%	1,22%	2,19%	3,99%	5,04%
Tegevustoetused	0,81%	1,13%	1,57%	1,00%	1,11%	0,86%	1,22%	1,14%	0,95%
Festivalide korraldamine	15,24%	14,37%	13,30%	10,70%	10,69%	9,67%	12,16%	8,74%	8,25%
Filmide arendamine ja tootmine	61,73%	66,45%	66,74%	67,02%	68,74%	72,07%	67,09%	69,85%	73,35%

Kui kõiki neid andmeid vaadata, siis märkimisväärsena võiks nimetada ainult välislähetuste mahu kasvu alates 2023. aastast, seda ennekõike „Savusanna sõsarate“ reise ja oskarikampaania tõttu. Samale aastale jäi ka Rainer Sarneti „Nähtamatu võitluse“ osalemine Locarno võistlusprogrammis. Välislähetused otsustasime järgmistel aastatel võtta fookusesse, et seal tekkinud poolautomaatne süsteem, kus suur hulk tootjaid ja tegijaid liigub festivalilt festivalile, turult turule, tuleks muuta selektiivseks. Välislähetuste osakaal võiks jõuda uuesti 2% peale, kui ei ole juhtumisi erivajadusi mõne uhke ja rahvusvaheliselt lennuka filmiprojekti kampaaniale kaasaitamisel. Festivalide langus 2023. aasta numbrites tuleb PÖFFi liikumisest ministeeriumi reale.

Selleks, et tootmine saaks vajalikku rahalist mahtu juurde, otsustasime jälgida, et festivalide osakaal järgnevatel aastatel püsiks 8% (see oli ka PÖFFi ära liikumisel eesmärgiks). Kui me laseme sellel uuesti kasvada, siis jääb tootmisest vahendeid vähemaks. Aga need on siis juba 2024. aasta suunad ja selle tulemusi näeb aasta pärast.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Katrin Kissa.

Eraldusotsuste statistika 2023. aastal

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	332	2 571 543	85,8%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	279	2 540 600	84,8%
sh projektitoetused eraisikutele	53	30 943	1,0%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	4	86 000	2,9%
Loometöötoetused (eraisikutele)	8	21 500	0,7%
Regulaarsed elutöötoetused (eraisikutele)	84	100 800	3,4%
Muud toetused (juubeli-, ühekordsed elutöötoetused ja matusetootused)	84	37 360	1,2%
Stipendiumid (eraisikutele)	24	118 400	4,0%
Preemiad kokku	22	60 200	2,0%
sh preemiad eraisikutele	22	60 200	2,0%
sh preemiad juriidilistele isikutele	0	0	0,0%
KOKKU	558	2 995 803	

Suurimad toetuse saajad 2023. aastal

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Allfilm OÜ	379 035	13,5%
Filmivabrik OÜ	230 900	8,2%
Kosmosesügis OÜ	186 000	6,6%
Nukufilm OÜ	92 200	3,3%
Taska Film OÜ	91 700	3,3%
Eesti Filmi Andmebaas MTÜ	90 000	3,2%
Homeless Bob Production OÜ	88 250	3,1%
Amrion OÜ	81 800	2,9%
Film Costume Estonia MTÜ	75 000	2,7%
Tallifornia SPV6 Koer OÜ	61 000	2,2%
KOKKU	1 375 885	48,9%

Helikunsti sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023

(kinnitatud 3.11.2021 kultuuriministri käskkirjaga nr 176)

Marje Lohuaru	esimees, sihtkapitali esindaja nõukogus
Tiia Teder	aseesimees
Peedu Kass	
Anu Kivilo	
Ave Sophia Maria Tõlpt	
Andres Kaljuste	
Märt-Matis Lill	

Sihtkapitali koosseis 2023–2025

(kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)

Tiia Teder	esimees, sihtkapitali esindaja nõukogus
Ave Sophia Maria Tõlpt	aseesimees
Mari-Liis Rebane	
Mihkel Poll	
Toomas Vavilov	
Raul Saaremets	
Märt-Matis Lill	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi 2023. aastal	2343	8 235 926,83
Taotluste alusel tehtud eraldused	1435	2 791 059,00
Sihtkapitali algatused	53	140 093,00
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	120	144 000,00
Nõukokku edasi saadetud taotlused	12	294 700,00

Helikunsti sihtkapitali tegevuse põhieesmärgid on toetada eesti muusikakultuuri arengut, muusikaharidust, muusikasi suursündmusi ja regionaalset kontserdielu, loovisikuid ja valdkonna organisatsioonilist tegevust ning rahvusvahelisi kontakte. Erakordselt oluline on toetada loovisikuid – noori andeid ja parimas loomejõus muusikuid. Suuri muudatusi sihtkapital ei teinud – läbivaks eesmärgiks oligi valdkonna tasakaalustatud arengu toetamine.

Kuna on toimunud taotluste järsk kasv ja juurde on tulnud palju uusi tegijaid, on viimase kahe aasta jooksul otsuste tegemisel üheks oluliseks teguriks saanud kaasfinantseerimise olulisus ning erinevate partnerite kaasamise võimekus (seda ka finantsiliselt). Tegevustoetuse saamisel peaksid uued organisatsioonid ennast eelnevalt tõestama. Nende mõlema näitaja koosmõju põhjustas eralduste otsustamisel suhteliselt madala toetusprotsendi.

Stabiilne toetuskava on tagatud muusikaharidusele ja noorte õpingutele nii välismaal kui ka Eestis. Head vastukaja on saanud muusikapedagoogide tunnustuspreemiad. Kuna valdkonna areng on kiire ja dünaamiline, siis sihtkapitali raha jagamise kordades viidi sisse ka muudatused, mille käigus vaadati üle mahukas stipendiumiprogramm ning tehti sisulisi täpsustusi. Uus algatus, instrumentaalansambli residentuuriprogramm sai 2023. aastal sisse tõelise hoo – programm hõlmab süsteemset toetust muusikute ja kultuurikorraldaja koostööle, kontserditegevusele, salvestustele ja rahvusvahelisele võrgustumisele. Kaheaastases residentuuriprogrammis on 2023–2024 kolm erinevat ansamblit.

Lõviosa sihtkapitali toetustest läheb avalikele muusikasündmustele. Valdkonna suurüritustel on esindusfunktsioon ja laiem mõju nii Eestis kui ka rahvusvahelisel muusikamaastikul. Muusikaharidusele suunatud toetuste süsteemi tugevdamine ja arendamine on oluline valdkonna jätkusuutlikkuse tagamiseks.

Kulka-ülesed töökorralduse muudatused olid põhjendatud ja toetavad nii paremini sihtkapitali tegevust. Kulka e-keskkonda on edasi arendatud ning see hõlbustab ka ekspertide tööd. Sihtkapitali kuraator on olnud pädev nõustaja ning kogu Kulka meeskond sihtkapitali tööd toetav.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Marje Lohuaru.

Eraldusotsuste statistika 2023. aastal

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	989	1 847 084	60,1%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	796	1 696 844	55,2%
sh projektitoetused eraisikutele	193	150 240	4,9%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	29	228 135	7,4%
Loometöötoetused (eraisikutele)	53	84 680	2,8%
Regulaarsed elutöötoetused (eraisikutele)	120	144 000	4,7%
Muud toetused (juubeli- ja matusetoetused)	54	27 860	0,9%
Stipendiumid (eraisikutele)	341	662 893	21,6%
Preemiad kokku	22	80 500	2,6%
sh preemiad eraisikutele	22	80 500	2,6%
sh preemiad juriidilistele isikutele	0	0	0,0%
KOKKU	1608	3 075 152	

Suurimad toetuse saajad 2023. aastal

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Eesti Heliloojate Liit	106 900	3,6%
Eesti Jazzliit	92 250	3,1%
Jazzkaare Sõprade Ühing MTÜ	83 940	2,9%
Eesti Interpreetide Liit	49 000	1,7%
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	45 500	1,5%
Eesti Muusikanõukogu	44 000	1,5%
Tallinna Muusika- ja Balletikool	41 778	1,4%
Greater Productions OÜ	41 556	1,4%
Eesti Pärimusmuusika Keskus	38 000	1,3%
Shiftworks OÜ	34 500	1,2%
KOKKU	577 424	19,7%

Näitekunsti sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023

(kinnitatud 3.11.2021 kultuuriministri käskkirjaga nr 176)

Liisi Aibel	esimees
Oksana Tralla	aseesimees
Jaak Allik	sihtkapitali esindaja nõukogus
Ene-Liis Semper	
Inga Vares	
Priit Volmer	
Gert Raudsep	

Sihtkapitali koosseis 2023–2025

(kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)

Margus Kasterpalu	esimees
Oksana Tralla	aseesimees
Priit Volmer	sihtkapitali esindaja nõukogus
Piret Rauk	
Eva Koldits	
Evelyn Raudsepp	
Oliver Issak	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi 2023. aastal	997	6 920 339,28
Taotluste alusel tehtud eraldused	502	2 469 862,00
Sihtkapitali algatused	28	28 000,00
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	112	134 400,00
Nõukokku edasi saadetud taotlused	4	135 000,00

Nagu 2022. aastal oli ka sellel aastal üheks jooksvaks püüdluseks, mis kahjuks veel ei realiseerunud, tõsta lavastusprojektide toetussummasid sellisel määral, et loomemeeskondade liikmete netopalk võrreldes varasemaga suureneks. Eriti põletavaks muutus toetuste tõstmise vajadus elukalliduse hüppelise tõusu valguses, kuid kuna ka taotluse arv pidevalt kasvas, siis vahendeid selleks piisavalt ei jagunud.

Olulisi uusi algatusi näitekunsti sihtkapitalil 2023. aastal ei olnud, kuid välja võib tuua selle, et üle pikkade aastate oli võimalik tõsta reisiprojektide ühe öö majutuse toetuse maksimummäära varasemalt 50 eurolt 75 euroni. Lisaks korrastasime näitekunsti sihtkapitali raha jagamise korda, et info oleks selgem ning kõigile üheselt mõistetav. Sihtkapitali uue nõukogu poolt võeti vastu otsus tõsta teatriseenioride juubelitoetus 320 eurolt 500 eurole.

2023 oli Praha Kvadriennaali aasta. Näitekunsti sihtkapital toetas nii Eesti põhieksponaadi, Tartu Uue Teatri installatsiooni „Eternity“ kui ka tudengiprogrammi kuulunud EKA stsenograafia osakonna Kujundliku Mõtte Labori performance'i „Sul on ainult üks minut“ loomist ning Prahasse viimist. „Sul on ainult üks minut“ pälvis Praha Kvadriennaalil parima esituse preemia ülemaailmses koolide konkurentsis (Best Performance in Student Exhibition). Lisaks toetas näitekunsti sihtkapital mitmekümne Eesti teatritõu professionaali erialareisi Praha Kvadriennaalile.

Selleks, et taotlejatele nende koostatud taotluste kohta tagasisidet anda ning projektide paremaks esitlemiseks omapoolseid juhiseid anda, korraldas näitekunsti sihtkapital 6. aprillil 2023 Sa-kala 3 teatrimajas infopäeva.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Liisi Aibel

Eraldusotsuste statistika 2023. aastal

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	424	2 029 535	79,2%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	261	1 941 146	75,8%
sh projektitoetused eraisikutele	163	88 389	3,4%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	16	236 822	9,2%
Loometöötoetused (eraisikutele)	11	16 815	0,7%
Regulaarsed elutöötoetused (eraisikutele)	112	134 400	5,2%
Muud toetused (juubeli- ja matusetoetused)	56	28 140	1,1%
Stipendiumid	65	59 650	2,3%
Preemiad kokku	29	56 998	2,2%
sh preemiad eraisikutele	28	48 998	1,9%
sh preemiad juriidilistele isikutele	1	8000	0,3%
KOKKU	713	2 562 360	

Suurimad toetuse saajad 2023. aastal

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Eesti Teatriliit	197 274	8,0%
Teine Tants MTÜ	162 790	6,6%
Uus Teater MTÜ	130 400	5,3%
Ekspeditsioon OÜ	92 600	3,8%
Vaba Lava SA	73 700	3,0%
Interaktiivne Üksus MTÜ	66 500	2,7%
Must Kast MTÜ	61 615	2,5%
Sõltumatu Tantsu Ühendus	61 450	2,5%
Eesti Teatri Agentuur SA	58 429	2,4%
Eesti Näitlejate Liit	52 451	2,1%
KOKKU	957 209	39,0%

Rahvakultuuri sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023	
(kinnitatud 3.11.2021 kultuuriministri käskkirjaga nr 176)	
Marju Kõivupuu	esimees
Liina Veskimägi-Iliste	aseesimees
Jorma Sarv	sihtkapitali esindaja nõukogus
Piret Voolaid	
Raul Talmar	
Tarmo Kivisilla	
Tiina Tegelman	

Sihtkapitali koosseis 2023–2025	
(kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)	
Liina Veskimägi-Iliste	esimees
Laura Liinat	aseesimees
Dagmar Ingi	sihtkapitali esindaja nõukogus
Mall Paulus	
Raul Talmar	
Reet Hiimäe	
Tarmo Kivisilla	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi 2023. aastal	1850	6 463 456,84
Taotluste alusel tehtud eraldused	1101	2 166 781,00
Sihtkapitali algatused	86	129 000,00
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	128	153 600,00
Nõukokku edasi saadetud taotlused	3	80 000,00

Rahvakultuuri sihtkapital muutis raha jagamise korda 2023. aastal kaks korda. Aprillis täpsustati loetelu, milliseid kulusid ja projekte sihtkapital ei toeta. Samuti tõsteti juubelitoetuste alampiiri. Uue stipendiumina hakati välja andma „Kullatera“ stipendiumit, mille eesmärgiks on tunnustada Eesti silmapaistvaid andekaid noori ning toetada nende erialast arengut. 2023. aastast ei saa enam eraldi taotleda valdkondlikke tunnustuspreemiaid ega konkursipreemiaid. Preemiate maksmiseks on võimalik toetust taotleda küll, aga seda tuleb teha projektitoetuse taotlusega. Oktoobrist lõpetasime tegevustoetuste andmise katuseorganisatsioonidele. See ülesanne läks Eesti Rahvakultuuri Keskusele. 2023. aastast eraldavad sihtkapitalid valdkonna peapreemiaid Eesti Kultuurkapitali nõukogu asemel ise.

Endiselt peab sihtkapital toetuste eraldamisel prioriteetseks selliseid tegevusi, mis on seotud tegevuste vahetu elluviimisega. Samuti eeldatakse, et regionaalset kultuurielu edendavate sündmustel ja projektidel on kohalike organisatsioonide/partnerite/rahastusprogrammide kaasrahastus ning toetust taotletakse ka Kultuurkapitali vastava maakonna ekspertgrupilt.

Rahvakultuuri sihtkapitali eesmärkide täitmist piiras raha vähesus. Kui laekunud taotluste summast on jagamiseks rahalisi vahendeid umbes kolmandik, siis juba see seab suured piirid. On selge, et alati on nõrgemaid taotlusi, mis langeksid konkurentsist välja nii või naa, aga selleks, et rahaga välja tulla, piirati kollektiivide osavõtte rahvusvahelistest festivalidest ja eelistati neid kollektiive, kes sõitsid konkurssidele või esindussündmustele. Välissõitude toetused kollektiividele on tegelikult väga napid, toetust arvutatakse aastaid tagasi fikseeritud koefitsientide abil – see vajaks kindlasti uuesti läbi vaatamist, sest hinnatõus ja elukallidus on teinud oma töö. Sihtkapitali hinnang püsitatud eesmärkide täitmisele on – arvestades kõiki tegureid – siiski tubli 4+, kõigest hoolimata on kenasti hakkama saadud. Hall ala on olnud nn kaasaegne pop- ja noortekultuur, mida praegu ei suuda toetada. Samuti peegeldub ka nn rahvusteaduste alarahastus taotlustes – raha on hakatud küsima ka juba ülikoolides õppetöö (erinevate kursuste) läbiviimiseks. See teema vääraks eraldi arutelu.

Kui midagi esile tõsta, siis uus algatus oli lastele ja noortele mõeldud „Kullatera stipendium“. On oluline, et andekaid lapsi (ja nende vanemaid) märgataks õigel ajal ning laste annete väljarendamist toetatakse. Üldine strateegia oli esmajoones toetada riikliku tähtsusega projekte, siis

maakondlikke üritusi, millel on laiem mõju Eesti (rahva)kultuurile. Kuna rahvakultuuri taotlejate ring on siiski väga laiapõhjaline, on üpris keeruline siit eraldi midagi esile tõsta: laulu- ja tantsupeod, pärimusmuusikafestivalid ja maakondlikud pärimusmuusikapeod, koorifestivalid, rahvakultuuri valdkonna kõikkõimalikud konkursid, mardilaat, käsitöömeistrite näitused, rahvateatrite festivalid ja etendused, õppestipendiumid, teadusajakirjad- ja (populaar)teadusväljaanded, rahvariiete ja muusikainstrumentide soetamine, muuseumide (püsi)näitused – need võiks olla pinge-rea tipus. Need on ka tegevused, mis on suuremal või vähemal määral rahvakultuurivaldkonna keskmes.

Millist mõju meie toetatud ja rahastatud projektid valdkonnale edasi kannavad, on raske hinnata, sest millega või mis moel seda mõõta? Kindlasti rahvariiete soetamine ja valmistatavate riiete ideekavandite kriitiline hindamine (see hoiab elus meie rahvarõivatraditsiooni, pakub käsitöömeistritele tööd, hoiab elus töövõtteid jne); lastele ja noortele muusikainstrumentide soetamise toetamine edendab parimal moel pärimus- ja vähemal määral ka klassikalise muusika õpet; kõikkõimalikud (rahva)kultuurisündaused väärtustavad ja rikastavad meie kultuuripilti, hoiavad ja edendavad traditsioone; eestikeelsete (populaar)teaduslike trükiste väljaandmise toetamine on samuti mitmeplaaniliselt vajalik.

Kui küsida, kas sihtkapitali töös tekkis ka probleeme ja kuidas saaks neid lahendada või isegi lahendasime, siis paraku on ikka teemaks maakondadest tulevad 100–300 euro suurused kohaliku tähtsusega projektikesed, kusjuures maakondlikku ekspertgrupi poole sageli isegi ei pöördata, vaid taotlus esitatakse ainult sihtkapitalile. Samuti Ida-Virumaa taotlused, mis on jätkuvalt oskamatult koostatud. Nende rahastamata jätmisel on tegelikult kaks halba mõju: pealiskaudselt võib jääda mulje, et sihtkapital tõrjub neid ja teiseks saab sealne omakultuuri liikumine vähem rahalist (ja sedakaudu ka moraalselt) tuge. Koolitused ja selgitused ning kommunikatsioon on pidevalt vajalik: alati ei vii taotlejad endid sihtkapitali taotlemise reeglitega kurssi ning seetõttu taotlused ei kvalifitseerugi ning see tekitab rohkelt pingeid. Samuti on oluline taotlejatele pidevalt teadvustada, et sihtkapitalil pole kohustust ühtegi projekti toetada ainuüksi sellepärast, et „alati on saadud“, vaid me teeme otsuseid taotluste sisulise kvaliteedi alusel. Ka on stipendiumi ja töötasu vahel piir natuke hägune. Rahvakultuuri sihtkapitali raamidesse peaks mahtuma kõik otseselt traditsioonilist kultuuri hoidev, meie kultuuriharrastuse traditsiooni toitev (sh noored ja järelkasv) ning selgelt avaliku raha sekkumist või toetust vajav (näiteks täiskasvanute vaba aja harrastus seda alati ei vaja).

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Marju Kõivupuu.

Eraldusotsuste statistika 2023. aastal

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	966	1 983 168	76,3%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	917	1 940 762	74,7%
sh projektitoetused eraisikutele	49	42 406	1,6%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	14	174 200	6,7%
Loometöötoetused (eraisikutele)	15	32 100	1,2%
Regulaarsed elutöötoetused (eraisikutele)	127	133 400	5,1%
Muud toetused (juubeli-, elutöö-, ravimi- ja matusetootused)	62	44 200	1,7%
Stipendiumid (eraisikutele)	43	59 290	2,3%
Preemiad kokku	179	172 000	6,6%
sh preemiad eraisikutele	158	142 434	5,5%
sh preemiad juriidilistele isikutele	21	29 566	1,1%
KOKKU	1 406	2 598 358	

Suurimad toetuse saajad 2023. aastal

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Eesti Pärimusmuusika Keskus MTÜ	88 500	3,4%
Tartu Ülikool	62 500	2,4%
Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit	62 000	2,4%
Eesti Meremuuseum SA	50 000	1,9%
Eesti Kirjandusmuuseum	43 600	1,7%
Eesti Rahva Muuseum	43 400	1,7%
Eesti Kooriühing	36 300	1,4%
Eesti Meestelaulu Selts	34 400	1,3%
Eesti Puhkpillimuusika Ühing	32 748	1,3%
Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts	32 600	1,2%
KOKKU	486 048	18,6%

Kehakultuuri ja spordi sihtkapital

Sihtkapitali koosseis 2021–2023	
(kinnitatud 17.02.2021 kultuuriministri käskkirjaga nr 1-2/21)	
Priit Ilver	esimees
Maarja Värvi	aseesimees
Peeter Lusmägi	sihtkapitali esindaja nõukogus
Anna Levandi	
Aivo Normak	
Raido Mägi	
Helen Mast	

Sihtkapitali koosseis 2023–2025	
(kinnitatud 3.11.2023 kultuuriministri käskkirjaga nr 230)	
Aivo Normak	esimees
Kaili Kukumägi	aseesimees
Alo Lõoke	sihtkapitali esindaja nõukogus
Ave Sats	
Rauno Kais	
Kristi Kirsberg	
Helen Mast	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi 2023. aastal	1716	9 345 856,56
Taotluste alusel tehtud eraldused	884	2 324 074,00
Sihtkapitali algatused	14	42 000,00
Regulaarsed elutöötoetused (väljamaksete arv aastas)	120	104 530,00
Nõukokku edasi saadetud taotlused	2	157 080,00

2023. aasta oli kehakultuuri ja spordi sihtkapitali jaoks teistsugusem kui varasemad aastad – kahjuks sõltuvad sihtkapitali eelarvelised vahendid aktsiisi laekumistest, mitte hasartmängumaksu laekumistest nagu see on teiste sihtkapitalide puhul, ning seetõttu olid spordile eraldatud vahendid aasta jooksul languses. Erinevate alavaldkondade (eriprojektid, konverentside korraldamine ja nendel osalemine, rahvasport jms) toetamise teeb järjest keerulisemaks asjaolu, et saavutus- ja tippspordi projektide maht ning nendeks küsitavad toetused aina suurenevad. Suur abi oleks sellest, kui tippspordi aastaprojektide toetused liiguksid sihtkapitalist kultuuriministeeriumi reale.

2023. aastal suurendasime toetusi regionaalsete spordiprojektide valdkonnas, mille tulemusel suurenesid ka maakondlike spordiliitude aastatoetused. Seoses Liikumisaasta tegevustega suurenes ka rahvaspordi projektide toetamise osakaal.

Sihtkapitali poolt toetatud projektidest on valdkonnale suur mõju kindlasti rahvaspordi- ja regionaalprojektidel, kuid suurima osakaaluga toetuste eraldusi saavad endiselt saavutus- ja tippспорт. Aastaprojektide toetuste mahtu suutsime enam-vähem hoida püstitatud eesmärkide piires, pisut tagasihoidlikumaks kujunes kirjastamise, loometöötoetuste ning tunnustuspreemiate toetamine.

Meie hinnangul sai sihtkapital oma ülesannete täitmisega hakkama. Kõik sihtkapitali liikmed panustasid taotluste läbivaatamise hoolega ning toetuste eraldamisel jõuti üldjuhul konsensuslikele otsustele. Olulisi muudatusi raha jagamise korras võrreldes 2022. aastaga sisse ei viidud. Uusi algatusi sihtkapital 2023. aastal ei teinud. Kõige keerulisemaks kujunes nappide eelarveliste vahendite tõttu suvise jaotuse otsuste tegemine – jaotuses jäid eraldamata stipendiumid, toetused treeningutel ja võistlustel osalemiseks ning koolituste, seminaride ja kongresside korraldamiseks.

Positiivne oli sihtkapitali jaoks kindlasti see, et nüüd käivad kõikide sihtkapitalide koosseisude vahetused sama intervalliga ehk koosseisud valitakse ühel ja samal ajal. Sihtkapitali koostöö valdkonna kuraatoriga oli väga konstruktiivne ja ladus. Positiivne arendus viidi Kulka poolt läbi taotluste menetlemise keskkonnas, mis lihtsustab kindlasti nii ekspertide kui ka kuraatori tööd. Samuti tehti taotlejate jaoks hea lahendus, tänu millele saavad organisatsioonide juhid e-kulka näha oma asutusega seotud kõiki taotlusi, lepingud ja aruandeid ning asutuse kontol tegutsemine on reguleeritud ehk juhi poolt on kontrollitav, kellele ta allkirjastamise õiguse jagab, samuti

on tuvastatav iga taotluse juures selle esitaja. Kui töötaja lahkub organisatsioonist, on võimalik juhul või tema poolt volitatud inimesel lepingute ja aruannetega seotud tegevused üle võtta ning organisatsiooni tähtajalised kohustused Kultuurkapitali ees õigeaegselt täita.

Lühikokkuvõtte sihtkapitali tööst koostas Priit Ilver.

Eraldusotsuste statistika 2023. aastal

	tk	Kokku eraldused summas	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Projektitoetused kokku	600	2 175 574	85,2%
sh projektitoetused juriidilistele isikutele	595	2 173 474	85,1%
sh projektitoetused eraisikutele	5	2 100	0,1%
Tegevustoetused (juriidilistele isikutele)	0	0	0,0%
Loometöötoetused (eraisikutele)	0	0	0,0%
Regulaarsed elutöötoetused (eraisikutele)	120	144 000	5,6%
Muud toetused (juubeli-, elutöö- ja matusetoetused)	143	58 800	2,3%
Stipendiumid (eraisikutele)	164	128 900	5,0%
Preemiad kokku	9	46 000	1,8%
sh preemiad eraisikutele	8	41 000	1,6%
sh preemiad juriidilistele isikutele	1	5000	0,2%
KOKKU	1036	2 553 274	

Suurimad toetuse saajad 2023. aastal

Saaja	Eraldused taotlejale kokku	Osakaal kõigist eraldustest kokku
Spordiürituste Korraldamise Klubi MTÜ	89 500	2,7%
Eesti Kergetõustikuliit	62 500	1,9%
Klubi Tartu Maraton	45 500	1,4%
Eesti Suusaliit	82 000	2,5%
Eesti Korvpalliliit	48 000	1,4%
Eesti Võrkpalli Liit	48 000	1,4%
Eesti Jalgratturite Liit	32 400	1,0%
Eesti Ujumisliit	50 000	1,5%
Eesti Käsipalliliit	49 000	1,5%
Eesti Uisuliit	30 500	0,9%
KOKKU	537 400	16,2%

Tõlkeprogrammide tegevus

Kultuurkapitalil on kolm tõlkeprogrammi, mille eksperdikomisjonid kinnitab Kultuurkapitali nõukogu.

Kultuurkapitali tõlkeprogrammidele esitati 2023. aastal taotlusi 730 350 euro ulatuses ja eraldusi tehti 499 725 euro ulatuses.

Traducta

Komisjoni koosseis 2020–2024

Ilvi Liive-Roosipuu esimees

Heidi Aadma

Tiit Aleksejev

Mart Meri

Ulla Saar

Triin Soone

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlused	125	354 168,80
Taotluste alusel tehtud eraldused	94	186 570,00

Traducta programmi eesmärgiks on toetada eesti väärt- ja lastekirjanduse tõlkimist võõrkeeltesse ja nende avaldamist väljaspool Eestit.

2023. aastal otsustas Traducta komisjon toetada 50 eesti kirjandusteose tõlkimist 18 keelde ja eraldada kirjastamistoetust 44 tõlke väljaandmiseks. Traducta rahaline seis ei ole kiita, eelarve on püsinud muutumatuna 2020. aastast. Komisjonil on nõukogu poolt eraldatud vahenditest toetus- teks jagada 185 000 eurot, mis 2023. aastal, nagu varemgi, viimse sendini ja etteulatuvalt välja jagati – kogusummas 186 570 eurot.

Nõukogu toetusele lisaks on Traductale tehtud ühekordne eraannetus nimetusega Norsk Pengepingung, mis on mõeldud toetamaks eesti kirjanduse tõlkeid üksnes Skandinaavia keeltesse ning millest 2023. aasta lõpuks oli jagamata 87 777 eurot.

Eelarvesumma väiksus on meile tõsiseks probleemiks. Mahukamate väärtteoste tõlkimine on kallid, nt N. Baturini „Karu südame“ tõlkimine prantsuse keelde maksab 22 570 eurot, mis moodustab 12% Traducta kogu aasta eelarvest. Ometi on just selliste väärtteoste tõlkimise toetamine Traducta üks olulisimaid eesmärke. Komisjon on sageli sunnitud andma märgatavalt vähem toetust projektidele, mida oleks vaja suuremas mahus toetada ning ühel hetkel võib sellele järgneda tagasilööök – taotlusi ehk soovi eesti kirjandust tõlkida ja välja anda jääb tuntuvalt vähemaks, sest välismaised kirjastajad ei julge enam loota komisjoni toele.

Komisjoni prioriteetid 2023. aastal muutmist ei vajanud. Meie üks prioriteete on olnud maksta tõlke-toetust täismahus ehk vastavalt taotluses küsitud (põhjendatud) summale. Traducta tõlkekomisjoni toetuste jagamise strateegia lähtub endiselt eesmärgist toetada eesti kirjanduse kõrgetasemelisi tõlkeid. Uute, esmakordselt toetust taotlevate tõlkijate puhul tellib komisjon tõlkele eksperthinnangu. Jätkuvalt on komisjoni strateegiaks otsetõlgete toetamine, erandeid teeme üksnes juhul, kui otsetõlke võimalus puudub.

On rõõmustav, et lisaks kirjandusklassikale soovivad välismaised kirjastajad anda välja kaasaegset eesti kirjandust – enim sooviti tõlkida ning välja anda Andrus Kivirähki (6 taotlust), Indrek Hargla (5 taotlust), Piret Raua (5 taotlust) ja Juhani Püttsepa (5 taotlust) loomingut.

Komisjoni töö sujus tõrgeteta ja üksmeeles, tegemist on kogenud ja asjatundlike ekspertidega. Komisjoniliikmed on seisukohal, et raha eesti kirjanduse tõlkimise toetamiseks peaks olema oluliselt rohkem.

Lühikokkuvõtte komisjoni tööst koostas Ilvi Liive-Roosipuu.

Eraldatud vahendid sihtkeelte kaupa 2023. aastal

Sihtkeel	Tõlkija loometöötoetusi summas	Väljaandmistoetusi summas	Kokku
Araabia	1 300	1 600	2 900
Assami	750		750
Hispaania	3 000	4 500	7 500
Hollandi	3 727	1 500	5 227
Inglise	13 915		13 915
Itaalia	800	2 000	2 800
Kreeka		2 000	2 000
Leedu	9 935	2 500	12 435
Läti	17 439	20 000	37 439
Makedoonia		1 500	1 500
Poola	5 348	6 700	12 048
Prantsuse	11 370		11 370
Saksa	8 820	4 100	12 920
Slovaki		1 500	1 500
Sloveeni	2 672	3 100	5 772
Soome	25 015	11 338	36 353
Ukraina	740	1 000	1 740
Ungari	17 401	1 000	18 401
Kokku	122 232	64 338	186 570

Hieronymus

Hieronymuse tõlkeprogramm on Eesti Kirjanike Liidu tõlkijate seksiooni ja Eesti Kultuurkapitali algatus koostöös erakapitaliga, mis toetab oluliste maailmaklassikasse kuuluvate teoste eesti keelde tõlkimist.

Komisjoni koosseis 2021–2024

Triinu Tamm

Anne Lill

Rein Raud

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlused	37	123 562,00
Taotluste alusel tehtud eraldused	35	113 161,00

Hieronymuse programmi eesmärk on toetada oluliste maailmaklassikasse kuuluvate teoste eesti keelde tõlkimist, rõhuasetusega vanemal ilukirjandusel, mille koht kirjanduskaanonis on kindel, kuid mis on jäänud eesti lugejale seni tõlkes kättesaamatuks. Järgime eesmärki avardada eesti lugeja igakülgset maailmapilti ja kultuuritunnetust, täiendades varasemalt puuduvat lugemisvara. Toetuste määramisel jälgimegi lisaks teose olulisusele tasakaalu eri perioodidel ja kultuuriruumides loodud teoste väljaandmisel.

Kokku on Hieronymuse sarjas aastatel 2019–2023 ilmunud 33 raamatut, sari on saavutanud stabiilse ja lugejasõbraliku rütmi, viimastel aastatel 7–8 raamatut aastas. 2023. aasta aastal ilmus sarjas üheksa kaalukat teost (täisandmetega nimekiri vt allpool). Esile tõstmist väärib George Elioti „Middlemarch. Etüüd provintsielust“, 19. sajandi tippteos, mis nüüd viimaks on ka eesti keeles loetav. Kaalukat täiendust sarjale pakuvad Henry Jamesi romaan „Tuvi tiivad“, William Butler Yeatsi kogumik „Sümbolid. Luuletusi ja esseesid“ ja Stefan Zweigi antoloogia „Juudi jutud ja legendid“. 20. sajandi kassikast jõudis lugejateni Poolast Józef Mackiewicz „Tee eikuhugi“, Rootsist Stig Dagermani „Pulmasekeldused“ ja Austriast Thomas Bernhardi „Ärakustutamine. Lagu“. Jaapani kirjanduse suurkuju Natsume Sōseki loomingust ilmus möödunud aastal koguni kaks teost – „Mina olen kass“ ja „Rohupadi“.

Kõik Hieronymuse sarjas ilmunud tõlked on varustatud põhjalike saatesõnadega.

Viimaste aastate tõlkeilukirjanduse statistikat vaadates on näha, et klassikalise ilukirjanduse osakaal välja antavate raamatute lõikes, eriti varasema klassikalise ilukirjanduse osas, on üsna väike. Kui mõned üksikud erandid välja arvata, siis ilmusidki maailmakirjanduse olulisemad teosed nimelt Hieronymuse sarjas. Samuti võib välja tuua, et sarja raamatute keeleline diapsoon on lai, 2023. aastal ilmusid tõlked inglise, saksa, poola, rootsi ja jaapani keelest. Läbi aastate on sarjas ilmunud tõlkeid 15 eri keelest, muu hulgas näiteks muinaspõhja, klassikalisest hiina ja jaapani keelest.

2023. aastal lisandus avaldamisnimekirja mitmeid väga olulisi teoseid, mis täidavad tulevikus seniseid tõlkelünki. Alates allegooriliste loomalugude kogumikust „Kalila ja Dimna“, vanade sanskriti- ja keskpärsiakeelsete lugude ainetel loodud araabiakeelne ümbertõõtlus 8. sajandist, mille autoriks on väljapaistev araabia-pärsia õpetlane Ibn al-Muqaffa, kuni 20. sajandi klassikuteni. (täisnimekiri vt allpool)

Hieronymuse sari on kirjandusmaastikul jätkuvalt hästi nähtav, sarja raamatud on leidnud arvustamist ja äramärkimist – Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali aastaauhindade ilukirjandusliku

tölke kategooria preemia pälvis sellel aastal Hieronymuse sarjas ilmunud, Märt Väljataga tõlgitud William Butler Yeatsi „Sümbolid. Luuletusi ja esseesid“.

Hieronymuse sarja avaldamise nimekirja lisandus 2023. aastal 11 teost:

- **Agnoni, Šmuel Josef. Jutustustekogu**, tõlkijad Kalle Kasemaa ja Anu Põldsam, kirjastaja Ilmamaa
- **Allegooriliste loomalugude kogumik „Kalila ja Dimna“**, (Abdallah Ibn al-Muqaffa. Kitab Kalila wa Dimna), tõlkija Üllar Peterson, kirjastaja Ilmamaa
- **Céline, Louis-Ferdinand. „Sõda“** (Guerre), tõlkija Heli Allik, kirjastaja Varrak
- **Comte de Lautréamont. „Maldorori laulud“** (Les Chants de Maldoror), tõlkija Kristjan Haljak, kirjastaja Kirjastus Kaksikhammas
- **Dickens, Charles. „Kõle maja“** (The Bleak House), tõlkija Triinu Pakk, kirjastaja EKSA
- **L. Onerva. „Mirdja“**, tõlkija Jan Kaus, kirjastaja Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus
- **Mann, Thomas. Tetraloogia „Joosep ja tema vennad“** (Joseph und seine Brüder) 2. osa (Noor Joosep), tõlkija Toomas Rosin, kirjastaja Ilmamaa
- **Merežkovski, Dmitri. „Julianus Usutaganeja“** (Smertj bogov. Julian Otstupnik) triloogia „Kristus ja Antikristus“ 1. osa, tõlkija Erle Nõmm, kirjastaja Eesti Raamat
- **Miłosz, Czesław. „Issa org“** (Dolina Issy), tõlkija Hendrik Lindepuu, kirjastaja Hendrik Lindepuu Kirjastus
- **Sienkiewicz, Henryk. „Quo vadis“** (Quo vadis. Powieść z czasów Nerona), tõlkija Hendrik Lindepuu, kirjastaja Hendrik Lindepuu Kirjastus
- **Zweig, Stefan. Antoloogia „Juudi jutud ja legendid“** (Jüdische Erzählungen und Legenden), tõlkija Piret Pääsuke, kirjastaja Hea Lugu

Sarjas ilmus 2023. aastal 9 teost (info e-kataloogist ESTER):

- **Bernhard, Thomas. „Ärakustutamine. Lagu“** (Auslöschung. Ein Zerfall), saksa keelest tõlkinud [ja järelsõna] Mati Sirkel, [toimetanud Katrin Kern; kujundanud Mari Kaljuste]. Tallinn: Varrak, 2023. (Hieronymuse sari); ISBN 9789985358474 (köites)// e-raamat: 1 võrguväljaanne, Tallinn: Varrak: 9789985359143 (epub)
- **Dagerman, Stig. „Pulmasekeldused“** (Bröllopsbesvär), rootsi keelest tõlkinud Mattias Mäestu; [toimetanud Anu Saluäär ja Kadi-Riin Haasma; kujundanud Mari Kaljuste]. Tallinn: Eesti Raamat, 2023. (Hieronymuse sari); ISBN: 9789916125250 (köites)
- **Eliot, George. „Middlemarch. Etüüd provintsielust“**, inglise keelest tõlkinud [ja saatesõna] Triinu Pakk, [toimetanud Marika Mikli; kujundanud Mari Kaljuste] EKSA, 2023. (Hieronymuse sari); ISBN 9789916677728 (köites)
- **James, Henry. „Tuvi tiivad“** (The Wings of the Dove), inglise keelest tõlkinud ja [järelsõna] Krista Kaer, [toimetanud Leena Tomasberg, kujundanud Mari Kaljuste], Tallinn: Varrak, 2023. (Hieronymuse sari); ISBN: 9789985352441 (köites)// e-raamat: 1 võrguväljaanne, Tallinn: Varrak 2023, ISBN: 9789985358436
- **Mackiewicz, Józef. „Tee eikuhugi“** (Droga donikąd), poola keelest tõlkinud Hendrik Lindepuu, [toimetanud Leelo Laurits; kujundanud Mari Kaljuste], Tartu: Hendrik Lindepuu Kirjastus, 2023. (Hieronymuse sari); ISBN: 9789916969175 (köites)
- **Sōseki, Natsume. „Mina olen kass“** (Wagahai wa neko de aru), jaapani keelest tõlkinud [ja järelsõna] Maret Nukke, [toimetanud Janne Albert; kaanepilt Siiri Timmerman, kujundanud Mari Kaljuste] – Tallinn: Tänapäev, 2023. (Hieronymuse sari); ISBN: 9789916172629
- **Sōseki, Natsume. „Rohupadi“** (Kusamakura), jaapani keelest tõlkinud [ja järelsõna] Maret Nukke, [sisutoimetaja Eri Miyano; kujundanud Mari Kaljuste] – Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus, 2023. (Hieronymuse sari); ISBN: 9789985589458 (köites)
- **Zweig, Stefan. Antoloogia „Juudi jutud ja legendid“** (Jüdische Erzählungen und Legenden), saksa keelest tõlkinud [ja saatesõna] Piret Pääsuke, [toimetanud Öie Ristoja; kujundanud Mari Kaljuste] – Tallinn: Hea Lugu, 2023. (Hieronymuse sari); ISBN: 9789916726440 (köites)
- **Yeats, William Butler. Kogumik „Sümbolid. Luuletusi ja esseesid“**, koostanud ja inglise keelest tõlkinud ning kommenteerinud Märt Väljataga, [kujundanud Mari Kaljuste]. – Tallinn: EKSA, 2023. (Hieronymuse sari); ISBN: 978-9916-677-49-0 (köites)

Hieronymuse tõlkeprogrammil on kaks eraannetajat (eraisikust annetaja ning Postimehe Fond SA), kelle panus programmi tegevuse toetamiseks on kokku 60 000 eurot aastas.

Lühikokkuvõtte komisjoni tööst koostas Triinu Tamm.

Alajaotuste lõikes taotletud ja taotluste alusel tehtud eraldused 2023. aastal

Alajaotus	Taotletud summa	Osakaal taotletud summast	Eraldatud summa	Osakaal eraldatud summast
Teoste tõlkimine	71 278,00	57,7%	67 668,00	59,8%
Tõlkekogumike koostamine	0,00	0,0%	0,00	0,0%
Tõlke kommentaaride ja saatesõnade kirjutamine	8 825,00	7,1%	7 575,00	6,7%
Teoste toimetamine	39 639,00	32,1%	34 098,00	30,1%
Raamatute kujundamine	3 820,00	3,1%	3 820,00	3,4%
Illustratsioonid	0,00	0,0%	0,00	0,0%
E-raamatute valmistamine	0,00	0,0%	0,00	0,0%
KOKKU	123 562,00		113 161,00	

Avatud Eesti Raamat

Komisjoni koosseis 2021–2025

Mart Orav

Peeter Torop

Margus Vihalem

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlused	76	252 619,00
Taotluste alusel tehtud eraldused	72	199 994,00

Programmi komisjoni sisuline töö on jätkunud sarnaselt eelmiste aastatega ega ole vajanud olulisi muudatusi. Silmas on peetud võimalikult avarat keelelist ja ajalist mõõdet, võimaluse korral on eelistatud maailma mõtteloo klassikat. Tulemus sõltub muidugi eelkõige tõlkijate ja kirjastuste soovidest ja eelistustest.

Kuigi heade algatuste hulgast on raske veel eraldi midagi rõhutada, tõstaksin uutest projektidest esile järgmisi teoseid või nende osade tõlkeid: Andrei Belõi kogumik „Sümbolism kui maailmavaade. Valitud artikleid“, tõlkija Erle Nõmm, kirjastus Ilmamaa; Robin George Collingwoodi „Ajaloodee“ ja „Autobiograafia“, tõlkija Ilmar Anvelt, kirjastus Ilmamaa; Hans-Georg Gadameri „Tõde ja meetod“ I–III osa, tõlkija Andrus Tool, kirjastus Ilmamaa; Maimonidese ehk rabi Moše ben Maimoni „Teadmise raamat“ ning Šem Tov Falaquera „Vaidluskiri. Pühakirja ja filosoofia kooskõla kohta“, tõlkija Kalle Kasemaa, kirjastus Ilmamaa; kogumik „Praktilise eetika võtmetekstid“, koostaja Kadri Simm, Tartu Ülikooli Kirjastus; kogumik „Religioonifenomenoloogia. Klassikutest tänapäevani“, saksakeelsete tekstide tõlkija Mari Tarvas, prantsuskeelsete tekstide tõlkija Mirjam Lepikult, ingliskeelsete tekstide tõlkija Aldo Randmaa, Tartu Ülikooli Kirjastus; David Ricardo „Poliitilise ökonomia ja maksustamise põhimõtted“, tõlkija Alari Purju, kirjastus Ilmamaa.

Rõõm on kõigi toetust saanud teoste loodetavast ilmumisest lähiaastatel. Sarja edenemine ja tulemuslikkus sõltub eelkõige tõlkijatest ja kirjastustest, keda oleme järjepidevalt palunud kinni pidada tähtaegadest.

Tõlgitavate teoste või nende täiendavate sisuosade tõlgete nimekirja lisandus 2023. aastal 19 uut teost või nende osa:

- Hans-Georg Gadamer, „Tõde ja meetod“ I ja II osa, tõlkija Andrus Tool, kirjastus Ilmamaa
- Maimonides ehk rabi Moše ben Maimon, „Teadmise raamat“ ning Šem Tov Falaquera „Vaidluskiri. Pühakirja ja filosoofia kooskõla kohta“, tõlkija Kalle Kasemaa, kirjastus Ilmamaa
- Andrei Belõi, kogumik „Sümbolism kui maailmavaade. Valitud artikleid“, tõlkija Erle Nõmm, kirjastus Ilmamaa
- Zygmunt Bauman, „Voolav hirm“, tõlkija Reet Hiiemäe, Eesti Kirjandusmuuseumi Teaduskirjastus
- Robin George Collingwood, „Ajaloodee“ ja „Autobiograafia“, tõlkija Ilmar Anvelt, kirjastus Ilmamaa
- David Ricardo, „Poliitilise ökonomia ja maksustamise põhimõtted“, tõlkija Alari Purju, kirjastus Ilmamaa
- Frances Amelia Yates, „Mälukunst“, tõlkija Olavi Jaggo, Tartu Ülikooli Kirjastus
- Arthur Owen Barfield, „Nähtumuste päästmine“, tõlkija Märt Väljataga, EKSA
- Peter Brown, „Keha ja ühiskond. Mehed, naised ja seksuaalelust loobumine algkristluses.“, tõlkija Aldo Randmaa, Tartu Ülikooli Kirjastus
- Kogumik „Praktilise eetika võtmetekstid“, koostaja Kadri Simm, Tartu Ülikooli Kirjastus
- David Chalmers, „Teadvuslik vaim: alusteooria otsinguil“ tõlkija Toomas Rosin, kirjastus Ilmamaa

- **George Santayana**, „Kolm filosoofilist poeeti: Lucretius, Dante, Goethe“, tõlkija Lauri Pilter, kirjastus Ilmamaa
- **Gilles Deleuze'i esseevalimik**, koostajad Jüri Lipping ja Ott Puumeister, tõlkijad Jüri Lipping, Ott Puumeister, Eik Hermann, Anti Saar, Margus Ott, kirjastus Vabamõtleja
- **Kogumik „Religioonifenomenoloogia. Klassikutest tänapäevani“**, saksakeelsete tekstide tõlkija Mari Tarvas, prantsuskeelsete tekstide tõlkija Mirjam Lepikult, ingliskeelsete tekstide tõlkija Aldo Randmaa, Tartu Ülikooli Kirjastus
- **Bronisław Kasper Malinowski**, „Vaikse ookeani lääneosa argonaudiv“, tõlkija Olavi Teppan, Tartu Ülikooli Kirjastus
- **Ragnar Nurkse**, „Kapitali moodustumise probleeme vähearenenud riikides“, tõlkija Kalev Kukk, kirjastus Ilmamaa
- **Hans-Georg Gadamer**, „Tõde ja meetod“ III osa, tõlkija Andrus Tool, kirjastus Ilmamaa
- **Paul Robin Krugman**, „Areng, geograafia ja majandusteooria“, tõlkija Alari Purju, kirjastus Ilmamaa
- **Seksuaaleetika klassikaliste tekstide kogumiku** koostamine, Francesco Orsi, Tartu Ülikooli Kirjastus

2023. aastal ilmus AERi sarjas 15 uut raamatut (kirjastuselt Ilmamaa 9, Tartu Ülikooli Kirjastuselt 1, Tallinna Ülikooli Kirjastuselt 1, Emakeele Sihtasutuselt (EKSA) 3 ja kirjastuselt Eesti Raamat 1).

- **Arne Næss**, **Per Ingvar Haukeland**. „Elufilosoofia: Mõtisklus tunnetest ja mõistusest“, tõlkinud Sigrid Tooming, eessõna Toomas Trapido, toimetanud Siiri Ombler. Tartu: Ilmamaa, 2023. ISBN 978-9985-77-836-4
- **Frank Hyneman Knight**. „Risk, määramatus ja kasum“, tõlkinud Alari Purju, toimetanud Siiri Ombler. – Tartu: Ilmamaa, 2023. ISBN 978-9985-77-829-6
- **Jens Halfwassen**. „Plotinos ja uusplatonism“, tõlkinud, kommenteerinud ja järelsõna Jaan Lahe, konsultandid Neeme Näripä ja Jaanus Sooväli. – Tallinn: Tallinna Ülikooli Kirjastus, 2023. (Bibliotheca Philosophica.) (Avatud Eesti raamat.) – ISBN 9789985589397
- **Johann Wolfgang von Goethe**. „Itaalia-reis“, tõlkinud, kommenteerinud ja järelsõna Mati Sirkel; toimetaja Külli Habicht. – Tallinn: Eesti Raamat, 2023. ISBN 9789916124581
- **Marshall Sahlins**. „Kiviaja majandus“, tõlkinud Tõnu Ülemaante, saatesõna Toomas Gross. – Tartu: Ilmamaa, 2023. ISBN/ISSN: 9789985777718
- **Mullā Sadrā (Sadr ad-Dīn Muhammad Shirāzī)**. „Trooni tarkuse raamat. Metafüüsilisi tõdemusi.“, araabia keelest tõlkinud ja kommenteerinud Kalle Kasemaa; toimetanud Siiri Ombler. – Tartu: Ilmamaa, 2023. ISBN 9789985778586
- **Nelson Goodman**. „Kunsti keeled: Käsitlus sümbolite teooriast“, tõlge ja järelsõna Märt Väljataga. – Tallinn: EKSA, 2023. ISBN 9789916677476
- **Pavel Florenski**. „Ikonoostaas: Tõid esteetikast“, koostanud Peeter Torop, tõlkinud Erle Nõmm, järelsõna Orest Kormašov. – Tartu: Ilmamaa, 2023. ISBN 978-9985-77-843-2
- **Thorstein Veblen**. „Jõudeklassi teooria. Majandusteaduslik uurimus institutsioonidest“, tõlkinud Alari Purju, toimetanud Leino Pahtma, ladinakeelsed tsitaadid toimetanud Ivo Volt – Tartu: Ilmamaa. ISBN 978-9985-77-8876
- **Vladimir Propp**. „Imemuinasjutu morfoloogia“, tõlkinud Madis Arukask; järelsõna Ülo Valk, toimetanud Urmas Tõnisson – Tartu: Ilmamaa, 2023. ISBN 9789985777145
- **David Lewis**, „Konventsioon. Filosoofiline uurimus“, tõlkija Jüri Eintalu, järelsõna ja toimetamine Henrik Sova. Tartu: Ilmamaa, 2023. ISBN 978-9985-77-699-5
- **Edward Jonathan Lowe**, „Metafüüsika ülevaade“, tõlkija Märt Väljataga – Tallinn: EKSA, 2023. ISBN 9789916677698
- **Hayden White**. „Metaajalugu: Ettekujutus ajaloost 19. sajandi Euroopas“, tõlkinud Kalle Hein; toimetanud Triinu Pakk. – Tallinn: EKSA, 2023. ISBN 9789916677605
- **Maimonides ehk rabi Moše ben Maimon**, „Teadmise raamat“ ning **Šem Tov Falaquera** „Vaidluskiri“, heebrea keelest tõlkinud ja järelsõna Kalle Kasemaa, toimetanud Siiri Ombler. – Tartu: Ilmamaa, 2023. ISBN 978-9985-77-909-5
- **Michael Dummett. A. E.** „Metafüüsika loogiline alus“, tõlkinud ja saatesõna Bruno Mölder. – Tartu: Ilmamaa, 2023. ISBN 9985878612

- **Roy A. Rappaport. „Rituaal ja religioon inimsuse saamises“**, tõlkija Triinu Pakk, järelsõna Indrek Peedu, toimetanud Toomas Gross. – Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus, 2023. ISBN 978-9916-27-367-8

AERi programmi seniseid tulemusi ja ilmumisel olevate teoste loodetavat valmimist silmas pidades julgeme arvata, et sarja panus Eesti kultuuri on olnud ja on ka lähitulevikus märkimisväärne. 2023. aasta lõpuks oli AERi sarjas ilmunud u 290 esitükki (raamatute hulk on suurem, sest siia hulka pole arvestatud uustrukke ega ühe teose ilmumist mitmes köites).

Eesti Kultuurkapitali kirjanduse sihtkapitali mõttekirjanduse tõlkeauhinna kategoorias nomineeriti 2023. a AERi sarjas ilmunud kuus tõlget: Märt Väljataga, inglise keelest tõlgitud E. J. Lowe'i „Metafüüsika ülevaade“ ja Nelson Goodmani „Kunsti keeled. Käsitlus sümbolite teooriast“ (EKSA); Triinu Pakk, inglise keelest tõlgitud Roy A. Rappaporti „Rituaal ja religioon inimsuse saamises“ (Tartu Ülikooli Kirjastus) ning Kalle Kasemaa, tõlked heebrea keelest: Moses Maimonidese, „Teadmise raamat“; Šem Tov Falaquera, „Vaidluskiri“ (Ilmamaa); tõlge araabia keelest: Mulla Sadra, „Trooni tarkuse raamat. Metafüüsilisi tõdemusi“ (Ilmamaa). 2023. a mõttekirjanduse tõlkeauhinna kategooria laureaadi tiitli pälviski Kalle Kasemaa.

AERi programm on saanud sellises mahus tegutseda tänu annetustele – 2022. aastal tehti juba kolmas sihtannetus. Aastail 2011–2016 toetas sarja eraisikust annetaja 500 000 euroga. 2016. aastal sõlmiti 650 000 euro suurune sihtannetuse leping Postimees Grupp ASiga. 2021. aastal allkirjastati toetusleping Sihtasutusega Postimehe Fond, lepingu maht on 2021. aasta teisest poolaastast kuni 2026. aasta esimese poolaastani 500 000 eurot. Seega teevad need annetused kokku 1 650 000 eurot. 2022. aastast suurendas ka Kultuurkapitali nõukogu AERi sarja rahastamist ning varasema 70 000 euro asemel aastas tõsteti rahastust 100 000 euroni aastas.

Lühikokkuvõtte komisjoni tööst koostas Mart Orav.

Alajaotuste lõikes taotletud ja taotluste alusel tehtud eraldused 2023. aastal

Alajaotus	Taotletud summa	Osakaal taotletud summast	Eraldatud summa	Osakaal eraldatud summast
Teoste tõlkimine	157 340,00	62,3%	121 042,00	60,5%
Tõlkekogumike koostamine	13 700,00	5,4%	2 000,00	1,0%
Tõlke kommentaaride ja saatesõna kirjutamine	12 620,00	5,0%	10 270,00	5,1%
Teoste toimetamine	55 559,00	22,0%	53 587,00	26,8%
Tõlkeõiguse soetamine	12 500,00	4,9%	12 195,00	6,1%
E-raamatute ja audioraamatute valmistamine	900,00	0,4%	900,00	0,5%
Kokku:	252 619,00		199 994,00	

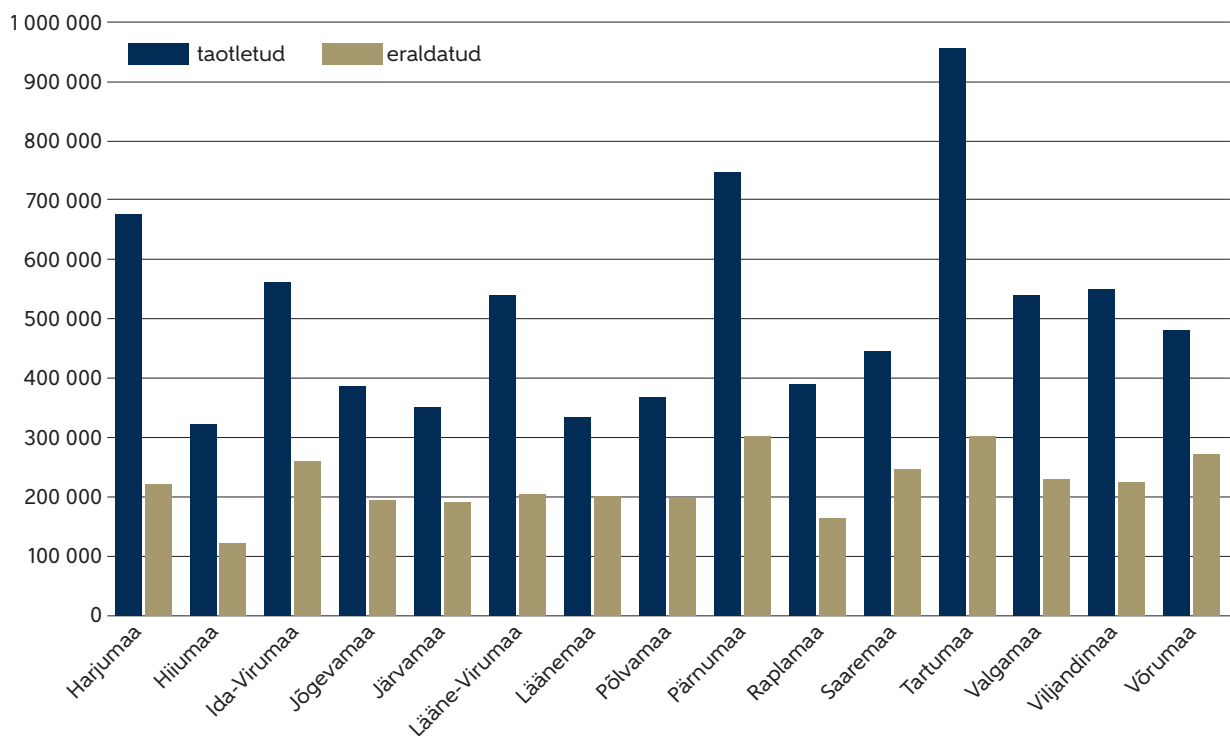
Maakondlike ekspertgruppide tegevus

Ekspertgruppide tegevuse eesmärgiks on säilitada, arendada, elavdada ning toetada igakülselt maakonna kultuuri- ja spordivaldkonda, kultuuripärandi jäädvustamist ning rahvusliku identiteedi hoidmist.

Maakondliku ekspertgrupi koosseisu kinnitab Eesti Kultuurkapitali nõukogu kaheks aastaks.

2023. aastal taotleti maakondlikelt ekspertgruppidele toetusi, stipendiume ja preemiaid kokku 7,7 miljoni euro ulatuses ning eraldusi tehti kokku 3,4 miljoni euro ulatuses.

2023. aasta taotluste ja eralduste võrdlus ekspertgruppide lõikes (eurodes)

Harjumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023	
Harry Illak	esimees
Marianne Rande	aseesimees
Priit Kiigemägi	
Juta Ross	
Heli Sepp	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Juta Ross	esimees
Katrin Sassi	aseesimees
Harri Ausmaa	
Mihkel Tikerpalu	
Priit Kiigemägi	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	430	676 752
Taotluste alusel tehtud eraldused	225	208 362
Ekspertgrupi algatused	12	14 600

Harjumaa ekspertgrupp toetab Harju maakonnas toimuvaid või harjumaalaste korraldatud projekte ja maakondlike loomeliitude või loominguliste kollektiivide tegevust. Ekspertgrupp ei toeta Tallinna üritusi.

Harjumaa ekspertgrupp on oma töös lähtunud raha jagamise korrast. Ekspertgrupi liikmed langesid otsused konstruktiivsete arutelude tulemusena ning märkimisväärseid lahkarvamusi ei tekkinud. Ekspertgrupi sisulistes aruteludes oli kõige olulisem leida olemasolevate summade piires projektidele piisav toetus. Selleks, et taotlejaid ühetaoliste projektide menetlemisel võrdselt kohelda, kehtisid ekspertgrupis läbiräägitud ja kokkulepitud toetamise piirmäärad.

Ekspertgrupi arvates ei ole võimalik maakonnas välja tuua ainult ühte, kõige suurema mõjuga projekti. Küll aga on hulk tegevusi, mis ei saaks toimuda ning jätkuda ilma Kultuurkapitali toetusteta. Eraldi tuuakse välja maakondlikud orkestrid, kes eksisteerivad veel ainult tänu Kultuurkapitali toetustele. Ekspertgrupi toetused on maakonnas äärmiselt tähtsal kohal, näiteks mitmed kultuuri- ja spordivõrgustike edendamise ja korraldamisega seotud tööd, maakondlike noortekollektiivide tegevus, maakonda ühendavate kultuuri- ja spordisündmuste korraldamine.

Seoses nõukogu otsusega suunata ekspertgrupile täiendavaid vahendeid kasvas positiivse vastuse saanud taotluste arv.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	122 558	52 656	24%
Sport	222 401	63 326	28%
Helikunst	237 161	87 261	39%
Näitekunst	43 932	12 284	6%
Kirjandus	25 164	4 030	2%
Kujutav ja rakenduskunst	21 036	1 905	1%
Audiovisuaalne kunst	4 500	1 500	1%
KOKKU	676 752	222 962	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Koorijuhtide ja Muusikaõpetajate Harjumaa Ühendus	17 298	7,7%
Harjumaa Spordiliit	13 500	6,0%
Harjumaa Noorte Puhkpilliorkester	11 400	5,1%
Harjumaa Omavalitsuste Liit	9 000	4,0%
Viimsi Muusikaliteater	7 700	3,4%
Harjumaa Keelpilliorkester	6 700	3,0%
Harjumaa Kultuurikorraldajate Liit	5 644	2,5%
Eesti Hobikrossiklubi	5 000	2,2%
KOKKU	76 242	34,0%

Hiiumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023	
Anton Kaljula	esimees
Margit Kääramees	aseesimees
Hergo Tasuja	
Kaja Hiis-Rinne	
Pilleriin Kannel	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Anton Kaljula	esimees
Arno Kuusk	aseesimees
Anu Tammearu	
Kadri Kuusk	
Kati Kukk	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	298	324 756
Taotluste alusel tehtud eraldused	246	126 025
Ekspertgrupi algatused	0	0

Ekspertgrupi eesmärgid – arendada, elavdada ning toetada igakülgset oma maakonna kultuuri ja spordi valdkonda, kultuuripärandi jäädvustamist ning rahvusliku identiteedi hoidmist – on püsinud samased juba mitmeid aastaid. Püstitatud eesmärgid said täidetud ning olulisi muudatusi põhimõtetes ei tehtud.

Otseseid toetamise eelistusi ekspertgrupil ei ole, kuid silma paistsid omakultuuri teemadega seotud projektid ja neile jagati ka toetust. Tähtsaks kujunesid ka sel aastal maakonna lastele ja noortele suunatud projektid. Suurema mõjuga projektid on suve suurüritused, kus osalejaid on üle Eesti.

Kultuurkapitali tugi on maakonnale väga vajalik ja ekspertgrupi hinnangul on toetuste mõju maakonnale väga oluline. Ekspertgrupi tegevus on oma eesmärgi täitnud ning oma otsuste kaudu tugevdanud oluliselt kohalikku spordi- ja kultuurimaastikku.

Sel aastal jõustunud ühine ekspertgruppide raha jagamise kord pigem lihtsustas ekspertidel otsuste tegemist.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	122 933	54 240	43%
Sport	123 522	48 935	39%
Helikunst	61 819	17 550	14%
Näitekunst	0	0	0%
Kirjandus	4 500	2 200	2%
Kujutav ja rakenduskunst	11 682	2 950	2%
Audiovisuaalne kunst	300	150	0%
KOKKU	324 756	126 025	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Hiiumaa Spordikool	9 200	7,0%
Käina Huvi- ja Kultuurikeskus	6 600	5,1%
Hiiumaa Ratsaspordikeskus	5 435	4,2%
Tantsumajakas MTÜ	4 750	3,6%
Hiiumaa Loovisikute Vabaühendus HiKu	3 400	2,6%
Hiiu Folk MTÜ	3 200	2,5%
Kõrgessaare Vaba Aja Keskus	3 050	2,3%
Hiiumaa Poistekoor	2 550	2,0%
KOKKU	38 185	29,2%

Ida-Virumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023	
Arno Rossman	esimees
Kärolin Kivestu	aseesimees
Ago Gaškov	
Gerli Romanovitš	
Jana Unt	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Gerli Kokk	esimees
Vladimir Võssotski	aseesimees
Tiia Linnard	
Aime Luuk	
Anton Pratkunas	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	512	562 108
Taotluste alusel tehtud eraldused	372	244 593
Ekspertgrupi algatused	12	17 500

Ida-Viru ekspertgrupi jaotuspõhimõtted on suunatud maakondliku kultuuri- ja spordielu sisukale arendamisele, arvestatakse taotlejate vajadustega ning Kultuurkapitali eesmärkidega ja samal ajal rikastatakse maakonda uute projektidega. Ekspertgrupi otsused võeti vastu ühiste arutelude tulemusena.

Ekspertgrupile esitatud taotluste arv oli enam-vähem sama võrreldes eelmise aastaga, aga samal ajal kasvas tunduvalt taotletav summa, 75 574 euro võrra. Sel aastal tehti 20 võrra rohkem eraldusi ning jagatud summa oli 25 725 euro võrra suurem. Suurenesid helikunsti valdkonnale eraldatud toetused (24% senise 18% asemel), teistes valdkondades jäid toetused samaks või vähenesid mõne protsendi võrra.

Võrreldes varasemate aastatega on ekspertgrupp kasvatanud suuremate kultuuri- ja spordiürituste toetuste summasid, et eraldatud toetusest oleks rohkem abi. Ekspertgrupp eelistas nii traditsioonilisi üritusi kui ka uusi huvitavaid algatusi. Näiteks toetati Tartu Uue Teatri kobarlavastuse „Hungerburg2024“ korraldamist 2024. aastal, kus on lisaks etenduskunstile kaasatud ka teised žanrid, ning toetatud on ka Narva Vaba Lava lavastuste „Spioonitüdrukud“ ja „Valik on sinu / Vali parim versioon“ väljatoomist.

Kõige suurema mõjuga maakonna spordielule on rahvusvahelise Jõhvi kergejõustikuõhtu „Heino Lipp 100“ läbiviimine ning suurte rahvajooksude ja suusamaratonide korraldamine. Kultuuri-sündmustest on olulised mitmed kontserdisarjad, nagu näiteks „Station Narva“ ja Narva ooperipäevad. Toetatud on Eesti Kunstiakadeemia kunstiresidentide näitusi, noortealgatust „NORF“ (Noorte Oma Räpifestival), mitmeid Kohtla-Järve gümnaasiumi projekte nagu „Väike laul suurel laval“, kus noorte loodud muusikale on tehtud orkestriseaded ja neid mängitakse suurel laval.

Olulisemad trükised, mille väljaandmist toetati, olid Eesti Arhitektide Liidu liikme Ago-Livius Kerge raamat „Alutaguse uinuv kaunitar“ kirjastamine (Kirjastus Canopus OÜ), album „Boriss Uvarov“ (Kunstiühing Vestervalli), raamat „Narva-Jõesuu reisijuht“ (Vaivara Sinimägede Sihtasutus), Virve Osila luuleraamat „Noppeid vol 2“ ja Heili Konsa luulekogu „Ühtesulamine“.

Sel aastal kehtestati kõikidele maakondlikele ekspertgruppidele ühine raha jagamise kord. Sellega seoses laienesid ekspertgrupil Ida-Virumaal toetuste andmise võimalused, mida varasemalt polnud, näiteks muusikainstrumentide soetamiseks ja renoveerimiseks, enesetäiendamiseks, õpestipendiumiteks.

Tänu täiendavatele vahenditele suurendas ekspertgrupp toetuste summasid, näiteks kui eelmisel aastal oli suurim eraldatud summa 2000 eurot, siis sel aastal oli suurim eraldus juba 4000 eurot.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	131 251	42 183	16%
Sport	185 928	111 855	43%
Helikunst	143 789	63 770	24%
Näitekunst	44 307	23 700	9%
Kirjandus	10 050	5525	2%
Kujutav ja rakenduskunst	42 256	13 360	5%
Audiovisuaalne kunst	4527	1700	1%
KOKKU	562 108	262 093	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Toila Vallavalitsus	8 950	3,4%
UpJump OÜ	8 500	3,2%
Narva Linna Sümfooniaorkester	8 000	3,0%
ContempArt MTÜ	7 500	2,8%
Äkke Suusaklubi	7 100	2,7%
Kohta-Järve Gümnaasium	6 670	2,5%
Kohtla-Järve spordiselts Kalev	6 450	2,4%
Rajamuusika MTÜ	6 400	2,4%
Jõhvi Kultuuri- ja Huvikeskus	6 250	2,4%
Põhjaranniku Kirjastus OÜ	6 100	2,3%
KOKKU	71 920	27,10%

Jõgevamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023	
Janne Karu	esimees
Karmo Toome	aseesimees
Annika Oras	
Maris Paas	
Uno Valdmets	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Tiit Lääne	esimees
Pille Tutt	aseesimees
Hele Kull	
Annika Oras	
Maris Paas	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	359	388 888
Taotluste alusel tehtud eraldused	324	170 137
Ekspertgrupi algatused	31	27 200

Jõgevamaa on väike maakond ja iga-aastaselt on suurimad taotlejad samad asutused ja isikud. Ekspertgrupp töötas heatahtlikult ja vastavalt raha jagamise korrale ning võimalustele. Ekspertgrupi töös probleeme ei esinenud, koosolekul ilmnenud eriarvamustele või küsimustele leiti põhjalikes aruteludes alati lahendus ning ekspertgrupi eesmärgid said täidetud.

Jõgevamaa ekspertgrupp püüdis sel aastal rohkem toetada maakonna traditsioonilisi suurüritusi, näiteks luulepäeva „Tähetund“, muusikapäevi. Suurim mõju on kogu maakonda hõlmavatel projektidel – maakondlikel kultuuri- ja sporditöötajate tänusündmustel, vabariiklikel sündmustel, vokaalansamblike päevadel, orelifestivalil ja tantsupidudel. Olulised on erinevate žanrite üritused: harrastusteatri festival, muusika- ja luulepäevad, maakonna laulu- ja tantsupeod, laulu-, tantsu- ja käsitööpäevad, näitused, akordioni- ja suupillifestival. Samuti peab ekspertgrupp tähtsaks suuremaid piirkondlikke sündmusi, nagu näiteks lossipäev, kultuuri- ja pärimustantsupäevad, kohvikute päevad, suveetendused, kontsertsarjad või erinevad spordisündmused, nagu näiteks suusatuurid, kepikõnni- või jooksusarjad, erinevad jalgpalli-, saalihoki ja võrkpallivõistlused.

Seoses aruandeaastal jõustunud ekspertgruppide ühise raha jagamise korraga lõppes Jõgevamaa ekspertgrupi varasemalt kehtestatud 20% omaosaluse nõue. Nüüd on taas mitmeid projekte, kus taotlemisel on Kultuurkapitali osakaaluks 90% ning ürituse korraldaja omaosalust püütakse vältida. Sellised projektid on tekitanud ekspertgrupis mitmeid põhimõttelisi arutelusid, sest tehniliselt võib taotlus vastata nõuetele, kuid sisuliselt loodetakse sündmus korraldada ainult Kultuurkapitali toetuse abil ning samal ajal on osalejatele kõik tasuta.

Jõgevamaa ekspertgrupp on aastaid broneerinud igast jaotusest rahalisi vahendeid, et aasta lõpus preemiade jagamiseks piisavalt raha jätkuks. Kultuurkapitali nõukogu 2023. aastal eraldatud täiendavad vahendid aitasid ekspertgrupil suurendada nii toetuste summasid kui ka positiivse vastuse saanud taotluste arvu.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	210 943	125 602	64%
Sport	114 031	45 645	23%
Helikunst	46 372	19 170	10%
Näitekunst	322	150	0%
Kirjandus	4 015	1 560	1%
Kujutav ja rakenduskunst	12 706	4 910	2%
Audiovisuaalne kunst	500	300	0%
KOKKU	388 888	197 337	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Põltsamaa Kultuurikeskus	17 730	9%
Jõgevamaa Spordiliit Kalju	9 250	4,7%
Tähetund MTÜ	9 100	4,6%
Sadala Külade Selts	4 751	2,4%
Mustvee Kultuurikeskus	4 635	2,3%
Jõgevamaa Kultuurikoda	4 585	2,3%
Põltsamaa Sport SA	4 205	2,1%
Jõgeva Raamatukogu	3 921	2%
Jõgeva Põhikool	3 770	1,9%
Linnamäe Krossiklubi	3 660	1,9%
KOKKU	65 607	33,2%

Järvamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023	
Paul Poopuu	esimees
Kaarel Aluoja	aseesimees
Aune Suve-Kütt	
Eva Linno	
Piret Maaring	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Kaarel Aluoja	esimees
Eva Linno	aseesimees
Margaret Tilk	
Marge Merisalu	
Jaak Tammik	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	334	352 437
Taotluste alusel tehtud eraldused	261	183 983
Ekspertgrupi algatused	14	11 700

Järvamaa ekspertgrupp on oma töös lähtunud raha jagamise korrast. Peamine eesmärk on toetada järjepidevat ja kvaliteetse sisuga kultuurilist tegevust Järvamaal.

Ekspertgrupile saadetud taotlused on väga eripalgelised ning toetati nii kultuuri- kui spordivaldkonda, kultuuripärandi jäädvustamist kui ka rahvusliku identiteedi hoidmist. Ekspertgrupp lähtus oma töös üldistest eesmärkidest ja võimalustest. Oluliseks peeti jätkata aastate jooksul järjepidevusega silma paistnud sündmuste, näiteks Järvamaa laulu- ja tantsupeo, Järvamaa suve- ja talimängude ja Paide-Türi rahvajooksu toetamist. Samas anti võimalusi ka uutele algatustele, mis olid sisuliselt väga hästi läbi mõeldud ja milles oli märgata värskust ja elujõulisust. Uutest huvitavatest projektidest võib välja tuua järgmised: sportlik isadepäev (Türi SKL), noorte puhkpilliorkestrite võistumängimine (Eesti rahvamajade liit), Koeru keskkooli ja Paide Hillar Hanssoo kooli tantsuetendused, Eesti kirjanduse pidunädala korraldamine A. H. Tammsaare muuseumis Vargamäel, rahvusooper Estonia haridusprogrammid Paide muusika- ja teatrimajas.

Võrreldes 2022. aastaga suurenesid eraisikutele eraldatud loometöötoetuste ja stipendiumite arv ning juriidilistele isikutele jagatud tegevustoetuste osakaal. Aktiivselt on küsinud toetust raamatukogud kultuuripärandi tutvustamiseks ja kirjanikega koostumiste korraldamiseks. Viimastel aastatel on kasvanud kirikukontsertide toimumiste arv, kus taotlejaks on kogudused ja muusikakollektiivid.

Järvamaa ekspertgrupp oli ka ise algatajaks mitmele toetusele ja stipendiumile, et tunnustada kultuuri- ja spordiinimesi ning rõhutada nende tegevuse olulisust Järvamaal. Ekspertgrupp peab oluliseks premeerida Järvamaa inimesi ning organisatsioone. Eesmärgiks oli tunnustada ja kinnitada, et need inimesed ja projektid on olulised Järvamaa kultuuri- ja spordiruumis, ning toetada tegijate arengut ja loomingut.

Järvamaa ekspertgrupi arvates tegi uus, Kultuurkapitali nõukogu poolt kinnitatud ühine raha jagamise kord ekspertgrupi töö veidi keerulisemaks. Taotlejad ei olnud veel piisavalt tutvunud uue korraga ja seetõttu jäi nii mõnigi projekt toetuseta. Lähtuvalt uuest korrast ei toeta ekspertgrupp enam näiteks muusikakoolide õpilasi ega anna välja Järvamaa Spordiliidu stipendiumi „Andekas laps“.

2023. aastal vahetus Järvamaa ekspertgrupi koosseis kolm eksperti. Uus ekspertgrupp on teutsenud heas koostöös ja teinud oma tööd südamega kogu Järvamaa kultuuri- ja spordielu edendamiseks. Ekspertgrupile seatud eesmärgid said täidetud ning jaotatud toetustel on maakonnale märgiline mõju.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	176 414	90 243	46%
Sport	135 004	87 820	45%
Helikunst	33 310	14 000	7%
Näitekunst	3 800	0	0%
Kirjandus	0	0	0%
Kujutav ja rakenduskunst	3 568	3 278	2%
Audiovisuaalne kunst	342	342	0%
KOKKU	352 437	195 683	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Järvamaa Spordiliit	11 250	5,7%
Paide Muusika- ja Teatrimaja	8 992	4,6%
Ambla Spordiklubi	8 900	4,5%
Türi Vibukool	8 500	4,3%
Järvamaa SA	8 390	4,3%
Türi Kultuurikeskus	8 050	4,1%
Spordiklubi Vargamäe	7 250	3,7%
Türi Spordiklubide Liit	6 400	3,3%
Triatlioniakadeemia	5 000	2,6%
Koeru Keskkool	3 700	1,9%
KOKKU	76 432	39,0%

Lääne-Virumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023	
Indrek Jurtšenko	esimees
Robert Salep	aseesimees
Aive Alavere	
Eva Linda Roost	
Krõõt Nõmmela-Mehide	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Ivo Leek	esimees
Kristi Onkel	aseesimees
Eva Linda Roost	
Kadri Tooming	
Ahto Lembit Lehtmets	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	505	541 363
Taotluste alusel tehtud eraldused	426	199 521
Ekspertgrupi algatused	5	9 000

Lääne-Virumaa ekspertgrupi eesmärgiks on toetada maakonna tublisid muusika-, teatri-, tantsu-, spordi-, rahvakultuuri-, kunsti- ja kirjandusiniimesi, tagada maakonnas kultuurne ja sportlik keskkond ja meelitada Lääne-Virumaale külalisi ka mujalt.

Ekspertgrupp lähtus oma töös raha jagamise korrast ja püüdis toetada võrdselt kultuuri ja sporti. Võrreldes 2022. aastaga kasvas tunduvalt taotluste summa, 104 890 euro võrra. Sama ajal on ekspertgrupile eraldatud summa suurusjärg jäanud samaks. Seetõttu vastati paljudele taotlustele eitavalt või toetati projekte oluliselt väiksema summaga, kui taotluses oli küsitud. Taotletust väiksema summaga toetamisel on ekspertidele probleemiks ülepaisutatud eelarved, mis teevad ekspertiisi raskemaks.

Ekspertgrupp eelistas sel korral toetuste jagamisel noorte tegevustele suunatud taotlusi. Oluliseks peeti, et toetusest saaks kasu võimalikult palju inimesi ja projekt oleks jätkusuutlik.

Ekspertgrupp arvab, et igal toetusel on maakonnale mõju, kuid kõige olulisem on järjepidev toetus oma valdkonna eestvedajatele – neile, kes loovad väärtust ja kaasavad oma tegevustesse uusi osalejaid nii noorte kui täiskasvanute seas.

Lääne-Virumaa ekspertide arvates on ühtlustatud raha jagamise kord teinud ekspertgrupi kaalutusotsuste ja töö tegemise lihtsamaks.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	177 541	69 144	33,16%
Sport	257 541	101 277	48,57%
Helikunst	77 754	26 500	12,71%
Näitekunst	12 566	5 440	2,61%
Kirjandus	1 610	1 400	0,67%
Kujutav ja rakenduskunst	9 241	3 600	1,73%
Audiovisuaalne kunst	2 110	1 160	0,56%
KOKKU	541 363	208 521	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Spordiklubi Tapa	7 400	3,5%
Rakvere Kergejõustikuklubi Vike	6 950	3,3%
Viru-Nigula Kultuurikeskus	6 500	3%
Rakvere Muusikakool	5 425	2,5%
Lääne-Viru Omavalitsuste Liit	5 300	2,5%
Rakvere JK Tarvas	5 200	2,4%
Viru-Nigula LTK	5 000	2,3%
Football Club Rakvere United	4 700	2,2%
Huviklubi Nelson	4 600	2,2%
Virumaa Muuseumid SA	4 583	2,1%
KOKKU	55658	26,00%

Läänemaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023

Liia Lees	esimees
Krista Kumberg	aseesimees
Tiiu Tulvik	
Aime Koit	
Ailar Ladva	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025

Varje Paaliste	esimees
Jaanus Kõuts	aseesimees
Tiiu Tulvik	
Malle Õiglas	
Eveli Hansi	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	276	338 626
Taotluste alusel tehtud eraldused	244	188 660
Ekspertgrupi algatused	16	14 500

Läänemaa ekspertgrupp toetab maakondlikke kultuuri- ja spordiprojekte, maakonna kultuurilugu kajastavate materjalide väljaandmist, maakonnas tegutsevaid kunstiliikide ja spordialade harrastajaid või harrastajate gruppe ning maakonnas tegutsevaid väljapaistvaid kultuuri- ja sporditegelasi.

Ekspertgrupp peab oluliseks, et paikkondlikud kultuuri- ja spordisündmused jätkuksid. Toetatakse ka uusi ja innovaatilisi algatusi, et rikastada maakonna kultuuripilti mitmekesiste sündmustega. Rõõmu tunti tunnustuse jagamisest kultuuri- ja spordivaldkonna inimestele. Probleemiks on, et raha on vähe ja sageli tuleb kaaluda, kas eraldatud toetusega on võimalik planeeritud tegevusi ellu viia.

Läänemaa ekspertgrupi fookuses olid projektid, mille tegevustesse olid kaasatud lapsed ja noored. Eesmärgiks on toetada rahvakultuuri kandepinda ja üldist kultuurihuvi. Ekspertgrupp toob esile liikumisaastaga seotud projekte, kuhu olid lõimitud nii liikumisharrastus kui ka kultuurilised tegevused. Ekspertid hindasid toetuste jagamisel põhjalikult kultuurisündmustel osalevate külastajate arvu ja prognoositud piletitulu.

Ekspertide arvates on maakonnale kõige suurem mõju rahvakultuuri ja spordivaldkonnaga seotud projektidel. Suurenenud on kodanikuühenduste osakaal nii kultuuri kui spordisündmuste korraldamisel. Ekspertid nimetasid toetatud projektidest kõige märkimisväärsimateks ajalooramatut „Läänemaa kergejõustiku ajalugu 1920–2023“ väljaandmist, Läänemaa noorsportlaste (vehklejate, laskurite, lauatennisistide) võistluste toetamist ning koolinoorte laulu- ja tantsupidu. Esile tõsteti suuremahulisi kontserte ja etendusi: Läänemaa Ühisgümnaasiumi muusikal, Valge Daami suvelavastus, Linnamäe kontsertide päev, Valge Daami päevad, maakonna tantsupidu jne.

Ekspertide arvates tegi aruandeaastal jõustunud ühine maakondade rahastamise kord ekspertide töö projektide hindamisel ja otsustamisel lihtsamaks ning kergem on ka taotlusi esitada. Seoses Kultuurkapitali nõukogu poolt ekspertgruppidele suunatud rahaliste vahendite kasvuga, suurenes Läänemaal positiivse vastuse saanud taotluste arv, samal ajal preemiate ja stipendiumite osakaal ei suurenenud.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	154 414	113 570	56%
Sport	116 171	52 561	26%
Helikunst	34 279	19 636	10%
Näitekunst	12 910	5 139	3%
Kirjandus	10 372	8 796	4%
Kujutav ja rakenduskunst	7 308	2 408	1%
Audiovisuaalne kunst	2 930	1050	1%
KOKKU	338 384	203 160	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Haapsalu Kultuurikeskus	23 428	9,6%
Läänemaa Rahvapeod MTÜ	13 041	5,3%
Vehklemisklubi En Garde	8 800	3,6%
Lääne Maakonna Spordiliit Läänela	8 757	3,6%
Lääne Maakonna Keskraamatukogu	6 465	2,6%
Läki Tantsule MTÜ	5 300	2,2%
Spordiklubi Haapsalu	5 012	2,1%
Eestirootslaste Kultuurimavalitsuse SA	5 000	2%
T-Stuudio	4 592	1,9%
Ühendus Haeska külaselts	4 223	1,79%
KOKKU	84 618,00	34,6%

Põlvamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023	
Marju Jalas	esimees
Krista Pikk	aseesimees
Karin Kask	
Marko Avikson	
Raina Urb	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Marko Avikson	esimees
Karin Kask	aseesimees
Enna Prükk	
Kerli Koor	
Tiiu Rüütle	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	327	368 064
Taotluste alusel tehtud eraldused	299	200 462
Ekspertgrupi algatused	15	16 350

2023. aastal täitis Põlvamaa ekspertgrupp hästi raha jagamise korras püstitatud eesmärgid. Ekspertgrupp on toetanud Põlvamaal toimuvaid sündmusi ja kohalike inimeste osalemist konkurssidel, võistlustel ja festivalidel. Kultuurkapitali toetused aitavad kaasa maakonna kultuuri- ja spordivaldkonna arendamisele ja säilitamisele.

Ekspertgrupp juhtis rohkem taotlejate tähelepanu sellele, et kokkulepped ja hinnapakumised on taotluste ja aruannete esitamisel vajalikud.

Ekspertgrupi toetuste mõju maakonna kultuuri- ja spordisündmustele on väga oluline. Toetatud on ka väiksemate piirkondade projekte ning maapiirkonna elanikud on olnud selle eest väga tänulikud. Kõige suurem mõju piirkonnale on ülemaakondlikel sündmustel. Suuremad maakondlikud projektid aitavad lisaks kultuuri- ja spordivaldkonnale elavdada ka kohalikku majandust. Omavalitsustel paraku napib kultuuri toetamiseks vahendeid ja siin on Kultuurkapital suureks abiks. Kultuurkapitali toetused aitavad teostada unistusi suuremalt ning projektitoetuste ja stipendiumide abil on saanud paljud Põlvamaa inimesed võimaluse esindada maakonda ja ka Eestit nii kodu- kui ka välismaal.

Olulisemad projektid, mida ekspertgrupp toetas olid: kogukonnalavastus „Leevaku kullakae-vur“ Leevaku külas, võrukeelne suvelavastus „Turg“, rahvusvahelise folkloorifestivali Baltica 2023 Maapäev Räpinas, Estonia teatri draamaballett „Õhtused majad“ G. Mahleri muusikale Põlva Kultuurikeskuses.

Ekspertgrupi töö kulges probleemideta, asjalikus ja sõbralikus õhkkonnas. Ekspertgrupi head tööd iseloomustab järjepidevus ja hea koostöö. Oluline on, et ekspertgrupis oleks esindatud kõik maakonna piirkonnad ja oleks ka esindajaid omavalitsustest.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	174 207	100 135	50%
Sport	89 885	51 420	26%
Helikunst	47 763	22 077	11%
Näitekunst	35 396	19 300	10%
Kirjandus	7 599	4 020	2%
Kujutav ja rakenduskunst	6 385	2 200	1%
Audiovisuaalne kunst	6 830	1 310	1%
KOKKU	368 693	200 462	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Põlva Maakonna Spordiliit	13 000	6,4%
Räpina Valla Kultuurikeskus	11 700	5,8%
Põlva Käsipalliklubi	10 600	5,2%
Meie Studio MTÜ	8 450	4,2%
Põlvamaa Omavalitsuste Liit	7 150	3,5%
Põlva Kultuuri- ja Huvikeskus	6 450	3,2%
Kanepi Seltsimaja	5 900	2,9%
Põlva Keskraamatukogu	5 780	2,9%
Jalgpalliklubi Lootos	4 700	2,3%
Kabukad MTÜ	4 500	2,2%
KOKKU	78 230	38,6%

Pärnumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023	
Alar Raudoja	esimees
Jekaterina Eensalu	aseesimees
Helen Erastus	
Kaido Juurik	
Viljar Soomre	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Marika Pärk	esimees
Toomas Rapp	aseesimees
Piret Bergamann	
Alli Põrk	
Lili Välimäe	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	655	748 073
Taotluste alusel tehtud eraldused	461	285 489
Ekspertgrupi algatused	11	18 100

Pärnumaa ekspertgrupi eesmärgid ei ole muutunud. Ekspertgrupp tegutseb maakonna kultuuri-ruumi arendamise ja mitmekesistamise nimel ning võetud eesmärgid said täidetud. Ekspertgrupp peab oluliseks, et olenemata sündmuse suurusest jõuaksid toetused maakonna igasse piirkonda. Kauge maanurga väike projekt on sama oluline kui keskuses toimuv suusündmus.

Ekspertgrupp peab kõige mõjukamaks maakonnaüleseid rahvakultuuri valdkonna sündmusi, mis on suunatud lastele ning noortele. Ekspertide arvates pole see pelgalt maakonna, vaid terve Eesti jaoks oluline asi.

Kõige olulisemaks muudatuseks ekspertgrupile oli piirkondlike erisuste kaotamine ja Kultuurkapitali raha jagamise kordade ühtlustamine. Pärnumaa ekspertgrupi ettepanekul võiks piirkondlikele ekspertgruppidele jääda võimalus kehtestada omad tingimused raha jagamise korras.

Kultuurkapitali nõukogu tegi otsuse, mis suunas ekspertgrupile täiendavalt vahendeid, ning selle tulemusena hakkas laekuma ka rohkem taotlusi. Erinevate jaotuste puhul olid ka erinevad otsused: suurendati toetussummasid või suurenes positiivse vastuse saajate arv. Väga väikeste toetussummade puhul otsustati enamus taotlusi täismahus rahuldada.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	266 824	96 043	32%
Sport	199 470	87 862	29%
Helikunst	147 516	57 274	19%
Näitekunst	20 046	7 550	2%
Kirjandus	36 717	17 300	6%
Arhitektuur	2 040	150	0%
Kujutav ja rakenduskunst	74 560	36 960	12%
Audiovisuaalne kunst	900	450	0%
KOKKU	748 073	303 589	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Pärnumaa Spordiliit	16 000	5,3%
Pärnu Muuseum SA	9 846	3,2%
Pärnu Linnaorkester	9 140	3%
Pihlakse MTÜ	7 390	2,4%
Pärnu Sõudeklubi	5 918	1,9%
Pärnu Spordiselts Kalev	5 634	1,9%
Endla teater	4 840	1,6%
Pärnumaa Omavalitsuste Liit	4 500	1,5%
Lauluklubi Mihkel	4 220	1,4%
Maarja-Magdaleena Gild	4 000	1,3%
KOKKU	71 488	23,5%

Raplamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023	
Age Tekku	esimees
Sigrid Põld	aseesimees
Eve Burmeister	
Heiti Vahtra	
Rein Pajunurm	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Rita Triinu Peussa	esimees
Merle Voolaid	aseesimees
Anabell Kinkar	
Merle Liblik	
Rein Pajunurm	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	284	393 218
Taotluste alusel tehtud eraldused	198	149 827
Ekspertgrupi algatused	13	18 500

Raplamaa ekspertgrupp andis tugeva panuse maakonna kultuuri ja spordi valdkonna arendamiseks – toetati maakondlike ja regionaalsete, üleriigiliste ja rahvusvaheliste kultuuri- ja spordisündmuste korraldamist. Samuti maakonda tutvustavate kirjutiste väljaandmist, maakonna tähtsusega ajaloopärandi säilitamist, maakonna esindamist üleriigilistel üritustel, Raplamaad esindavate kollektiivide ja üksikisikute osavõttu nii kohalikest, üleriigilistest konkurssidest, festivalidest ja võistlustest ning toetusi kollektiividele. Toetati ka Raplamaa paikkonnaga seotud pärimuskultuuri. Tunnustati kultuuri- ja spordivaldkonnas tegutsevaid silmapaistvaid inimesi. Ekspertgrupp on rahul, et seatud eesmärgid – säilitada, arendada, elavdada ning toetada igakülgset Raplamaa kultuuri ja sporti – on edukalt täidetud.

Kõige enam (50% kogumahust) toetas ekspertgrupp rahvakultuuri valdkonda, mis on ekspertide arvates kultuurivaldkonna hoidmise seisukohast kõrge väärtusega. Kuigi spordivaldkonnas küsiti summaliselt rohkem toetust kui kultuurivaldkonnas, tegi ekspertgrupp eraldusi spordile väiksemas mahus (29% kogumahust) kui kultuurile.

Suurima mõjuga maakonna spordi- ja kultuurielule toetust saanud projektid on: Naiste Ööde Film Festival ehk NÖFF, Rapla Kirikumuusika Festival, Kultuurfestival SÄRIN, lavastused „Ühe poe lugu“ ja „Alice Imedemaal“, Kohila Hoovide Teatri traditsiooni jätkamine, Raplamaa laulu- ja tantsupidu „Rõõm elust endast“, Pärt Uusbergi teoste salvestamine, Sten-Olle Moldau albumite salvestamine, Rapla Maakonna Noorte Puhkpilliorkestri toetamine, Teenuse piirkonna kodulooraamatu „Jõeäärsed jutud“ avaldamine, Fenster Rapla Selveri Suurjooksu korraldamine, rahvusvahelise vibuvõistluse Järvakandi Open korraldamine ning maakonna laulu- ja tantsupeo korraldamine.

Ekspertgrupp toetas ka katuseorganisatsioone (Raplamaa Omavalitsuste Liit, Rapla Maakonna Spordiliit), ala koondavaid spordiklubisid (Rapla Korvpallikool, Raplamaa Jalgpalliklubi, Kohila Motospordi Klubi) ja maakonna keskraamatukogu.

Oluline on toetada oma ala spordispetsialistide koolitamist või koolituste korraldamist eri valdkondades, mille tulemusena kanduvad teadmised üle maakonna edasi.

Aruandeaastal jõustunud ühine raha jagamise kord tegi ekspertidele kaalutusotsuste tegemise lihtsamaks. Selgemad reeglid aitavad ekspertidel paremini mõista ja otsustada, näiteks nüüd on õigus rahastada ka sündmuse toitlustamist, mis on ürituste orgaaniline osa.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	134 875	83 381	50%
Sport	159 102	49 300	29%
Helikunst	37 196	17 495	10%
Näitekunst	6 582	3 082	2%
Kirjandus	20 018	5 164	3%
Kujutav ja rakenduskunst	31 545	8 705	5%
Audiovisuaalne kunst	3 900	1 200	1%
KOKKU	393 218	168 327	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Raplamaa Omavalitsuste Liit	20 745	12,3%
Rapla Maakonna Spordiliit	8 595	5,1%
Rapla Korvpallikool	5 800	3,4%
Rapla Kirikumuusika Festival MTÜ	5 500	3,3%
Wäega Wärk MTÜ	4 550	2,7%
Raplamaa Jalgpallikool	4 200	2,5%
Rapla Keskraamatukogu	3 864	2,3%
Riinimanda Kooristuudio	3 650	2,2%
Kohila Motospordi Klubi	3 575	2,1%
Juuru Rahvamaja	3 392	2,0%
KOKKU	63 871	37,9%

Saaremaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023	
Tõnis Kipper	esimees
Krista Lember	aseesimees
Piret Puusepp	
Anne Kann	
Kalev Kütt	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Piret Rauk	esimees
Anne Kann	aseesimees
Kalev Kütt	
Eena Mark	
Aare Martinson	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	376	467 070
Taotluste alusel tehtud eraldused	307	232 172
Ekspertgrupi algatused	18	16 300

Kultuurkapitali ekspertgrupp on Saaremaal keerulistel aegadel mitte lihtsalt toetaja vaid üks edasikestmise võti ja vundament. 2023. aasta oli Saaremaa kultuuris ümberkorralduste ja muutuste aasta. Loodi täiesti uus asutus Saaremaa Kultuur, mis ühendab rahvamajasid ja rahvakultuuri tegevusi.

Ekspertgrupi toetused on aidanud Saaremaa noortel tegijatel jõuda maailma end täiendama, õppima ning võistleva. Ekspertgrupp arvab, et raha jagamisel on oluline meeles pidada ka Saaremaa asukohta. Ekspertide sõnul on nii Saaremaal kui ka Hiiumaal äärmiselt oluline teema mere-tagune elu. Kõikide Saaremaa spordi- ja kultuurikollektiivide sõidud võistlustele või esinemistele on seotud suurte kulutustega. Väga suur maht läheb noortesporti ja kultuurivaldkonnaga seotud sõitude toetamiseks.

Ekspertgrupi arvates on oluline jälgida, et toetused ei läheks ainult „ühete väravasse“, peab märkama ka väiksemaid sündmusi, mis kindlasti ei paista maakonna vaates välja nagu suursündmused, aga on väga olulised Saaremaa kultuuripildis.

Suurima mõjuga suurüritus maakonnale on juba aastaid toimunud, pikkade traditsioonidega Saaremaa Kolme Päeva jooks, mis toob hooajaväliselt saarele külalisi ning on kiidetud ja hästi organiseeritud spordisündmus. Noortesporti sündmustest toob igal aastal näiteks noorte purjetamine Saaremaale ühe Eesti meistrivõistluste etapi ja sellega koos palju külalisi Tallinnast ja Pärnust. Äramainimist vääriks kindlasti Muhu festival „Juu Jääb“, laulupidu, 2023. a noortepidu „Püha on maa“.

Saaremaa ekspertgrupi arvates tegi aruandeaastal jõustunud ühine raha jagamise kord ekspertide töö lihtsamaks. Tänu Kultuurkapitali nõukogu poolt ekspertgrupile suunatud täiendavatele vahenditele kasvas möödunud aastal Saaremaal positiivse vastuse saanud taotluste arv.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	143 292	62 887	25%
Sport	176 490	105 885	43%
Helikunst	84 716	54 335	22%
Näitekunst	7 486	5 620	2%
Kirjandus	11 540	2 760	1%
Kujutav ja rakenduskunst	37 896	16 985	7%
Audiovisuaalne kunst	5 650	0	0%
KOKKU	467 070	248 472	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Saaremaa Spordiliit	15 500	6,3%
Eesti Saarte Kultuuriühendus	12 000	4,9%
Saaremaa Kultuur	10 700	4,4%
Kuressaare Kultuurivara	9 700	3,9%
Saaremaa Muuseum SA	7 000	2,8%
Saaremaa Kolme Päeva Jooks MTÜ	6 500	2,6%
Võimlemisklubi Pärl	5 800	2,4%
Orissaare Sport	5 650	2,3%
Saaremaa Meeskoor SÜM	5 200	2,1%
Saaremaa Merispordi Selts	5 100	2,1%
KOKKU	83 150	33,8%

Tartumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023	
Rain Sangernebo	esimees
Kati Grauberg-Longhurst	aseesimees
Pille Johanson	
Viktor Muuli	
Kulvo Tamra	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Rain Sangernebo	esimees
Kati Grauberg-Longhurst	aseesimees
Pille Johanson	
Viktor Muuli	
Kulvo Tamra	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	875	954 477
Taotluste alusel tehtud eraldused	572	287 000
Ekspertgrupi algatused	19	17 000

Tartumaa ekspertgrupp pidas raha jagamisel silmas, et toetust saaksid maakondlikud või maakondliku tähtsusega üritused, võistlused, kontserdid, näitused. Ürituste puhul toetati enim neid sündmusi, milles osales nii tegijatena kui publikuna rohkem arv inimesi. Üksiktoetusi jagati 2023. aastal samas suurusjärgus kui 2022, seda peamiselt Tartumaa sportlastele, et toetada nende etteasteid rahvusvahelistel võistlustel ja treeningutel.

Tartumaa on rahvaarvult üks suuremaid piirkondi Eestis, kus toimub vilgas ja stabiilne kultuuri- ja spordielu. Aastakümnete jooksul on paljud tegevused saanud traditsioonilise/püsiva mõõtme, on ka palju uusi vabakutselisi tulijaid-tegijaid. Nad kõik loodavad Kulka peale. Tartumaa ekspertgruppi liikmed on avatud ka uutele taotlejatele, kellel on midagi uut ja põnevat piirkonnale pakkuda.

Kaks aastat kestnud Vene sõda Ukrainas on Euroopas kaasa toonud hindade kallinemise ja samas palkade kasvu peatumise, eriti kultuurivaldkonnas. Ka Eesti Valitsuse maksetõusud, uued maksud ja KOV-de toetuste vähenemised on tekitanud olukorra, kus vaatamata iga-aastasele Kultuurkapitali toetusmäära tõusule ekspertgruppidele jääb see taotlejatele liiga väheseks. Paljude projektide ja programmide rahastust on vähendatud, tehtud kitsendusi raha taotlejatele. Lisaks on 2024 Tartu Euroopa kultuuripealinn, mis on tunda ka Tartumaa ekspertgrupile saadetud taotluste mahus. Näiteks 2023. aasta taotluste kogusumma oli 954 477 eurot, 47% suurem kui 2022. aastal. Samas 2023. a taotluste üldarv oli ainult 80 võrra suurem (2023. a 875, 2022. a 795) ehk kasvanud 10%. Taotluste summad on suurenenud ka seetõttu, et kultuurisektorile mõeldud rahasummad on kas kärbitud või sootuks kaotatud.

2023. aasta oli ekspertgrupi arvates stabiilne ja rahulik kultuuriaasta. Ei olnud suuri laulu- ja tantupidusid, mis andis tunda ka 2023. aasta kultuuripreemiate nominatsioonides. Küll aga toimusid Tartu Maratoni iga-aastased suurvõistlused, Rally Estonia, tohutul hulgal rahvusvahelisi spordiüritusi, konverentse, seminare, näituste eksponeerimisi, teatrietendusi, kontserte. Vaadates tervikpilti, siis kultuurielu vundamendiks saab olla stabiilne-traditsiooniline kultuurikorraldus, sündmused, mida teab külastaja oodata. Kõik lisanduv toob kohalikku kultuuriellu ainult võrtsi.

Ühine raha jagamise kord oli ekspertide arvates väga teretulnud. Maakondade poolt varem kehtestatud erinevad tingimused ja kitsendused raha jagamisel tekitasid palju segadust ja erimeelsusi. Tartumaa ekspertgrupp arvab, et ühtne kord on selgem ka taotlejatele, eriti mitmest maakonnast taotlejatele.

Ekspertgrupp loobus vähem kui 300 euroste stipendiumitest. Seoses elukallidusega otsustati spordipreemiaid välja anda pigem vähem, aga mitte alla 500 euro. Kui maha arvata 2022. a eraldatud väikesed toetused ja stipendiumid, siis aastal 2023 ei ole rahasaajate arv sugugi väiksem, aga keskmine rahasüst saajale oli tunduvalt kopsakam mistahes kultuurivaldkonnas taotlejale.

Tartumaa ekspertgrupi liikmetel oli alati kodutöö väga hästi tehtud ja omavaheline läbisaamine soe, aga konstruktiivne.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	244 450	90 052	30%
Sport	365 481	116 208	38%
Helikunst	206 803	59 337	20%
Näitekunst	53 277	14 005	5%
Kirjandus	13 810	4 455	1%
Kujutav ja rakenduskunst	58 844	15 843	5%
Audiovisuaalne kunst	11 810	4 100	1%
KOKKU	954 477	304 000	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Tartu Ülikooli Akadeemiline Spordiklubi MTÜ	11 215	3,7%
Tartumaa Rahvatantsujuhtide Liit	11 200	3,7%
Klubi Tartu Maraton	6 900	2,3%
Tartu Spordiselts Kalev	6 300	2,1%
Tartumaa Spordiliit	6 050	2%
Elva Kultuur ja Sport SA	5 100	1,7%
E Stúdio Noortekoor	4 800	1,6%
Võimlemisklubi Rütmika	4 600	1,5%
Jalgpallikool Tammeka	4 150	1,4%
Tartumaa Omavalitsuste Liit	3 800	1,3%
KOKKU	64 115,00	21,2%

Valgamaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023	
Kaja Sisask	esimees
Marju Rebane	aseesimees
Anne Jaakson	
Jorma Riivald	
Tiit Kattai	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Anne Jaakson	esimees
Tiit Kattai	aseesimees
Merle Soonberg	
Neeme Punder	
Marek Mekk	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	587	539 082
Taotluste alusel tehtud eraldused	512	219 786
Ekspertgrupi algatused	13	13 800

Ekspertgrupp peab väga oluliseks, et taotlejal oleks seos Valgamaaga. Toetuse eelduseks oli korrektselt vormistatud ja eesmärkidele vastav projekt. Ekspertide sõnul polnud kahjuks võimalik kõiki esitatud projekte toetada, sest takistasid suured käärid taotletud summade ja jagatavate vahendite vahel, mis viis oluliste projektide alarahastamiseni.

Ekspertgrupp tahtis siiski võimalikult paljusid projekte toetada. Ekspertide sõnul on taotlemisel kõige suurem osakaal spordiprojektidel. Taotleja poolt valitud „Muude projektide“ taotlusvorm tekitas raskusi ja/või erimeelsusi otsustamisel – puudub eelarve, valdkond ebaselge jne. Sporditipendiume käsitleti ühes mahus. Teistes maakondades toimuvate sündmuste projektide puhul eelistati toetada sündmusel osalevaid maakondlikke kollektiive (transport, osalustasud).

Aruande perioodil võttis ekspertgrupp vaatluse alla projektid, mille eesmärgid kattusid. Näiteks kui sportlase treening-/võistlustoetuse taotluse olid samas laagris või samal võistlusel osalemise kohta esitanud nii sportlane, tema vanemad kui ka spordiklubi, otsustas ekspertgrupp, et eelistavad toetuse anda sportlasele.

Suurim mõju maakonna spordi- ja kultuurielule oli toetatud maakondlikel sündmustel. Paranes sündmuste kvaliteet ja rahvakultuurisündmused toimusid ilma piletita. Aruandeaastal jõustunud raha jagamise kord on ekspertide arvates üldsõnaline ja võimaldab erinevaid tõlgendusi ning ei toeta piirkondade erisusi. Raskendatud on muudatuste sisseviimine kordadesse.

Nõukogu otsuse alusel ekspertgrupile täiendavalt suunatud vahenditega pigem suurendati tava-päraseid toetussummasid. Probleeme tekitas ekspertgrupile Kultuuriministeeriumi otsus loobuda Eesti Rahvakultuuri Keskuse regionaalse kultuuritegevuse toetusmeetmest, mille tulemusena meetmest toetatud projektid võivad edaspidi muude rahastusvõimaluste kõrval küsida toetust ka Eesti Kultuurkapitalilt.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	218 146	99 395	43%
Sport	256 560	108 361	46%
Helikunst	41 945	17 130	7%
Näitekunst	5 998	3 250	1%
Kirjandus	7 145	3 550	2%
Kujutav ja rakenduskunst	8 738	1 650	1%
Audiovisuaalne kunst	550	250	0%
KOKKU	539 082	233 586	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Valgamaa Spordiliit	15 200	6,5%
Otepää Kultuurikeskused	11 215	4,8%
Valga Muuseum	8 304	3,5%
Tõrva Vallavalitsus	7 309	3,1%
Otepää Spordiklubi	7 165	3%
Valga Kultuuri- ja Huvialakeskus	5 020	2,1%
Valgamaa Rahvakunsti- ja Käsitöö Keskseits	4 750	2%
Valga Keskraamatukogu	4 720	2%
Korvpalliklubi Valgamaa	4 390	1,9%
KOKKU	74 200	31,5%

Viljandimaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023	
Kai Kannistu	esimees
Tonio Tamra	aseesimees
Sirje Fedjuk	
Aili Anderson	
Ilmar Kütt	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Aili Anderson	esimees
Leana Liivson	aseesimees
Margit Kurvits	
Jaan Jaago	
Aire Levand	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	487	548 824
Taotluste alusel tehtud eraldused	294	205 923
Ekspertgrupi algatused	23	20 950

Viljandimaa ekspertgrupp toob esile spordi ja liikumisharrastuse valdkonna, kus vastavalt eesmärgile toetati olulisi ja traditsioonilisi üritusi. Ekspertidele tegi rõõmu, et Viljandimaa traditsioonilised suurüritused said toetust ning sündmuse korraldajatega probleeme ei esinenud. Samas näevad eksperdid probleemi selles, et Viljandi maakonna esindusvõistkonnad küsivad toetust tagasihoidlikult ning sellega seoses on ka toetus neile väike. Ekspertidele on selgitatud, et kuna kalendriplaan tuleb välja väga hilja, siis jääb kogu asjaajamine klubi poolt soiku, nagu näiteks naiste võrkpallikoondisel.

Ekspertgrupp arvab, et kõik stipendiumid ja preemiad on väga vajalikud. Väga oluline on tunnustada Viljandimaa sportlasi, kes on edukaid tulemusi saavutanud rahvusvahelistel võistlustel. Hästi toimivad tippportlase stipendium ja ekspertgrupi spordistipendium „Noor ja andekas Viljandimaa sportlane“- taotlejate osas puudust ei ole. Aasta Kultuuripärli laureaadid valitakse välja nii sportlaste kui kultuuriinimeste seast. Otsused langetatakse üheskoos, sisulise arutelu tulemusena.

Toetatud projektidest on maakonna spordi- ja kultuurielule kõige suurem mõju kindlasti Viljandimaa suurüritustel. Samas on tublid ka väiksed spordiklubid, kellel on tegevuskava ja eesmärk midagi maakonnas korraldada ja oma kogukonna tegevust elavdada.

Nõukogu otsuse alusel ekspertgrupile suunatud täiendavate vahendite abil suurendas ekspertgrupp nii toetussummasid kui kasvas positiivse vastuse saanud taotluste arv. Tunnustuspreemia summa tõusis 800 eurolt 1000 eurole. Ekspertgrupi eesmärgid said täidetud ja toetuste mõju on märkimisväärne.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	244 582	100 930	44%
Sport	182 533	92 000	41%
Helikunst	97 131	26 480	12%
Näitekunst	5 341	1 963	1%
Kirjandus	4 937	2 700	1%
Kujutav ja rakenduskunst	5 800	2 400	1%
Audiovisuaalne kunst	8 500	400	0%
KOKKU	548 824	226 873	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Viljandimaa Spordiliit	15 050	6,2%
Viljandimaa Omavalitsuste Liit	12 227	5%
Motospordiklubi Nord	8 700	3,6%
Viljandimaa Rahvakultuuriselts	7 260	3%
Viljandi Rattaklubi	7 000	2,9%
Viljandi Kitarrifestival MTÜ	6 000	2,5%
Viljandi Muusikakool	6 000	2,5%
Viljandi Käsipalliklubi HC	5 500	2,3%
Eesti Pärimusmuusika Keskus MTÜ	5 190	2,1%
Viljandi Vanamuusika Festival MTÜ	4 350	1,8%
KOKKU	77 277	31,7%

Võrumaa ekspertgrupp

Ekspertgrupi koosseis 2021–2023	
Hille Saarepuu	esimees
Margus Klaar	aseesimees
Leelo Laurits	
Kaja Tullus	
Kadri Giannakaina Laube	

Ekspertgrupi koosseis 2023–2025	
Silja Otsar	esimees
Hille Saarepuu	aseesimees
Priidu Teppo	
Kaja Tullus	
Hillar Irvet	

2023. aastal taotletud ja eraldatud

	tk	summas
Esitatud taotlusi	431	483 500
Taotluste alusel tehtud eraldused	380	245 153
Ekspertgrupi algatused	3	30 400

2023. aastal esitati Võrumaa ekspertgrupile tugevaid projekte erinevates valdkondades ning eesmärgid õnnestus täita tasakaalustatult. Kõiki häid projekte, mis maakonnas toimuvad, ei ole rahanappuse tõttu olnud võimalik toetada täies mahus. Võrumaa kultuurielu on väga aktiivne igas valdkonnas (kino ja kirjanduse osakaal ehk väiksem).

Ekspertgrupil on fookuses olnud põhiliselt projektitaotlused. Eelistatakse laste ja noortega seotud projekte, kui need on jätkusuutlikud ja orienteeritud aktiivsetele noortele. Oluliseks on peetud ka eakate tegevuse toetamist ja paikkondlikku kirevust. Eelmiste aastatega võrreldes enam toetati kultuurikollektiividele rahvarõivaste soetamist. Ekspertgrupp jälgis seda, et rahastuse saaksid erinevate valdkondade projektid; et oleks võimalik ellu viia mahukaid suurprojekte ning et oleks võimalik erinevates piirkondades teostada ka väiksemaid projekte, mis aitavad kultuurielu hoida elavana mingis väiksemas piirkonnas.

Mõjukaid sündmusi oli Võrumaal palju: maakonna laulu- ja tantsupidu, Võrumaa noorte osalemine noorte laulu- ja tantsupeol, kõnni- ja jooksusari jm. Suure mõjuga on Võru maakonna sportlaste, kooride, muusikute, tantsijate osalemine festivalidel, võistlustel ja konkurssidel. Samas on väga paljude inimeste jaoks mõjukamad väiksemad sündmused, mis toimuvad nende kodukohas. Pikaajalise mõjuga on trükised, salvestised, näitused.

Aruandeaastal jõustunud ühine raha jagamise kord muutis ekspertgrupile kaalutusostuste tegemise mõnest aspektist lihtsamaks, sest sõnastusi on täpsustatud. Teisest küljest tõi uus kord kaasa ka raskusi, sest pidevalt tuli kontrollida, kas kogemata eelmise korra reeglite põhjal otsust ei tee. Stipendiumide piirid on avaramad ja raskem on kaalutleda konkreetsete stipendiumide suurust ja andmise sagedust. Tundub pisut, et uue korra alusel tekib rohkem nii-öelda saritaotlejaid.

Tänu ekspertgrupile täiendavalt suunatud vahenditele sai ekspertgrupp võimaluse suurendada tavapäraseid toetussummasid, kasvas positiivse vastuse saanud taotluste arv ning oli võimalus määrata enam ka preemiaid ja stipendiume. Taotluste hulk on Võrumaal suurenenud ning endiselt on ekspertgrupi põhimõtte toetada pigem vähem, samas piisavalt, et projekt siiski teostuks. Ekspertgrupi liikmed tunnetavad, et Võrumaa ekspertgrupil on õnnestunud hoida tasakaalu suurte ja väikeste projektide ning erinevate valdkondade vahel. Stipendiumite taotlejate arv on väike, aga iga kvartal korduvad samad nimed.

Valdkonniti taotletud ja eraldatud toetused 2023. aastal

	Taotletud summa	Eraldatud summa	Osakaal kõigist eraldustest
Rahvakultuur	247 311	149 838	54%
Sport	97 358	58 220	21%
Helikunst	87 763	42 200	15%
Näitekunst	12 694	7 200	3%
Kirjandus	13 732	9 895	4%
Kujutav ja rakenduskunst	20 242	5 800	2%
Audiovisuaalne kunst	4 400	2 400	1%
KOKKU	483 500	275 553	

Suurimad toetuste saajad 2023. aastal

Toetuse saaja	Eraldused kokku	Osakaal kõigist eraldustest
Võrumaa Arenduskeskus	17 200	6,2%
Võru valla kultuuri- ja noorsootöökeskus	11 140	4%
Võrumaa Spordiliit	9 200	3,3%
Võru Muusikakool	8 930	3,2%
Võru Folkloorifestival MTÜ	7 500	2,7%
Võru Kannel SA	6 800	2,4%
Võru Instituut	5 246	1,9%
Lasva Rahvamaja	5 200	1,9%
A. Teppo Lõõtsatalu	4 650	1,7%
Võro Selts VKKF	4 200	1,5%
KOKKU	80 066	28,8%